

Fondatori: Al. Florin Țene, N. N. Negulescu, Doina Drăguț, Janet Nică

Constelații 5 diamantine

Anul IV, Nr. 4 (32)
Aprilie 2013

Revistă de cultură universală,
editată sub egida Ligii Scriitorilor Români

*În acest număr
semnează:*

Iulian Chivu, Janet Nică,
George Popa, Doina Drăguț,
George Filip, Alexandru G.
Șerban, József Czechowicz,
George Petrovai, Lucian
Gruia, Florin Măceșanu,
Stelian Gomboș, Ștefan
Lucian Mureșanu, Adina
Enăchescu, Florin Grigoriu,
Vali Iancu, Teodora Moțet,
Vasile Moldovan, Valentin
Nicolaițov, Dumitru Roșu,
Constantin Stroe,
Florentin Smarandache,
Cristian Petru Bălan,
Marinela Preoteasa,
Livia Ciupercă, Denisa
Bogheanu, Adela Zenaida
Stanciu, Andreea Gane,
Ștefan Radu Mușat,
Emil Bucureșteanu,
Adrian Botez, Daniel
Marian, Eugen Deutsch,
Mihai Batog-Bujeniță,
Octavian Lupu, Mariana
Zavati Gardner, Dumitru
Ichim, Vasile Larco,
Gheorghe A. Stroia,
Marion Ashton,
Isabela Vasiliu-Scraba,
Petre Gigea-Gorun,
Comeliu Florea,
Nicolae Bălașa, Boris
Marian, Viorel Roman,
Vali Nițu, Victor Teișanu,
Miruna Ocnărescu,
Gheorghe Bălăceanu,
Nelu Vasile, Marius Robu,
Dan Lupescu

Caravaggio - Medusa

Sumar

Iulian Chivu , <i>Firea germană în șase proverbe</i>	pp.3,4
Janet Nică , <i>O pinie, două pinii</i>	p.5
George Popa , <i>Pentagrame</i>	p.6
Doina Drăguț , <i>Implicația destinului</i>	p.6
George Filip , <i>Versuri</i>	p.7
Alexandru G. Șerban , <i>József Czechowicz</i>	p.8
József Czechowicz , <i>Versuri</i>	p.9
George Petrovai , <i>Drumul bun în viață nu este apanajul exclusiv al norocoșilor</i>	pp.10-12
Lucian Gruia , <i>Artur Silvestri și narcisismul actului critic</i>	p.13
Florin Măceșanu , <i>Caravaggio</i>	p.14
Stelian Gomboș , <i>Despre rugăciune...</i>	pp.15-20
Ștefan Lucian Mureșanu , <i>Sensul onomatopelilor în creația lirică bacoviană</i>	pp.21,22
Poeți ai Societății Române de Haiku	p.23
Florentin Smarandache , <i>Versuri</i>	p.24
Cristian Petru Bălan , <i>O minune cerească</i>	p.24
Marinela Preoteasa , <i>Umor amar...</i>	p.24
Livia Ciupercă , <i>Solemnitatea unui poet</i>	p.25
Denisa Bogheanu , <i>I will grow up</i>	p.26
Adela Z. Stanciu , <i>The story of the button</i>	p.27
Andreea Gane , <i>The night in the mountains</i>	p.27
Ștefan Radu Mușat , <i>Versuri</i>	p.27
E. Bucureșteanu , <i>Un omagiu adus Iubirii</i>	p.28,29
Adrian Botez , <i>Început de Litanie</i>	p.29
Daniel Marian , <i>Ion Vasiu - bolnav de poezie</i>	p.30
Eugen Deutsch , <i>Sonete</i>	p.31
Mihai Batog-Bujeniță , <i>Sonete</i>	p.32
Octavian Lupu , <i>În vizită la Negustorul de Iluzii</i>	pp.33,34
Mariana Zavati Gardner , <i>Versuri</i>	p.35
Dumitru Ichim , <i>Versuri</i>	p.35
Vasile Larco , <i>Râsul, Epigrama și Strănutul</i>	p.36
Gheorghe A. Stroia , <i>De vorbă cu scriitoarea Mariana Vicky Vărtosu</i>	pp.37-39
Marion Ashton , <i>Versuri</i>	p.40
Isabela Vasiliu-Scraba , <i>Olga Greceanu și Părintele Arsenie Boca</i>	pp.41-43
Petre Gigea-Gorun , <i>Șahinșahul Iranului, în vizită la Craiova</i>	pp.44-47
Eugen Deutsch, Janet Nică , <i>Duel sonetistic</i>	p.47
Corneliu Florea , <i>Lucian Boia - o lumânare de zece bani</i>	pp.48,49
Nicolae Bălașa , <i>Despre povestea din spatele poveștii</i>	pp.50,51
Boris Marian , <i>Hoțul de suflute</i>	p.51
Viorel Roman , <i>Papa Francisc</i>	pp.52,53
Vali Nițu , <i>Versuri</i>	p.53
Victor Teișanu , <i>Svetlana Paleologu Matta: Calicantus: scene din viața lui Cristal</i>	pp.54,55
Miruna Ocnărescu , <i>Versuri</i>	p.55
Janet Nică , <i>Constelații epigramatice</i>	p.56
Gh. Bălăceanu , <i>Constelații epigramatice</i>	p.57
Nelu Vasile , <i>Constelații rebusiste</i>	p.58
Eugen Deutsch , <i>Constelații diamantine</i>	p.58
Marius Robu , <i>Chit, Răspuns</i>	p.58
Dan Lupescu , <i>Nichita Stănescu în revista Lamura</i>	pp.59,60

Constelații diamantine

Revistă de cultură universală

Fondată la Craiova,

în septembrie 2010

- apare lunar -

Membri de onoare ai colectivului de redacție

- Prof. univ. dr. Remus RUS
- Prof. dr. Florin AGAFIȚEI, orientalist, sanscritolog
- Diplomat Petre GIGEA-GORUN, ambasador, scriitor
- Prof. univ. dr. George POPA, scriitor, traducător, eminescolog, critic de artă

Redacția

Redactor-șef:

DOINA DRĂGUȚ

Secretar general de redacție:

JANET NICĂ

Redactori literari:

IULIAN CHIVU

BAKI YMERI

Redactor artistic:

FLORIN MĂCEȘANU

Redactori asociați:

- Prof. univ. dr. FLORENTIN SMARANDACHE, SUA, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. CRISTIAN PETRU BĂLAN, SUA, membru al Academiei Americano-Române de Științe și Arte
- Prof. MARIANA ZAVATI GARDNER, Anglia, poetă bilingvă, critic literar, traducător
- GEORGE FILIP, Canada, scriitor

DTP: Doina DRĂGUȚ

Responsabilitatea privind conținutul materialelor publicate în revista *Constelații diamantine* aparține strict autorului care semnează textul.

Materialele se pot trimite la adresa:
constelatiidiamantine@yahoo.com

ISSN 2069 – 0657

www.scribd.com/doina_dragut

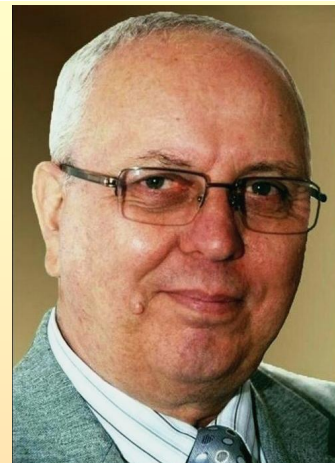
Adresa redacției:

Cartier Lăpuș, Bd. Decebal, bl. S2, ap. 13, Craiova, Dolj,
România, cod: 200440

Ilustrația revistei: *Caravaggio*

Iulian CHIUU

Firea germană în șase proverbe

„Cine-l ia pe Nietzsche la *modul propriu*, textual, literal, cine îl crede *mot á mot* e pierdut”, prevenea în eseistica lui¹ Th. Mann (1875-1955), după ce citise judecățile acestuia, mai ales în *Beyond Good and Evil* (1886), unde Nietzsche, pe lângă judecăți de genul „germanul, el însuși, nu este, el devine, evoluează”², ajunge și la concluzii aspre: „germanul se pricepe să găsească drumurile ascunse ce duc spre haos”³. Și, în aceeași lucrare din 1886, într-un fel sau altul, Nietzsche însuși pare să dea temei judecății lui Mann: „Nu te atașa de propriile virtuți (...) Nu te atașa de propria-ți detașare, de nici o depărtare voluptuoasă”⁴, cugetări indicative care ne determină să coborâm mai adânc în temeiul lor, dându-ne numeroase prilejuri de a-l lua în serios.

Numai că și Thomas Mann pătrunde adânc în misterul german pornind de la realitatea că Germania nu reușește să lege în istoria ei noțiunea de libertate cu cea de națiune tocmai pe motivul că nu și-a prilejuit niciodată cu adevărat o revoluție, în schimb a avut liniștea din care romantismul german s-a structurat în jurul noțiunii de *Innerlichkeit*, greu traducibilă ca interioritate sau calitate a ceea ce este profund interiorizat.

Acestei calități, în cele din urmă specific germane, i se îndatorează și metafizica germană, dar nu numai atât, ci și muzica germană cu inegalabilul ei lied.

O cauzalitate, așadar, care și de această dată își exercită cele două funcții; aceea de a determina elemente de legătură mutuală din evenimente și aceea de a direcționa datele simțurilor până la predicția evenimentelor. Nemții însă au avut avantajul predilecției spre introspecție, ceea ce nu le-a lăsat decât alternative meditației cu deschidere spre nevozele compulsive sau spre filosofie, după aprecierile psihologului Otto Rank⁵.

Din punctul meu de vedere, mi se pare onest să-i judecăm pe nemți chiar prin filosofii lor, mai ales ca reflexivitate, în numele a ceea ce ei numesc *Wahrheit*, prin care nu au fost deloc concesivi și au făcut distincții și le-

gături concludente între *esentia* și *existentia*, între *ființă* și *ființare* reușind să aducă *ființa* la concept înaintea altora. Astfel, ei au reușit un concept original - *Weltanschauung* (viziune asupra lumii) - odată cu *Critica facultății de judecare* a lui Kant, dar și prin heideggerianul *Dasein* (faptul de a fi în lume).

Dat fiind că lumea exterioară se extinde ortoidic în timp și euclidian într-un spațiu tridimensional, reflectarea factualului își manifestă pretutindeni evidența pe aceste coordonate, iar principiile acestei reflectări constituie o tehnică (*Kunstlehre*) așa cum ar putea fi definită logică.

Similar, paremiologia, o pseudoștiință construită pe evidență, dar lipsită de întemeiere științifică, stabilește totuși reguli fără să le formuleze simultan și legile. Prezent în diferite formulări, exclusiv sentențioase, în cultura mai tuturor popoarelor care au cunoscut primitivismul, proverbul contează pe corespondența plurivocă dintre semn și obiect, aici semnul fiind capabil să se refere la o specie pornind de la un exemplar, sau la o cazuistică pornind de la o speță.

Semnul din premisă are o deschidere spre categorialul care-i permite o concluzie, o distincție distributivă întregii specii sau întregii cazuistici. Specifică este acestor propoziții logice constatarea *post factum* în temeiul căreia, pe criteriul relației exemplar/specie sau speță/cazuistică, se constituie un adevăr etic atributiv sau distributiv. Propozițiile logice în formulările gnomice pot fi: 1- de incluziune (*Au mâncat aguridă părinții și copiii lor li se sterpezesc dinții*); 2 - de mărire (*Patru ochi văd mai bine decât doi*); 3 - de identificare (*Nu e mai surd decât cel ce nu vrea să audă*); 4 - de cauzalitate (*Cine se amestecă în târâte îl mănâncă porcii*).⁶

În principiu, în paremiologie întâlnim două feluri de adevăruri; *de raționament* (ele au un opus imposibil) și *de fapt* (contingente și cu opusul posibil). Proverbele sunt preponderent adevăruri de fapt, fiindcă de regulă au premisa într-o întâmplare și mai rar într-o inferență (*Decât doi ți-oi da, mai bine*

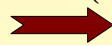
un singur na; Cine nu e dator e destul de bogat etc.).

Nici paremiologia germană nu oferă mai puține surprize într-o analiză de acest gen, însă ne vom opri în cele ce urmează doar asupra a șase proverbe care, într-o selecție *sui generis*, par să reflecte cât se poate de cuprinzător firea germană. *Verschlossene Tür ist die beste müssen nicht gesperrt werden* (Ușa cel mai bine încuiată este cea care nu are nevoie să fie încuiată) se spune adesea. Evidența gnomică este sesizată prin aserțiunea însăși, care presupune o garanție etică generalizată, fiindcă teama de efracție se ascunde dincolo de încuietorie, ori aceasta se întâmplă numai acolo unde efracția este o potențialitate.

Pentru încuietori, închizători (*Schlösser, Türschließer*) există termeni în limba germană, ca și pentru lacăt (*Schloß*) sau zăvor (*Riegel*), lucruri care au răspuns unei nevoi, nu și unui principiu; principiul, idealul sunt exprimate în cugetarea amintită, pe care nu o întâlnim și la popoarele unde efracția intră în cotidian, în banalitate (în limba română se zice că *lacătul nu e pentru hoți, ci pentru oamenii cinstiți*).

Proverbul, fiind ceva mai mult decât o zicătoare, adică un adevăr rezultat dintr-o premisă sau dintr-o inferență, a atins și la germani conotația etică, pe când zicătoarea este pretutindeni doar indicativă. Cel de al doilea proverb care profilează firea germanului conchide că *Grund ist die Seele des Gesetzes und der rechten Grube* (Rațiunea este sâmburele dreptului și suflatul legii), un adevăr pe care nici spiritualitatea populară românească și, asemenea ei, nici altele nu l-au conștient în proverbe.

Dacă ținem seama de valoarea de adevăr a unei aserțiuni, remarcăm că ea se exprimă conceptual ca exactitate, iar la nivel rațional prin validitate. Proverbul se rostește doar ca probă de validitate (el confirmă, nu demonstrează) în raport cu situația concretă la care se referă (ca specie) și îi dă generalitate (ca gen).

Proverbul trebuie să satisfacă condiția suficientă în sensul de a declanșa consecința sau de a o sugera, iar în alte cazuri satisface condiția necesară și suficientă prin numirea explicită a acesteia, după raportul cauză/efect. Husserl ne previne că „există atât legi naturale (*Naturgesetze*) ale gândirii, cât și legi normative (*Normalgesetze*), sau prescripții după care gândirea trebuie să se orienteze pentru a ajunge la rezultate adevărate”⁷.

Numai că aceste rezultate pot fi diferite în funcție de tipul de personalitate: credulul nu verifică ceea ce recepționează și difuzează cu inocență toate acestea, tipul contradictoriu are înclinație spre controversă și face din aceasta nu numai un scop, ci și o finalizare, dogmaticul, din contra, refuză contradicțiile, este sentențios, se consideră infailibil, iar scepticul este un defensiv în fața dificultăților și se lasă copleșit de limite frecvent ipotetice. Din proverbul de mai sus, putem afirma că neamțul se arată a fi dogmatic nu fiindcă se exprimă sentențios, însă ne propune, printr-o viziune originală și consistentă, un alt tip de personalitate; tipul rațional, analitic.

Legile lui pun rațiunea la temeiul nevoii de securitate, nu adevărul axiomatic, vulnerabil în pragmatismul său. De aceea în coerențele gândirii și ale judecăților lui ajunge implicit la concluzia că *Wer nichts sagt, denkt nicht weniger*, adică cine nu spune nimic, nu gândește mai puțin, sugerează el. Firea lui îl conduce spre introspecția care îl obligă să se raporteze în permanență la normă.

Și cu toate că este convins de adevărul acestui proverb, nu exclude nici ipoteza că *Eine schlechte Sache erfordert viele Worte zu überzeugen* (O cauză rea are nevoie de multe cuvinte pentru a convinge). Deducție: neamțul, comparând ultimele două proverbe din paremiologia lui, este contradictoriu. Inexact! Ne-am grăbit cu judecata! O cauză rea nu înseamnă că răul este irațional.

A avea curajul să abordezi o astfel de cauză înseamnă să poți întemeia⁸ pe ea o soluție. Și categoric că neamțul face distincție între întemeierea unei cauze rele și întemeierea unei cauze bune, de unde și opțiunea lui pentru cauza bună, din moment ce nu este prea vorbăreț din fire, lucru care îl face de pildă să pară pentru un român un temperament închis, rece, prea puțin comunicativ, spre deosebire de italian pe care îl socotește bun de gură, iar la treaba și mai bun de gură.

Un al cincilea proverb pe care l-am reținut ca tipic pentru gândirea profundă a neamțului spune că „este mult mai ușor de recunoscut eroarea decât de găsit adevărul, aceea stă la suprafață, acesta-i în adâncime” (*Es ist viel*

einfacher Irrtum als Wahrheit, die auf der Oberfläche liegt finden erkennen, es ist tief).

Elementele constitutive ale premisei și ale concluziei ne trimit spre o personalitate percepută din perspectivă constructivistă, conform căreia personalitatea nu este o proprietate a individului, ci un sens natural al discursului social, de unde și orientarea noțiunii germane de libertate mai mult spre exterior.

Această libertate, printre altele, avea să conducă la „dreptul de a fi german, numai german și nimic altceva”⁹. Profunzimea cu care se face distincție între eroare și adevăr nu ne surprinde formal mai mult decât modalitatea care susține judecata; disjuncție prin comparație.

Eroarea este, la suprafață, înșelătoare și este, prin natura ei, fie una de premisă, fie de argument, mai rar una de raționament, pe când adevărul are ca scop tocmai excluderea ei, ceea ce nu este un lucru de suprafață, ci unul neapărat de adâncime.

Tranșant cum este, neamțul este un spirit de adâncime, după cum am mai spus. Românul, de pildă, se mulțumește să constate timid că „adevărul umblă mereu cu capul spart”, de unde și tendința lui spre compromis, dacă nu și spre ocolirea ipocrită a acestuia. „O asemenea împăcare cu viața împinge adesea spre duplicitate, ceea ce i se pare germanului o fățarnicie”¹⁰.

Cunoscut ca un popor atât de atașat cunoașterii de sine, germanii și-au surprins acest atașament și în proverbe, observând în aceasta o calitate etnică. O astfel de observație a exprimat-o, în stilul lui, Nietzsche deosebindu-i pe nemți de englezii despre care spunea uimindu-se: „Ce rasă lipsită de calități filosofice!”¹¹, ca să remarcă în paralel că spi-

ritul german s-a ridicat cu un dezgust profund tocmai împotriva ideilor engleze (francezii fiind doar niște „imitatori și comedianți” ai acestor idei).

Iată de ce și în plan paremiologic, unde orice lege pentru fapte își trimite inductiv rădăcina în experiență, neamțul își permite să observe că „o țară poate fi judecată după calitatea proverbelor ei”, adică *Ein Land kann durch die Qualität der Sprichwörter beurteilt werden*, fiindcă toate afirmațiile cu semnificații existențiale, după cum spunea și Husserl, sunt inseparabile de experiență, de unde și calitatea diferită a înclinațiilor popoarelor spre reflecție.

[1] Mann, Thomas; *Germania și germanii*, Buc., Ed. Humanitas, 1998, p. 162

[2] Nietzsche, Friedrich; *Dincolo de Bine și de Rău*, Buc., Ed. Humanitas, 2007, p. 182

[3] *ibidem*

[4] Idem., *op. cit.*, p.56

[5] Ramk, Otto; *Psihologia și sufletul*, Buc., 2010, Ed. Herald, p.20

[6] Judecata este o inferență simplă cu plecarea din premisă spre concluzia factică și cu conotație etică. A se vedea culegerea monumentală realizată de Iuliu A. Zanne, *Proverbele românilor*, vol.I-X, 1895-1903

[7] Husserl, Edmund, *Cercetări logice I*, Buc., Ed. Humanitas, 2007, p.69.

[8] În sensul pe care i-l dă Husserl *întemeierii*: proces special al gândirii în care judecățile se prezintă ca termen final și apar cu caracter de consecință (*op. cit.*, p. 108)

[9] În sensul pe care i-l dă Husserl *întemeierii*: proces special al gândirii în care judecățile se prezintă ca termen final și apar cu caracter de consecință (*op. cit.*, p. 108)

[10] Idem, p.189

[11] *Op. cit.*, p. 192

Caravaggio - Cântăreața la lăută

Janet NICĂ

o pinie două pinii

ERRARE RARE ARE RE

Era în 1981, când apărea prima ediție a DOOM-ului. Mă duc eu la școală, intru în cancelarie și, acolo, zarvă mare. Învățătorii și profesorii de toate specialitățile comentau evenimentul cu destulă încrâncenare, revoltați, mai ales, că va trebui să se înlocuiască "î" din "i" cu "â" din "a".

La început m-am prins și eu în vârtejul controversii, dar, până la urmă, străluminat de supraeul meu liric de serviciu, am conchis:

- Domnilor, e cazul să vă liniștiți. În scris va fi mai ușor să se vadă deosebirea dintre scrierea de până acum și cea de acum încolo.

Toți au fost de acord. Dar am continuat:

- Va fi mai greu în vorbire.

- De ce? s-au mirat ceilalți.

- Păi... Pentru că, dacă va fi nevoie să-i spui cuiva TÂMPITULE!, va trebui să adaugi: TÂMPITULE! cu "â" din "a"!

Toți au râs. Cred că unii au râs cu "î" din "i", iar alții au râs cu «â» din «a». Era un început.

Precizarea mea a pus lucrurile la punct.

Punct.

DIALOG DE SFINTELE PAȘTE

- Alo, domnul profesor ?

- Da.

- Vă sună un fost elev al dumneavoastră.

- Mă bucur.

- Domnule profesor, puteți să-mi răspundeți la o întrebare?

- Știu eu?

- Ce face un bou pe o pajiște cu iarbă proaspătă?

- Orice, dar sunt sigur că nu citește.

- Paște fericit, domnule profesor !

- Mulțumesc de urare, tinere. Nu știam că ești poet.

- Păi nu sunt poet, sunt director la o firmă internațională de cosmetice.

- Totuna. Cosmetica și poezia se aseamănă. De aceea ești poet.

- Cum așa?

- Te trădează metafora, transferul, paralela dintre substantivul PAȘTE

și verbul PAȘTE, apoi aceea dintre PROFESOR și BOU. Nu e rău deloc!

- Vai de mine, nu am vrut să vă jignesc.

- Inteligența ta, împrumutată de la alții, mă onorează.

- Vă rog să mă iertați.

- Nu face nimic. Iau gafa ta ca pe o formă de apropiere.

- Tocmai! V-am îndrăgit foarte mult ca profesor.

De aceea mi-am permis.

- Înainte de a fi autorități, profesori, ingineri, doctori, suntem OAMENI.

Adică BOI pe o pajiște cu mai multă sau mai puțină iarbă.

Adică egali.

- Domnule profesor, m-ați făcut praf.

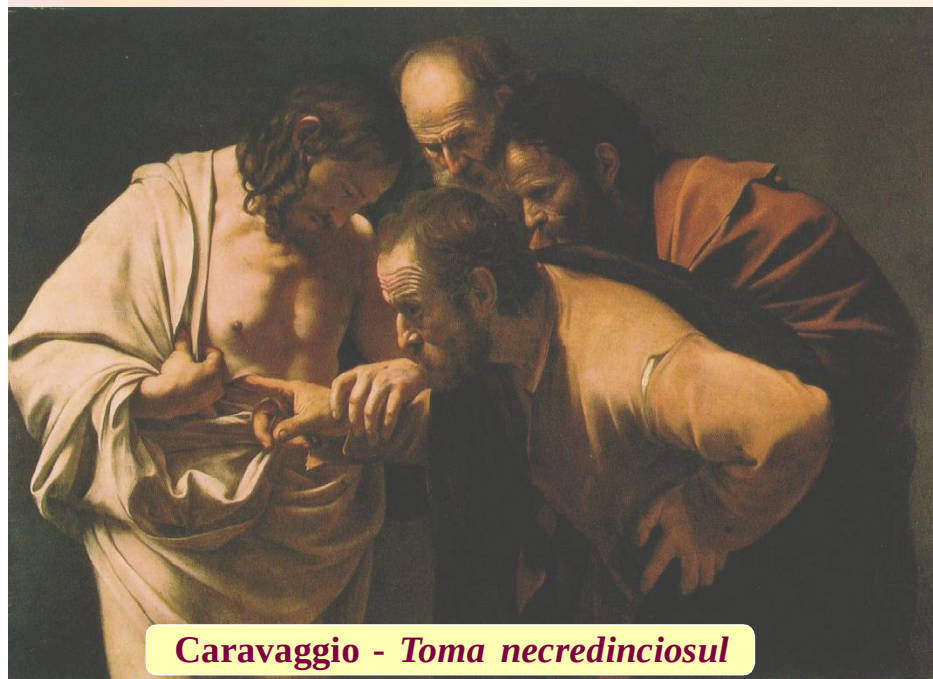
- Nu zice POETUL: TOTU-I PRAV, LUMEA-I CUM ESTE, IAR CA DÂNSA SUNTEM NOI?

- Ați rămas tot poet.

- Ca și tine, de altfel.

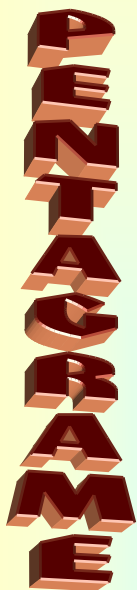
- Discuția cu dumneavoastră m-a înviorat.

- Dacă IISUS a înviat din morți, și noi, oamenii, trebuie să înviorăm vreascurile moarte cu sulflu nou, cu glume și bună dispoziție.

Caravaggio - Toma necredinciosul

George POPA

Pentagrama creației

Nu autofania poetului-i poemul
Ci-a unei voci străine, el e epifania.
Auzul meu lăuntric percepe armonia
Dintre o altă lume și-un sens - ce-abia vedemu-l
Pe pagina pe care re-ncepe vecinicia.

Pentagramă în si înalt

Dă gândului tău aripi și-un cer înalt Ideii.
Dă-i inimii un înger, drum sfânt ca să-ți arate.
Învață de la lotus așa cum se nasc zeii,
Și de la suflu-i zborul suprem spre libertate
Ce-mbină neatinsul cu pura voluptate.

Pentagrama aleșilor

Cei sus aleși trăiesc în revelații -
Mii fulgere pe cerul minții lor
Iluminează cifrul tainelor.
Nu-i poți vedea, căci ei, transfigurații,
Mereu sorbiți sunt de-un alt văz, alt zbor.

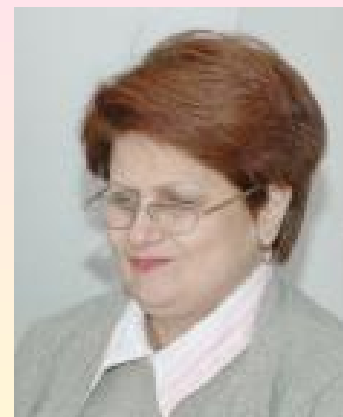
Pentagrama cometei

De evuri și milenii o stea citește-o Carte
Dintr-un abis feeric - cu munți, fântâni și gânduri.
Și-atât o 'nduioșează cereștile avânturi,
Că se aruncă-n flăcări cu-ntregul ei departe
Și dăruiește lumii spre înviere-o moarte.

Pentagrama cititorului

Poemul e renaștere-n mirare
A celui ce-a creat, a ta și-a lumii.
Este miracolul divin al spumii
Celei mai pure și mai născătoare
De-ntâi lumini cu zori nemuritoare.

Doina DRĂGUȚ

Implicația destinului

Motto:

*Destin înseamnă a lupta deasupra
sau alături de viață, a-i face concurență
în pasiune, răzvrătire și suferință.*

Emil Cioran

Retragerea pentru moment din lumea în mijlocul căreia trăiești și te definești nu înseamnă neapărat fugă, lipsă de activitate sau contemplație, ci însăși năzuința spre absolut, căutarea marelui drum, pe care numai în tine îl găsești, drum pe care, de altfel, fiecare îl avem în noi și adesea simțim nevoia de a ne afunda în nelimitile lui, de a urca pe culmea supremă pentru a privi întreaga existență descifrându-i semnificația, pentru a înțelege tainele marelui tot și a dezlega rosturile legilor absolute ale universului, pentru a atinge zărilor infinitului.

Somnul, de pildă, stare indispen-sabilă pentru fiecare, nu este numai starea neființei, ci el este însăși starea de fecundație a ființei, este principiul creator al unei retrageri momentane din lumea obișnuită, banală, în lumea esențelor; este condiționarea luminii de întuneric, lumină lăuntrică, este o împăcare cu totul armonioasă a părților componente.

Omul trăiește un imens zbucium între înălțare și cădere, iubire sfântă și deznădejde, dăruire supremă până la jertfă și înfrângerea totală până la dezechilibru în marea traiectorie a vieții sale pe care o parcurge în mersul spre împlinirea destinului său.

Implicația destinului în cursul fluviului vieții nu este întâmplătoare, omul nu este obiectul în mână necruțătoare a destinului său, ci voința omenească se împletește cu destinul, omul nu este târât de destin, ci destinul este dus la împlinire de voința omenească, această împlinire cristalizându-se fie în învingere, în înălțare, în înmănuncherea razelor cerului într-o alcătuire care să strălucească în timp, fie în înfrângere, în decădere, în destrămarea firelor întunecimii spre suferință, fie în urcușul suprem până la cuprinderea gloriei sau atingerea condiției de geniu și apoi prăbușirea deodată în adâncimile abisului.

George FILIP
(Canada)

versuri

VULTURUL VERDE

- Domnului Pompiliu Manea -

din timona vârstei lui de aur
cată Manea către marea slută;
n-are fire-n barbă - căpitanul
câți vulturi pleșuvi vin de-l salută.

vin și eu la masa lui bogată.
ce să-i duc? prea liricul meu vers
care câteodată-i cam sălbatic
și mă pierde-n micul univers

pescărușii-s duși spre alte țărmuri,
spre tărâmul verde-al altor maluri,
printre valuri mari de tinerețe
ce tânjesc spre alte idealuri...

dar i-adună toamna la serbare.
toamna cade Luna prin frunzișuri
și ne spală frunțile cu roua
cea diamantină - dintre Crișuri.

poartă Manea riduri înțelepte.
în jurnalul vieții mai sunt pagini
în care să spună ce văzut-a
prin urgia marilor paragini.

pipa-i mai mohnește și în pungă
e tabac - de ți se face greață,
dar de ce se-ncredință - matelotul
știe el... 'tui mama ei de viață!

tinerețea asta-i o fecioară:
vine, te colindă și se duce,
iar tu - omule, rămâi cu traista
în nedumerirea din răscruce.

încotro s-o iei?... viața-i rotundă
ca un cimitir crestă cu dungi
de meridiane... paralele...
de unde-ai plecat - acolo-ajungi.

prințul clujenește o baladă,
râuri repezi cug pe sub cetate,
Dumnezeul nu are hodină,
inima spre alte visuri bate,

bate toaca în castelul vârstei.
cată Manea peste lumea slută.
firele i s-au albit în barbă.
vulturi verzi din piscuri îl salută...

POEM LA STIX

dar unde se va duce trupul meu?
numai bătrânul Caron poate ști
poate prin geruri de ipocrizie
ce niciodată nu se vor domoli

servim melancolie pe rețetă
locotenenții vremii nu dau rod
nu avem cruci bătute în spinare
să le târâm spre veșnicul prohod

ne-ați dat cu Rasputinii peste zotcă
noi facem clisme-n loc de rugăciuni
n-avem cerneală nici hârtie albă
să consfințim infernalele minuni

m-am minunt și mă întreb adesea
unde-s eroii noștri de prin cărți?
i-au tras pe roată găzii rațiunii
sau i-au gonit pe pragul altor hărți

eroii noștri n-au murit - eroii
sunt printre noi - ei vin la defilări
numele lor ne strigă din morminte
și ard în para sfintei lumânări

ucigă-l toaca pe-ăl care vă uită
și viermii să mă-mpungă de vă mint
iubirea mea e pusă pe hârtie
la nunta ȚĂRII - și a mea - de-argint

să vină Belzebut la conferință
cu mercedes sau chiar descult - pe jos
și nu vă temeți - toți parlamentarii
vor fi primiți și-n iad - cu susu-n jos

de mă iubești - conștință patrioată
așează-mi peste umeri un galon
și când mă-ntorc din bălciuri mondiale
o să-mpușc toți zbirii țării - ca plocon

în andropauze urcăm pe ringuri
așa cum s-a urcat și Gogeamitu
pe care l-au zdrobit americanii
iar noi ne mai hrănim cu false mituri

eu m-am zbătut prin rosturile Țării
cum doar haiducii mari s-au mai spetit
de ce? - e foarte simplu dragi tovarăși:
vreau să ridic un fost poet - în mit.

HABEUM PAPUS

dup-un coșmar de secole și clipe
m-am potolit - intrasem în alertă
că porumbei albi goniți de schizmă
nu s-au întors cu lauri pe covertă

în rest - prin Eden totul merge bine
mai sunt măceluri - nu chiar mondiale
și-n Țara mea - dacă privim politic
se-afirmă mari bărbați - de trei parale

însă la noi mai schismuiește schisma
mai sunt biserici neretrocedate
dar n-ar fi bai - că-n cerul existenței
piraii și ciobanii au palate

și se fac toate-n voia celor care
au pâinea și cuțitul la-ndemână
doi bani nu-nseamnă plebea proletară
la legi - legiuitorii se îngână

foști comuniștii au creat savante
iarăștia noi - din țațe nasc prințese
fecioare - chiar feciori - bat trotuarul
pe bani te scalzi prin mendre - pe alese

și tot în era asta - cam primară
sunt doi clopani pe gard - ce nu abdică
poporul hătru zilnic îi înjură
zicându-le că-s goangă și târlcă

avem relații mari - interstatale
și cătinel...ușor și hopa-hopa
cu-o aviară - c-un cabalo-vacă
ne afirmăm - urât - prin Europa

noi traversăm o epocă de tranzit
prin care legea este... și nu este
și toate astea nu le văd poeții
ei dorm mahmuri prin lumile celeste

tovarăși - treaba merge ca-nainte
mari campionii noștri-s duși - azi Bute
ne face cinste mare - pugilistul
împarte pumni - și prin biserici - sute

iar schisma din o mie cinze-ș-patru
ca un pumnal înfipt între destine
acum și-nchide rana milenară
habeum papus - pe Pământ e bine.

Alexandru G. ȘERBAN

Józef Czechowicz

Józef Czechowicz (născut la 15 martie 1903, la Lublin, decedat la 9 septembrie 1939 tot la Lublin) - poet polonez din Avangarda interbelică, în anii '30 a fost puternic legat de Grupul literar *Kwadryga*. A fost un participant activ la viața literară a Lublinului (oraș căruia i-a închinat multe creații lirice), redactor la câteva reviste (înainte de toate reviste literare și pentru copii), de asemenea lucrător la Radioul polonez, pentru care a scris diverse emisiuni. În 1913 și-a început învățătura la Școala rusească (n.n.: Lublinul era sub ocupație rusească). Datorită străduințelor mamei și rudelor știa deja să citească și să scrie în polonă. Când, cu doi ani mai târziu, adică în 1915, Lublinul a fost ocupat de austrieci (n.n. - în limitele

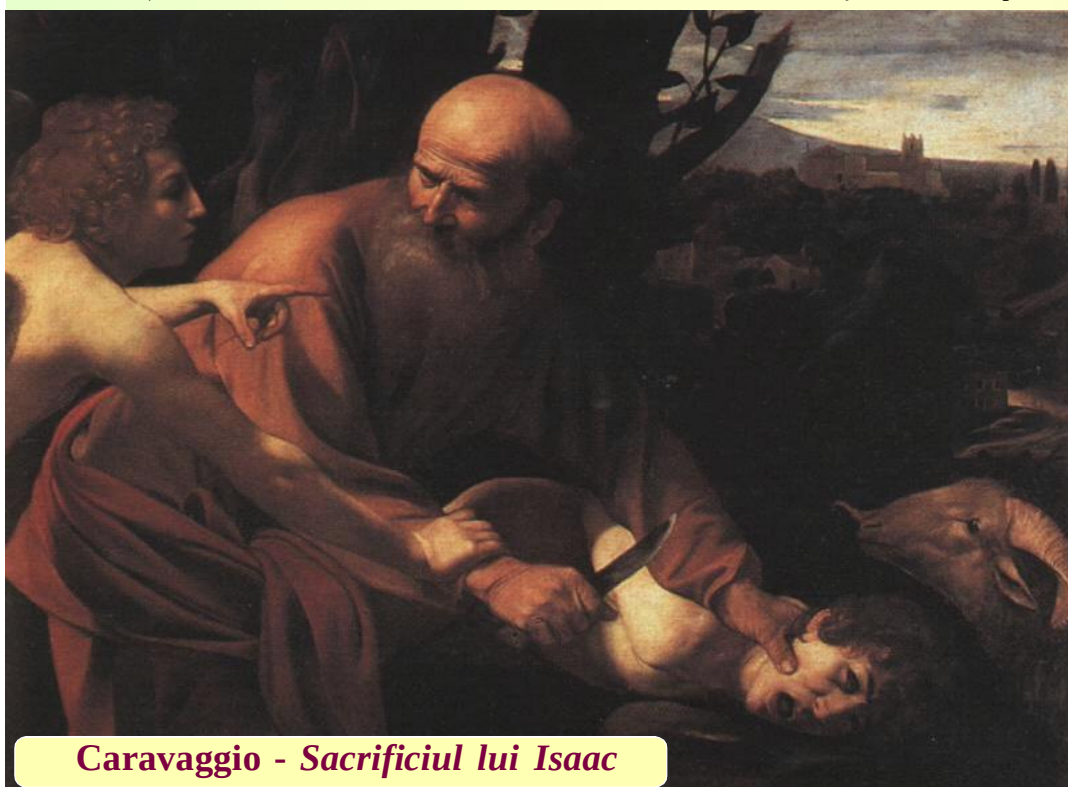
Primului Război Mondial), Józef s-a mutat la prima școală în limba polonă, nou creată, pe care a și absolvit-o cu distincție în 1917. Apoi și-a început studiile medii la Seminarul Pedagogic de Învățători, cu durata de 4 ani. S-a înrolat voluntar, în 1920, în războiul polono-bolșevic (1919 - 1920). După trei luni de lupte, spre sfârșitul lui octombrie, a revenit la studii, pe care le-a terminat în 1921. Următoarele etape ale educației sale vor fi marcate de Cursul Superior pentru Învățători, din Lublin, precum și studiile la Institutul de Pedagogie Specială, din Varșovia. După absolvire, a lucrat ca învățător în satul Słobódka, într-o școală iezuită, aflată în regiunea Vilnius. În 1923 este deja co-autor al revistei literare „Reflec-

torul”, în care va debuta cu „Povestire despre coroana de hârtie”. Primul volum de poezii „Kamień” (Piatra) îi apare abia în 1927 și este foarte bine apreciat de critică. În 1930 Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii Publice îi acordă o bursă pentru a călători în Franța. După revenirea în țară, tot la Lublin, devine redactor al suplimentului literar al publicației „Pământuri lublineze” (Ziemia lubelska). În ianuarie 1932 începe editarea și publicarea propriului ziar sub titlul „Curierul de Lublin” (*Kurier Lubelski*), din care au apărut 129 numere; după acesta s-a străduit să fondeze un nou ziar, care s-a numit „Cotidianul de Lublin” (*Dziennik Lubelski*) și din care au ieșit numai 9 numere. Colaborează cu Franciszka Arnstein și fondează împreună

Asociația Literaților din Lublin, ce avea drept scop cuprinderea tuturor scriitorilor din voievodatul Lublin de atunci, indiferent de forma creației acestora. În 1933 s-a mutat la Varșovia, unde, printre altele, a redactat Coloana Literară la revista bilunară „Zet”; a redactat revista pentru copii „Płomyk i Płomyczek” (*Flacăra și Flăcăruie*), a colaborat la „Głos Nauczycielski” (*Vocea dascălului*), Pion (*Firul cu plumb*) și Kamena; a lucrat, de asemenea, la Departamentul literar al Radioului polonez. După izbucnirea Celui de-al II-lea Război Mondial (n.n. 1 septembrie 1939 - Atacul Germaniei hitleriste asupra Poloniei), a revenit în orașul natal, împreună cu personalul evacuat al Radioului polonez. Și-a pierdut viața pe timpul bombardării Lublinului, sub ruinele unei case foarte aproape de locuința părinților, în împrejurări care amintesc în mod izbitor de decesul personajului din poezia *Żal (Jale)*: „am fost nimerit de o bombă pe băncuță” (*În Prezbiterium*).

Opera sa poate fi cuprinsă în volumele editate la distanță de câțiva ani:

- *Piatra*, Lublin 1927;
- *Ziua ca orice zi*. Poezii din anii 1927, 1928, 1929, Warszawa 1930;
- *Baladă din cealaltă lume*, Warszawa 1932;
- *Pietrele vechi* (împreună cu Fr. Arnstein), Lublin 1934;
- *Sub fulgere*. Poezii, Warszawa 1934;
- *Nimic mai mult*, Warszawa 1936;
- *La ceas de dimineață*, 1937;
- Warszawa Teatr Nowy 1939;
- *Nota umană*, Warszawa 1939.

Caravaggio - Sacrificiul lui Isaac

Józef CZECHOWICZ
(Polonia)

versuri

PEDEM-ÎNVITEZĂ

Lumina copacilor fosforizanți aprinde turnurile osoase
a vibrat și torentul s-a revărsat pe table de automobile
strada Złota s-a umplut de zăpadă
suluri de fum benzinar s-au făcut aurii din albastru azur

În fluturare de voaluri și coame
se vede clar că mașina te fletează
peisajele se năpustesc de amiază
zburam noi printr-un oraș negru murdar
deodată a lucit periferia
ca o prevestire a ogoarelor difazate

Se zburlește fenomenal grâul
fiecare spic este altul
însă
pe toate câmpurile vechilor pământuri
se găsesc cu miile identice
în fiecare an găsim la fel la Reims și la Przemyśl
toate sunt aurii-cenușii

Unul altfel s-a uscat
în caiet presat
lângă altul un iepure sărman
a pierit de coasă
al treilea în mâini murdare s-a topit
mi-au povestit copiii
că pe umeri au aripi
(trupșoarele bronzate ale fetelor aveau parfum de râu
din prerie)
acum gonesc fără aripi într-un citroen albicios
vântul bate din palme la viteza mea
precum la circ în galerie
și-apleacă spicele la pământ

Un spic două trei spice
buculele galben-cenușii
ale infinitului
dispar rând pe rând
din viteza mea
și a infinitului

ŚMIERĆ - MOARTEA

Dincolo de perete plâng copiii
Ea îmi spune ceva
Respir floarea de gheață
din câmpii necunoscute

Iar acolo asculți cântece de leagăn
aici foșnesc baticurile
nu se află nimic mai amar mai tăcut
decât vocea ei
În zadar trăiesc gândesc pășesc numai dinaintea Pragului
iar când plutesc prin oraș prin sate
foșnesc a pădure cafenea fundăturile teatrului

ea este mereu undeva departe
dincolo de suflarea tăcută a vântului

Nu pot asurzi
amurgurile nemișcate peste străzi
de aramă ca groșii noștri
automobile cu sirenele țipătoare
ziduri de fabrică în veșnică bubuială
fuga deșteaptă a trenului
strigă dinadins despre viețuire
nu vor să creadă că este și un țarm

Eu vreau să nu cred și nu vreau să cred corbul mic mutilat
rupt în bucăți de dulăii străzii
moartea vine la mine și-mi vorbește cu șoapte fierbinți
se pare că de pe chipul reversului de aur iese Domnul
se-apleacă asupra mea pe moarte corb răsuflat

Pe pleoape se scurge rușinoasă lacrima
văd prin ea lumea lutoasă ca o pușculiță goală
peste mine năvală lunca de gheață
acesta nu mai sunt eu

Nici tu corbule nu mai ești
(poate nimeni nu mai este dincolo
de fundalul de aur)
schema ofilită

KONIEC REWOLUCJI- SFÂRȘITUL REVOLUȚIEI

Și-a-ncruntat apa cărămidă frunțile
presate de casele de cărămidă
plutea barca neagră a vremii rele
deasupra orașului ca o silfidă

Ploaia țârâia pe scânduri și șipculițe
în curți și pe joagărele pline de talaș
pe cer era-ntunerit noros ca-ntr-o fundătură
de oraș
dincolo de cer se zărea un albastriu pe ițe
Stindardele muiate erau ude toate
fumul se rotea pe caldarâm
bețivănit de un roșu-cețos incendiar
se chiora la tine litera mare de tipar
de pe garduri

De pe drumul depărtat plescăit de baltă
salvele cutremură apusul dincolo de cazarmă
iar prin mahala
se prelungea deja în cântecelul lui Gavroche
în țacănături neostoite de mitraliere

George PETROUAI

Drumul bun în viață nu este apanajul exclusiv al norocoșilor!

1. Magia puterii

Dacă opiniile oamenilor sunt extrem de diversificate în ceea ce privește conținutul sintagmei *drum bun* (pentru taoiști, calea sau drumul este un concept filosofic de-o profunzime derutantă, căci *tao* desemnează atât vidul și necreatul, cât și esența care sălășluiește în ființe și în cele mai umile lucruri, pentru credincioși, calea binelui și adevărului reprezintă unica modalitate de mântuire - scopul suprem al acestei vieți împovărată de păcate și de un timp rău, iar pentru grosul omenirii, drumul pe care merge este considerat bun atunci când trupul îi este mulțumit), în schimb, opiniile evidențiază o unitate din ce în ce mai consistentă în ceea ce privește forma sintagmei: oricât ar fi de suspecte mijloacele întrebuintate pentru înaintarea pe drumul ales, ele sunt ba admirate de unii, ba ignorate de cei mai mulți atunci când respectivele mijloace ajung să se concretizeze în faimă, bani, influență și putere.

Dar dintre toate aceste mult jinduite bunuri, care - ne spune Epicur - ajută la satisfacerea celor trei categorii de trebuințe omenesti (a) *cele firești și necesare* - hrana, îmbrăcămintea și adăpostul, b) *cele firești dar necesare* - trebuința sexuală, c) *cele care sunt și nefirești și nenecesare* - trebuințele de lux, fală și strălucire), puterea - fie că-i directă (puterea politică sau cea militară), fie că-i ocultă, dar întărită și evidențiată cu ajutorul banilor -, puterea, deci, a exercitat și continuă să exercite o asemenea influență asupra ambiției omului, încât ajunge să-i reconfigureze acestuia caracterul până la totala lui schimbare.

Magia puterii se învederează atât prin cauzele sale (irezistibila sa capacitate de a acapara și subjugă, creând dulcea iluzie că deținătorii puterii supreme vor fi aidoma zeilor), cât și prin efecte - transformarea radicală din ființa și cugetul sclavilor puterii, încât în pofida câtorva excepții reținute de timpurile trecute și prezente, se poate spune că, așa cum cu povățuitor umor glăsuiesc basmele noastre, este o regulă ca țiganul ajuns împărat,

prima dată să-l spânzure pe taică-său...

Modul cum a procedat Alexandru Macedon cu Calistene, istoriograful său oficial și nepotul lui Aristotel (fostul lui dascăl), este mai mult decât grăitor pentru tema în dezbatere. Torturat de ipostaza unui posibil prim cosmocrator după zdrobitoarele victorii împotriva perșilor și definitiv subjugat de practica orientală a zeificării conducătorului, Macedoneanul n-a ezitat să-l crucifice pe Calistene pentru „vina” acestuia că în loc să i se închine ca unui zeu, s-a apropiat de el și l-a sărutat pe obraz!

Sau - mai știi? - pesemne că s-or fi acumulat în decursul timpului anumite nemulțumiri ale cuceritorului vizavi de maniera în care Calistene înțelegea să-i consemneze faptele mustind de istorie. Căci, ne înștiințează mareșalul Ion Antonescu, „Istoria o fac și învingătorii și învinșii. Deopotrivă. Însă de scris o scriu numai învingătorii. Bineînțeles, potrivit voinței lor. De câte ori voiesc ei Adevărul? De câte ori le convine ca acesta să fie aflat?... Ori măcar căutat...”

Deci, când un conducător instruit, așa ca Alexandru Macedon, se arată într-atât de preocupat de forma puterii, el care a creat Elenismul (un imperiu spiritual mult mai întins în spațiu, mai rezistent în timp și, ca fundament al civilizației europene, mult mai necesar pentru omenire), atunci nu trebuie să ne mire puterea extensivă, înrobitoare și strict aculturală, ba chiar distructivă, care ulterior (prin mongoli, turci, tătari, muscali), în forme specifice dar cu același oribil conținut, a necinstit vreme de veacuri o bună parte din istoria omenirii.

2. Tentația puterii

Cum tentația puterii este o fidelă însoțitoare a istoriei omului și-și face simțită prezența chiar și în istoria celestă (izgonirea din ceruri a lui Lucifer, precum și a nephilimilor sau îngerilor căzuți), cuvine-se să spun câteva cuvinte despre spiritul care animă istoria.

Mergând pe urmele filosofului rus Nikolai

Berdiaev, trebuie de la bun început subliniată împletirea principiilor elin și evreu, principii care stau la baza conștiinței istorice a europenilor.

Însă elinii n-au avut o conștiință istorică în adevăratul sens al cuvântului. Ei și-au dezvoltat o *percepție estetică asupra lumii*, motiv pentru care receptau Cosmosul sau Universul ca pe un tot armonios și desăvârșit. În concepția lor, evenimentele istorice nu se desfășurau dinspre trecut spre viitor, înscrise în curgerea ireversibilă a timpului. Istoria lor se desfășura doar în prezent, fapt care i-a conferit un *caracter ciclic*.

Nici măcar ampla și încântătoare lor mitologie (Schelling vedea în mitologie istoria primordială a omenirii!), nu-i absolvă pe vechii greci de carențele gândirii lor privind istoria.

Fiind refractari la filosofiiile eschatologice, istoria elinilor se desfășoară fără finalitate, în absența unui eveniment superior și izbăvitor. Altfel spus, ea dobândește chipul unui istorii circulare și lipsită de dinamism.

Două sunt cauzele care explică viziunea vechilor greci asupra istoriei:

a) Lipsa lor de libertate interioară, lucru care decurge din supunerea fără crâcnire în fața destinului inexorabil (*moira*). Această atitudine a alimentat din plin fatalismul timpuriu, iar mai apoi scepticismul și resemnarea stoică.

(N.B. Creștinismul a fost acela care a inoculat dinamism și libertate în filosofiiile despre istorie!)

b) Prevalarea celebrei forme eline asupra conținutului.

De-abia vechii evrei, acest popor aspru și hărțuit de asprimi, va crea o altă conștiință a istoriei, conștiință în care se descoperă murgii filosofiei istoriei de mai târziu. Spre deosebire de elini, vechii evrei nu trăiau în prezent și doar pentru prezent. Istoria lor era îndreptată spre viitor, în așteptarea unui eveniment tragic și măreț în același timp, un eveniment catastrofal pentru omenire, dar

care pentru fiii lui Israel trebuia să însemne venirea unui Mesia aducător de adevăr, dreptate și prosperitate.

De unde ura lor împotriva lui Iisus, care în locul binelui pământesc îndelung așteptat, aducea cu El iubirea mântuitoare și promitea celor drepti răsplata din ceruri...

Prin urmare, evreii sunt cei care introduc în conștiința istorică acel *sentiment tragic*, fără de care desfășurarea evenimentelor ar fi ininteligibilă. Căci procesualitatea istoriei omului nu poate fi concepută fără zbateri și încleștări, fără căderi și ridicări, fără speranță și continua neliniște a vieții lui, ce mai apoi ia înfățișarea de-o clipă a măreției și fericirii, pentru ca îndată totul să se învâlmășească (și oameni, și fapte, și aspirații, și dureri) și să fie înghițit de hăul fără fund al trecutului, adevăratul stăpân peste praful și pulberea istoriei.

Din acest sentiment tragic vizavi de istorie decurge nevoia din totdeauna a omului de mituri (ale culturii, civilizației, economiei, eroismului), inclusiv toate acele mituri izvođite de omul modern (automate, vedete ale muzicii sau sportului etc.), care au darul de a-l oglindi în toată goliciunea sa - mărginit în simțire și gândire, nemărginit în pofte și ipocrizie.

Cel de-al doilea element introdus de evrei în conștiința istoriei se leagă în chip nemijlocit de *mesianismul* și *profetismul* acestui popor. Berdiaev este de părere că interpretarea dată de prorocul Daniel visului lui Nabucodonosor reprezintă prima schemă aplicată în istorie. Ulterior, principiul acestei scheme va fi preluat de creștinism și copios dezvoltat...

De ce dorește omul cu atâta ardoare puterea? Pentru că prin deținerea ei în forme dintre cele mai consistente (de unde și lupta pentru o putere din ce în ce mai mare), omului în cauză i se pare că a fost ales de Providență ca să înfăptuiască anumite scopuri cu totul și cu totul tainice pentru ceilalți semeni și care au darul să întrețină speranța că, după concretizarea lor prin mijloacele dictate de împrejurări (nu-i așa că scopul scuză mijloacele?), ele vor contribui la sporirea binelui general al respectivului popor.

Mă rog, or fi laudabile intențiile din faza de-nceput, adică până la adjudecarea puterii supreme, dar după aceea bunele intenții au toate șansele să-și ia zborul, căci proaspătul potentat este îndată somat de misiunea istorică adjudecată să nu-și risipească energia și autoritatea cu flecușețe, ci să le folosească pentru consolidarea poziției sale și a clanului din spatele lui.

Dacă avem în vedere relația dintre verbele a vrea și a putea, atunci ni se impun atenției

cele două tipuri fundamentale de putere: supratemporală și temporală.

A) *Puterea supratemporală* sau *divină* este puterea egală doar cu ea însăși și care prin veșnicie și perfecțiune, două din atributele sale esențiale, își află liniștea și nemîșcarea supremației în Absolut.

Întrucât, ne învață un sfânt din vechime (Ioan Damaschin), doar despre Dumnezeu se poate afirma cu certitudine că „poate cât vrea, dar nu vrea cât poate”, puterea care purcede de la El este deodată iubitoare și atotfăcătoare, și nu numai că este singura putere esențialmente spirituală („Duhul lui Dumnezeu se mișcă pe deasupra apelor”, ne încredințează versetul 2 al *Genezei*), deci capabilă să creeze prin rostirea cuvântului-poruncă, ci este și singura în stare să țină dreapta cumpănă dintre plin și gol, dintre existent și inexistent prin forța vrierii Sale omniprezente.

B) *Puterea temporală* este acel joc al hazardului din lumea sublunară prin care celor mulți li se promite prosperitatea, liniștea și siguranța, de îndată ce prin instrumentele birocratice ale malaxorului numit stat, ei sunt (mai mult sau mai puțin, mai brutal sau mai subtil) deposezați de o bună parte a drepturilor și libertăților pentru binele și huzurul real al potențailor și oligarhilor.

(N.B. Taman ca în romanul *Ferma animalelor*, unde - ne spune George Orwell - acționează axioma democratică: „Toate animalele sunt egale, dar unele sunt mai egale decât altele”).

Căci omul ahtiat după putere, vrea mult mai mult decât poate și poate doar ceea ce vor interesele de clan și partid!

De aceea, când omul ține morțiș să ducă în spate o greutate despre care se știe de la bun început că în scurt timp îi va frânge coloana vertebrală, este o adevărată impietate să te întrebă la modul cinic-paradoxal dacă Dumnezeu poate să facă un pietroi pe care nu-l poată ridica. Istoria ne dovedește că, dacă a putut și în continuare poate să-l rabde pe om, atunci El poate orice...

3. Aparența puterii temporale

Se mai îndoiește cineva de faptul că puterea temporală la vedere este aparentă? Dacă da, cu certitudine că acesta își va schimba radical convingerile după ce va citi câte ceva despre globalizare și cedările succesive de suveranitate din partea statelor membre ale Uniunii Europene (de presupus că asta se întâmplă în toate organizațiile supranatale), despre intențiile clar formulate de-a se constitui din toate băncile naționale o bancă mondială cu o monedă unică, despre piramida

puterii mondiale și guvernul mondial din umbră, despre cele treisprezece dinastii (Rotschild, Rockefeller, Onassis, Li etc.) și despre fabuloasele averi pe care aceste dinastii oculte le dețin etc.

De pildă, se spune că averea reală a dinastiei Rotschild s-ar cifra la 500 de trilioane dolari (cinci sute de mii de miliarde), adică circa jumătate din averea întregii lumi! Cu ea s-ar putea hrăni și îmbrăca întreaga populație a globului...

Dar cine sunt globaliștii sau iluminatiții zilelor noastre? Sunt urmașii direcți ai primilor gnostici prin cabaliști, cathari, cavalerii templieri, rosicrucieni și francmasoni, care caută să submineze fundamentele iudeo-creștine ale lumii occidentale și, prin religia New Age, urmăresc să pună în aplicare o Nouă Ordine Mondială, în esență luciferică.

N.B. Supliciul Mântuitorului Iisus reprezintă la limită momentul de răscruce din istoria omului, inclusiv prin aceea că închide în sine confruntarea directă dintre puterea supratemporală, ilustrată prin natura divină a Crucificatului, și puterea temporală, ilustrată prin natura Sa umană.

Da, dar este o închidere care, prin evenimintele majore ce au urmat, s-a deschis spre universalitate și eternitate. Căci neapelând la forța concretă a divinității (legiunile de îngeri care cu ușurință L-ar fi putut salva), Iisus arată că este trup și suflet pentru împlinirea Scripturilor, astfel făcând dovada că puterea umană este limitată și de moment, chiar și atunci când El devine o victimă a acesteia, pe când puterea divină (totuna cu măreția nelimitată a Absolutului) este într-atât de trainică, încât „Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele Mele nu vor trece” (Marcu 13/31).

4. Alegerea modelului de urmat în viață

Toți oamenii cu scaun la cap și cu picioarele pe pământ sunt într-atât de impresionanți de însușirile și faptele unor semeni (înaintași sau contemporani), încât își doresc din toată inima să le calce pe urme. Și atunci și-i fac modele de urmat în viață. Căci viața de azi este istoria de mâine, care dobândește un plus de atractivitate și credibilitate prin repere umane, comparații, clasificări și ierarhizări.

Nu la fel stau lucrurile cu deținătorii de puteri colosale, fie că unii dintre ei nu mai sunt zdraveni la cap, fie că aproape toți nu mai sunt cu picioarele pe pământ. Izolați de lumea înconjurătoare (ba din teamă, ba din dispreț față de vulg), în scurt timp ei devin niște monștri (singurătatea, se spune, naște

monștri): se cred providențiali și se hrănesc cu himere, așa că-și permit ceea ce nici măcar zeii popoarelor antice nu-și permiteau - să facă artă din cruzime și neomenie!

În cartea sa *Gog*, scriitorul italian Giovanni Papini pune în gura lui Lenin niște afirmații halucinante: „Visul meu este acela de-a transforma Rusia într-o imensă închisoare...”; „Țăranii reprezintă tot ce urăsc eu mai mult...”; „Un electrician valorează pentru mine cât o sută de mii de țărani.”; „Visez să fiu directorul general al unei închisori, al unei ocne pacifice și bine întreținută.”; „Eu sunt un semizeu local, așezat între Asia și Europa...”; „(...) Aud ridicându-se spre mine urletele prizonierilor și muribunzilor; *te asigur că n-aș schimba această simfonie cu cele nouă ale lui Beethoven*” (subl. mea, G.P.).

Nota 1: Dacă avem în vedere mulțimea dictaturilor și a martirilor din istoria universală, dar mai cu seamă dacă avem în vedere enormele suferințe provocate omenirii de cele două războaie mondiale (morți, mutilați, înălăgărați, strămutați), milioanele de jertfe din lungul război rece care a urmat, precum și seria neîntreruptă a victimelor provocate de conflicte regionale, de acte teroriste, de foamete, atunci putem spune că progresul omenirii se datorează unei legi zdravăn articulate pe egoism și cruzime.

Și încă ceva. Cum din totdeauna puterea omenească a fost mai mult decât dezamăgitoare pentru masele de supuși și de-a dreptul tragică pentru deținătorii ei (atâția și atâția dintre aceștia pierzându-și viețile odată cu convingerile despre aura de sacralitate a suveranului), alegerea modelului de urmat în viață din rândul lor în pofida exemplelor oferite de trecut și prezent, denotă din partea respectivilor mai degrabă ambiție decât discernământ, mai degrabă lăcomie decât înfrânare, mai degrabă minciună decât adevăr.

Îndeosebi în România postdecembristă, unde deținătorii puterii au fost și continuă să fie niște detestabili politrucii, într-atât de dornici să se căpătuiască cu orice chip, încât se folosesc tot mai mult de minciună și fărădelege (ambele înfipte adânc în instituțiile fundamentale ale statului), pesemne singura tactică admisă într-o democrație originală - corupția generalizată să fie îngrășată până când își va da duhul odată și odată de prea multă osânză!

Firește, majoritatea românilor nu mai au nevoie de modele: unii pentru că au ajuns niște burghezi sadea, iar suficiența burgheză nu tânjește după modele, ci după tihnă, confort și comoditate; alții (cohortele nesfârșite de dezrădăcinați și disponibilizați) pentru că simt pe propria piele zădărnici și lipsa de

sens a vieții, adică efectele moderne ale desertăciunii eclesiastice.

Dar cum boli de acest soi nu se tratează cu promisiuni sau modele, ci cu certitudinea zilei de mâine, un leac ce nu-i la îndemâna guvernanților noștri, iată că apatia românilor postdecembriști s-a extins până când a ajuns endemică.

Nota 2: Să fie modelele luate din alte domenii mai acătării?

Păi dacă-i luăm la puricat pe oamenii de afaceri de la noi, lucrurile nu stau cu nimic mai bine. Ba în anumite privințe stau chiar mai prost. Căci de-abia prin neconținută căldășie dintre politrucii și afaceriști se creează întortocheatele rețele mafioate: primii își rotonjesc binișor veniturile nedecarate prin trafic de influență și afaceri certate cu legea (vezi gloata de penali din actualul parlament supraponderal, cu ramificații în cel mai cinstit guvern postdecembrist, firește, după predecesorul său); ceilalți ba varsă bani grei în campaniile electorale, după care trec la strângerea caimacului din sforile trase și din lucrările încredințate (ei spun câștigate), ba chiar intră cu totul în politică (Gigi Becali, de pildă), pentru că ei știu că nimeni nu te servește mai bine decât te servești tu însuși.

Dar, mă rog, unul ca Becali pentru cine poate reprezenta model de urmat, atâta timp cât la un model trebuie să ai în vedere deopotrivă însușirile sale intelectual-profesionale (inteligență, cultură, lucrări publicate) și cele moral-cetățenești (cinste, corectitudine, altruism, simplitate, cumpătate)?!

Nici Ion Țiriac nu-i mai breaz după gravele acuzații ce i-au fost aduse de către Jean Maurer, fiul fostului mare demnitar comunist Ion Gheorghe Maurer, cum că omul nostru de afaceri, profitând de lipsa de discernământ a bătrânilor soți Maurer, ar fi achiziționat de la aceștia pe sume derizorii atât celebra colecție

de arme de vânătoare, cât și mai multe tablouri foarte valoroase.

Totu-i relativ și vulnerabil pe lumea asta atunci când se pune din ce în ce mai insistent în discuție paternitatea operei lui Shakespeare și când ni se dovedește negru pe alb că Albert Einstein a furat (plagiat) teoria relativității de la matematicianul francez Henri Poincaré!

Ce să mai spunem de români! Întrucât țin cu tot dinadinsul să-și demoleze istoria la care tot moșesc și încă n-au ajuns să-i taie buricul, pentru ca pe ruinele ei să o construiască pe cea care purcede din Tăblițele de la Tărtăria, în curând alegerea modelelor autohtone va fi nu doar o întreprindere al dracului de dificilă (la cine să te oprești, când nimic din ce știam nu mai este sigur?!), ci și foarte riscantă. Căci de-abia te vei hotărî să optezi pentru un personaj mai răsărit din noua istorie și la țanc specialiștii doritori de senzațional îți vor demonstra fie că respectivul personaj nu-i strămoș de-al nostru, fie că el n-a existat niciodată în realitate, că adică a intrat în istorie fără certificat de atestare și înmatriculare...

Dar tot rău-i spre bine. Nu reușim să ne scriem istoria, poate reușim să scriem o mitologie care să-i mulțumească pe toții români, iar pe străini să-i lase cu gura căscată.

Și totuși, în acest talmeș-balmeș uman există un model care nu numai că-i vrednic să fie urmat, dar chiar trebuie să fie urmat de întreaga omenire, pentru că El este „calea, adevărul și viața” (Ioan 14/6).

De reținut că Iisus nu-i o cale oarecare, ci este *singura cale adevărată care duce la viață*, întrucât „Nimeni nu vine la Tatăl decât prin Mine” (Ioan 14/6)!

Ori, ne sfătuiește gânditorul Petre Țuțea, calea omului trebuie să se dea la o parte din fața căii Domnului.

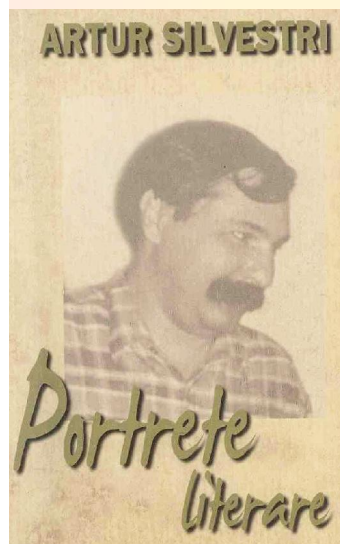
Caravaggio - Cina de la Emaus

Lucian GRUIA

Artur Silvestri și narcisismul actului critic

Noua apariție editorială din seria restituirilor textelor de critică literară semnate de Artur Silvestri (din care au apărut până în prezent: *Radiografia spiritului creol. Cazul Miron Radu Paraschivescu*, 2004 - ed. I și 210 - ed. a II-a; *Revolta fondului neconsumat. Cazul Zaharia Stancu*, 2005 - ed. I și 2010 - ed. a II-a; *Universul lecturilor ferice*, 2011 - toate la editura Carpathia), *Portrete literare* (2012), reprezintă, conform afirmațiilor Teodorei Mîndru - editorul cărții, un proiect neterminat al regretatului om de cultură. Cercetătoarea a preluat textele selectate de autor, la care a adăugat altele extrase din manuscrise sau din revistele unde fuseseră publicate.

În capitolul *Martorul nevăzut: Cititorul*, autorul afirmă că întâlnirea unui scriitor cu cititorii săi, stă sub semnul miracolului, sub aspectul emoției transfiguratoare care face ca prin comunicare, amândouă părțile să fie câștigate, scriitorul primind afecțiune și experiență, cititorul înălțându-se spiritual. Tot de miracol țin: scrierea unei cărți, editarea, lectura ei de către cititori și recepțarea de către criticii de specialitate. Sub aspectul miraculozității receptării critice, scriitorul îmi pare un Narcis, iar textul critic, fântâna care îi oglindește chipul.

Criticul îl identifică cu nimfa Eco, având puterea să transfigureze/modifice chipul autorului. Un critic răuvoitor/foarte subiectiv, va face ca în fântâna pe care o reprezintă recenziile sale, în locul chipului autorului să se reflecte propriul său chip. Dacă vrea să-l desființeze pe scriitor, în fântână se vor reflecta cioburile din chipul acestuia. Un critic altruist, bine intenționat și aplicat corect asupra cărții analizate (cât mai puțin subiectiv), va face ca recenziile să se reflecte adecvat chipul autorului. Desigur și acum, ușor deformat de viziunea criticului.

Cum se reflectă chipul scriitorului în critica lui Artur Silvestri, vom vedea în continuare. Se știe că omul de cultură era temut pentru corectitudinea părerilor afirmate franc, între patru ochi. Faptul este contrazis de afirmația autorului citată pe postcoperta volumului *Universul lecturilor ferice*: „Am scris mai degrabă în ideea de a încuraja pe scriitor și de a-i extrage din ceea ce mi-am închipuit a fi materie pozitivă partea ce ar sluji odată cu trecerea vremii la o lucrare în impenetrabil și, de fapt, la o salvare a numelui și a creației, oricât de mărunți ori grandioasă ar fi fost. Esențială nu a fost, așadar, judecata, ci reazemul.” De aici putem desprinde ce a încercat să facă criticul în cometariile sale împrăștiat prin reviste și adunate acum în volume, prin grija devotatei sale soții, Mariana Brăescu Silvestri. Criticul s-a aplecat cu înțelegere asupra operelor cercetate, decantându-le de impurități, și redând în comentariile sale chipul viu al scriitorului. De aceea, în prefață la cercetarea pe care o prezentăm, Mariana Brăescu Silvestri afirmă că această carte: „nu conține portrete literare, ci personaje literare.”

Mai mult decât atât, portretele literare realizate, împletite cu date biografice și analiza operei - după metoda călinesciană, sunt gândite să dăinuie. Criticul pro-

cedează precum pictorii sau sculptorii personalităților celebre, pe care le reprezentau la apogeul puterii, „cu chipul/trupul de slavă”. Niciodată portretul făcut de Artur Silvestri nu e uscat, amorf, amabstract, încremenit. Totdeauna chipul este însoțit de o notă caracteristică biografică sau desprinsă din operă. De exemplu, Nicolae Labiș, născut la munte, e prezentat legendar, într-o proză virtuală, sensibilă: „Copilul alpin e însă o vietate liberă al cărei noroc stă mai întâi în cunoașterea climei și reliefului. (...) În acea epocă, și mai târziu, Nicolae Labiș era un seraf alpestru.” Și mai târziu, în epoca bucureșteană: „...el rămase un om de codru, în care toate experiențele fundamentale s-au depus, ca iarba, peste simțirea fermecată și fabuloasă, peste susurul acvatic și mirosul aspru, rășinos, ca o durere.”

În schimb, chipul poetului Cezar Ivănescu reflectă stranieta, erothanatismul și înfrâncarea cu care sondează lumea de dincolo: „Privit în fugă, pe stradă sau într-o încăpă, laolaltă cu ceilalți, acest bărbat oacheș, cu trupul exhaurient și elastic, cu tonsură aproape ciceroniană, izbește ochiul de îndată, ca personaj straniu, venit de pe altă lume. (...) U facies prelung, orientat către bărbia încovoată, unde îngurul elegiei și-a pus semnul adânc al marilor mediativi (...) o frunte adunată mereu într-o cută dramatică deasupra ochilor...”

Și iată acum caracterizarea operelor celor doi poeți portretizați, în deplin acord cu fizionomiile acestora: „Nicolae Labiș era un adolescent de munte, cu acea ingenuitate proprie vârstei tinere, atins de experiențe fundamentale. (...) un soi de tandrețe dureroasă, venită pe canal inefabil, e nota cea mai adâncă a poeziei sale. (...)”

Muntean, cu cerul mai aproape, Labiș nu petrachează, dacă înțelegem prin aceasta iubirea sublimată în concepte (...) Ero-

tica lui este naturistă, nu în forma solemnă și bărbătească, cam agresivă ci în cea angelică în care omul devine zburătoare, absorbit într-un enorm cer sufletesc. (...) El vede gigantic peste tot (...) Oasele lui n-au alciu, ci rășină, sunt construite din fibră tare, forestieră. (...) miturile acestei poezii sunt neîndoios Codrul și Labirintul, Pădurarul, Zburătorul, Inițierea.” Iată ce afirmă criticul despre poezia lui Cezar Ivănescu: „... poetul nu dezvoltă sentimente, ci idei, nu fotografiază situații naturale ci senzații metafizice. (...) Totul e morbid, anxios, lumea e o barocă teribilă. Spiritul coboară la poarta metafizicului ca într-o bolgie numinoasă, care, așadar, înspăimântă și în același timp atrage definitiv. (...) Întrucât a exista e a muri lent, atunci absolutul este *incretul*, *rodul*, numenal care nu se manifestă în fenomene.”

Am exemplificat cu aceste citate pentru a stabili rolul criticului în relația act critic - mitul lui Narcis. Chipul lui Artur Silvestri se regăsește în fântâna exegezei în fenomenul de limpezire al chipului scriitorului reflectat pe fundalul biografiei sau al operei. Spirit apolinic, criticul degajă caracteristicile operei cercetate așa cum sculptorul eliberează forma din blocul de marmură, prin cioplire directă. Cu alte cuvinte, criticul elimină toate ramificațiile neesențiale și prezintă un chip definitiv al scriitorului și al operei menite să dăinuie. Cioplitura ideatică directă face ca scriitorul analizat să fie prezentat în formă definitivă, fără posibilitate de modificare a viziunii. Artur Silvestri nu agreează modelarea critică în lutul șovăielnic al părerilor reversibile, ci caracterizarea dură, definitivă și limpede. A venit timpul ca un alt critic, de aceeași factură, să cerceteze opera lui Artur Silvestri pentru a-i reflecta corect chipul în oglinda timpului.

Florin MĂCEȘANU

Picătura de pictură

Caravaggio

Caravaggio - Sf. Ioan Botezătorul

Fiu al lui Fermo Merisi, arhitect al marchizului din localitate, Michelangelo Merisi (temerară imaginația tatălui său să-l boteze, în plină apoteoză michelangiolescă, *Michelangelo*) s-a născut într-un sfârșit de septembrie al anului 1573 în urbea lombardă Caravaggio.

Misterioase încă, în ciuda tuturor dibuirilor și cercetărilor întreprinse, uneori cu migală inimaginabilă, zilele și

anotimpurile uceniciei pictorului presupun, în climatul formativ milanez, mari disponibilități de trăire efectivă a naturii, a miracolelor și înfățișărilor schimbătoare ale acesteia, pasiunea tenace de a surprinde alcătuirile vizibile și invizibile ale lumii, voința de a-și disciplina ochiul și mâna în confruntarea cu formele.

Intrând ca elev în atelierul lui Simone Peterzava, e greu de bănuț cum a deprins,

nereceptiv la sonoritățile de culoare venețiene, plăcerea reliefurilor solid constituite, claritatea îndrăzneță a liniilor, refuzul prompt, aproape instinctiv al manierismului.

Apariția lui Caravaggio a fost în istoria picturii europene un eveniment neașteptat, comparabil doar cu cariera lui Masaccio.

În cei câțiva ani ai activității sale romane (1590-1606), a provocat un șoc și a creat o modă fără de care nu se poate explica nașterea unui curent artistic irezistibil, cel al tenebroșilor sau luminiștilor căruia îi aparțin, din Spania până-n Olanda, câțiva dintre cei mai mari maeștri din secolul al XVIII-lea.

Ca om era violent, agitat, cu toane; și-a făcut curând dușmani, a luat parte la încăierări și a avut de-a face cu poliția. Întemnițat în 1603, fuge din Roma în 1606. Ultimii patru

ani din viață și-i petrece în Sicilia, în Malta, la Neapole, unde iau naștere, pictate în grabă, altare monumentale. Caravaggio nu formase, la drept vorbind, o școală.

„Caravaggionismul” e când nevoia tenebroasă (eclerajul prin „fereastra din beci”), când o anume pictură de gen sau de natură moartă, când un nou sentiment al volumelor sau un repertoriu de motive.

Într-un fel sau altul, și fără nici o doctrină constituită, această revoluție și-a pus pecetea pe tot ce-a fost mai bun în pictura europeană din secolul al XVII-lea influențându-i, indirect și în grade diferite, pe Velazquez, Rembrandt sau Vermeer.

Fugar, rănit, minat de malarie, artistul a murit tragic lângă Neapole, la 37 de ani, lăsând o operă relativ redusă, dar de o imensă forță de sugestie.

Caravaggio - Cupidon adormit

Stelian COMBOȘ

Despre rugăciune, rostul, importanța și foloasele ei, cât, când, unde și cum trebuie să ne rugăm, totodată și câteva cuvinte despre rugăciunea isihastă

**Interviu cu Î.P.S. Acad. Prof. Univ. Dr. Irineu Popa
- Arhiepiscopul Craiovei și Mitropolitul Olteniei...**

Pentru orice creștin, rugăciunea înseamnă convorbire, comuniune cu Dumnezeu și cu semenii. Ne rugăm pentru noi, pentru familia noastră, pentru prietenii noștri, chiar și pentru dușmanii noștri, cerând de la Dumnezeu anumite binefaceri sau mulțumind pentru cele primite. Însă, cei mai mulți dintre noi suntem victimele unei societăți care ne înclătează în ritmul infernal al activităților cotidiene, părăd că nu mai este loc de rugăciune...

În altă ordine de idei, rugăciunea isihastă ne fascinează și ne luminează pe toți întru aleasă liniștire, așa cum numai Dumnezeu a rânduit să primim darul de adâncă pace și trăire întru Iisus Hristos. Discuția cu IPS Părinte Arhiepiscop și Mitropolit Irineu mi-aș fi dorit să dureze o viață. Era senin vlădica și, în același timp, vădit tulburat de subiectul pe care cu îndrăzneală l-am ales. Astfel de trăitori sunt greu de abordat, dar atunci când mănăstirea de metanie este Frăsinei, lucrurile se schimbă. Am vorbit despre rugăciune isihastă, despre smerenie, despre comuniunea cu Dumnezeu, pentru ca, în final, să înțeleg că nimic nu este mai de preț decât privirea cu sfială plecată în fața măreției Harului Divin și Dumnezeiesc.

Făcând, însă, o scurtă introducere înaintea dialogului propriu-zis cu **Părintele Arhiepiscop și Mitropolit Irineu Popa - Decanul Facultății de Teologie Ortodoxă din municipiul Craiova**, vom remarca și sublinia faptul că, astăzi, a vorbi despre rugăciune, într-o lume în care avem atât de multe alte preocupări mult mai „palpabile și mai rentabile”, constituie, de cele mai multe ori, un „nonsens” datorită gândirii noastre foarte prag-

matice în urma căreia așteptăm, în cel mai scurt timp, lucruri și rezultate foarte „concrete” și foarte „eficiente”!... Pentru foarte mulți dintre noi, cei așa-ziși credincioși, a ne ruga înseamnă a depune un efort prea mare și pentru o lungă durată (de fapt ar trebui pentru toată viața) pentru care noi nu prea avem timp sau, mai bine zis, nu reușim să ne facem suficient timp!... Ne comportăm, în acest fel, în raport cu rugăciunea fiindcă, foarte mulți dintre noi, nu (re)cunoaștem autenticul motiv și scop al viețuirii noastre pe acest pământ!...

În altă ordine de idei, nevoia de rugăciune a omului credincios este în afară de orice îndoială. Cu cât este mai puternică credința, cu atât este mai puternică și nevoia sa de rugăciune. Dar în societatea de astăzi constatăm o slăbire a credinței. Prin urmare și un fel de indiferență față de rugăciune. Poate că

noțiunea de societate secularizată nu indică, totuși, o societate total necredincioasă, ci o societate în care majoritatea membrilor nu mai practică rugăciunea decât foarte rar, în momente excepționale. „Pentru cel care dorește să-și mențină vigoarea credinței prin rugăciune se pune, astăzi, o dublă problemă: aceea de a-și apăra credința împotriva influențelor nefaste a unui mediu slăbit în credință și aceea de a apăra practica rugăciunii în cadrul unei societăți care a pierdut în mare parte uzul rugăciunii. În timp ce omul de odinioară găsea în mediul social un factor prin care își întărea credința și practica rugăciunii, astăzi acest mediu este un factor de răcire, un factor împotriva căruia cel care vrea să-și mențină credința și rugăciunea trebuie să se aplece.” - ne relatează Părintele Profesor Dumitru Stăniloae în lucrarea sa „*Rugăciunea lui Iisus și experiența Duhului Sfânt*”.

Astăzi omul credincios trebuie să caute într-o mare măsură el însuși motivații care să-i poată susține credința și propria sa practică a rugăciunii. Și tocmai acest lucru ar putea face credința sa mai profundă și rugăciunea sa mai fierbinte, dat fiind că, într-o mare măsură, ele nu mai sunt susținute de mediul social. Prin urmare, omul care reușește să-și întărească credința și rugăciunea prin motivații personale, reflectate, poate deveni el însuși un focar pentru întărirea credinței și înnoirea rugăciunii în mediul său social. Prin aceasta el poate ajuta societatea să iasă din viața superficială, saturată de continuă plictiseală și permanentă monotonie, care sunt două din cauzele slăbirii credinței și a

ÎPS Irineu Popa

rugăciunii; cu alte cuvinte – spune tot Părintele Stăniloae în aceeași lucrare - el poate ajuta să regăsească un conținut mai substanțial, să-și întărească rădăcinile adânci înfigându-le într-o mai mare profunzime a vieții, fără de care existența umană este de o uniformitate monotonă și lipsită de semnificație.

O trăsătură caracteristică a acestei societăți este aceea că omul se simte în ea mult mai singur decât în societatea de ieri în care nu lipsea preocuparea pentru Dumnezeu. Credinciosul simte astăzi nevoia de a se ruga poate mai mult decât în trecut, pentru că prin rugăciune se salvează de singurătatea care este atât de greu de suportat. „El găsește în rugăciune mijlocul de a fi în comuniune cu Dumnezeu. Îl are în rugăciune pe Dumnezeu însuși în dialog cu el prin toate lucrurile și el însuși îl vede și îl înțelege pe Dumnezeu prin toate. Cel ce se roagă ia cunoștință de rădăcinile sale în realitatea personală, infinită a lui Dumnezeu și nu se lasă pradă valurilor superficiale ale vieții, ale unei vieți închise doar în orizontul pământesc. Își poate umple viața cu un conținut infinit” - susține același părinte în aceeași lucrare...

- *Înaltpreasfințite Părinte Arhiepiscop și Mitropolit, mulțumindu-vă în mod deosebit, pentru prilejul și interviul acordat, vom purcede la drum, remarcând faptul că în contextul în care omul contemporan își petrece cel mai mult timp muncind și dormind, puținul timp rămas fiind dedicat unor activități relaxante, ne întrebăm cât de mult timp ar trebui să acordăm rugăciunii, cum ar trebui să ne rugăm și mai ales cum poate să arate un program de rugăciune al creștinului contemporan?*

- Biserica ne îndeamnă să ne rugăm în toate momentele importante din zi. Vedem că Ceaslovul ori alte cărți de rugăciune sunt pline de texte prin care invocăm ajutorul lui Dumnezeu în toate momentele din zi - dimineața, la prânz, seara, înainte și după ce mâncăm -, la plecarea în călătorie sau la mutarea într-o casă nouă s.a.m.d.. Aceste rugăciuni, pe lângă slujbele religioase, constituie momente de căpătâi în viața noastră. Prin rugăciune cerem lui Dumnezeu să ne ajute, să ne însoțească mereu. Și cum avem nevoie permanentă de ajutorul lui Dumnezeu, înseamnă că și rugăciunea noastră trebuie să fie permanentă. Dar cum putem oare să ne rugăm mereu? Ce program de rugăciune ar trebui să aibă credinciosul de rând pentru a primi în orice moment din viață ajutorul lui Dumnezeu?

- *Ce înseamnă, Înaltpreasfinția Voastră, sau cum se tălmăcește îndemnul apostolic, paulin: „Rugați-vă neîncetat“?*

- Da, într-adevăr, Sfântul Apostol Pavel ne îndeamnă, în *Epistola a doua către Tesaloniceni*, să ne rugăm neîncetat. La prima vedere, știindu-ne preocupările cotidiene, acest îndemn al marelui Apostol ni s-ar părea o poruncă imposibil de realizat. Eu aș vrea să dau următoarea interpretare acestui îndemn al Sfântului Apostol Pavel, și anume aceea de a ne comporta mereu, în întreaga viață și în tot timpul zilei, ca sub privirea lui Dumnezeu. Așadar, înțelegem că nu putem sta neîncetat la rugăciune, din cauza activităților noastre zilnice, dar putem să avem mereu o atitudine și un comportament care să arate că suntem oameni rugători.

- *Înaltpreasfințite Părinte Arhiepiscop și Mitropolit, cât timp trebuie să acordăm rugăciunii?*

- De multe ori observăm că timpul nu ne permite să realizăm tot ceea ce ne propunem. Găsim această scuză și în cazul rugăciunii. „Eu am făcut un calcul aproximativ, gândindu-mă că o zi are 24 de ore, o lună are în medie 30 de zile. Dacă le înmulțim cu 24, ajungem la un număr de 720 de ore. Dacă Dumnezeu este atât de bun și ne poartă de grijă tot timpul, oare cât se cuvine să dedicăm rugăciunii? O rugăciune de 15 minute dimineața și una tot de 15 minute seara înseamnă infinit mai puțin decât grija pe care ne-o arată Dumnezeu. Dacă participăm la Sfânta Liturghie în duminicile dintr-o lună, înseamnă 8 ore dedicate lui Dumnezeu, aceasta fiind a suta parte din timpul efectiv al lunii”. Deci, o analiză obiectivă a programului nostru zilnic ne-ar arăta cât timp ne rugăm, dar și cât timp ar trebui să acordăm de aici înainte rugăciunii, pentru a simți cu adevărat ajutorul lui Dumnezeu.

- *Înaltpreasfinția Voastră, ne puteți spune câte ceva despre Rugăciunea pe care o putem practica în permanență?*

- Da, într-adevăr, în Ortodoxie se practică o formă de rugăciune permanentă, rugăciunea inimii sau a minții pe altarul inimii ori a sensibilității pline de iubire și de milă în care se află Iisus Hristos cu iubirea și cu mila Sa. Este adevărat că în această rugăciune pare că cerem mila lui Iisus Hristos numai pentru persoana noastră: „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine păcătosul”. Se pare, așadar, că prin aceasta ne interesăm doar de noi înșine. Dar în măsura în care mă consider păcătos, în mod sigur mă gândesc la toate păcatele pe care le-am săvârșit față de Dumnezeu și față de frații (semenii) mei, deci mă rog, în virtutea dorinței de realizare a comuniunii, și pentru relații mai bune cu aceștia sau pentru ca ei să nu rămână pentru totdeauna afectați de nedreptățile mele față de ei. În acest sens, Sfântul Isaac Sirul spune: „Cel care, pomenind pe Dumnezeu,

cinstește pe tot omul, află ajutor de la tot omul prin voința cea ascunsă a lui Dumnezeu. Și cel ce îl apără pe cel nedreptățit îl are pe Dumnezeu luptând pentru sine. Cel ce-și dăruiește brațul său spre ajutorul aproapelui primește brațul lui Dumnezeu în ajutorul său”.

Rugăciunea este, deci, un factor de însănătoșire și întărire spirituală a ființei mele, dar și o însănătoșire și consolidare a coeziunii sociale într-un plan mai profund. Cel ce se roagă îi are pe ceilalți în inima lui iar ei simt aceasta și vin spre el. Sfântul Serafim de Sarov a spus: „Împacă-te cu Dumnezeu și mulți oameni vor veni să se împace cu tine”. Reproducând aceste cuvinte, Arhimandritul Gheorghe Kapsanis - Egumenul Mănăstirii Grigoriu din Sfântul Munte Athos mai adăuga că: „În tradiția isihastă a Bisericii se observă că pe măsură ce Părinții care se împăcau cu Dumnezeu și se afundau în pustie, mulțimi tot mai numeroase veneau la ei pentru binele lor”. Rugăciunea lui Iisus - „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu, miluiește-mă pe mine, păcătosul” - se poate rosti oricând și oriunde, potrivit-se la fel de bine și nevoitorului din pustie, și creștinului care viețuiește în tumultul cetății. Căci amândoi poartă același război nevăzut, cu aceleași „duhuri ale răutății” (cf. Efes. 6, 12), și amândoi au trebuință de aceeași armă nebiruită: Numele lui Iisus pentru care ambii trebuie să se „roage neîncetat” deoarece au de atins aceeași țintă: - a mântuirii sufletului și a trupului.

- *Înaltpreasfințite Părinte Arhiepiscop și Mitropolit, de aici pornind, schimbând puțin registrul și intrând mai în adâncimea și în profunzimea temei ori a subiectului de față, vă rugăm, explicați-ne: de fapt, cât de mult trebuie să se roage un creștin?*

- După cum am spus și mai înainte, Sfântul Apostol Pavel îndeamnă într-una din epistolele sale să ne rugăm neîncetat, ceea ce pare un lucru imposibil la prima vedere. De altfel, acest îndemn atât de greu de realizat apare alături de alte două mari îndemnuri, care și ele par foarte greu sau chiar imposibil de realizat: să ne bucurăm pururea și să dăm mulțumire pentru toate. Aceste îndemnuri nu sunt însă imposibil de pus în practică. Sfântul Apostol Pavel când spune acestea se adresează unor oameni duhovnicești. Un om duhovnicesc se roagă mereu, se bucură mereu și este mulțumit în permanență de viața sa.

Problema care a frământat spiritualitatea răsăriteană se rezumă la această întrebare: Cum să te rogi neîncetat? Cum să fii nu doar un om care participă în fiecare duminică sau mai des la Sfânta Liturghie, la Slujba Euharistică, ci, potrivit îndemnului paulin citat mai sus să fii un „om euharistic”? Nu doar un om care sfințește timpul, rugându-se la princi-

→ palele „ceasuri” ale zilei ci un „om liturgic”, capabil să sfințească fiecare moment. Un răspuns potrivit ar fi să faci totul având sentimentul prezenței lui Dumnezeu, fiind cu recunoștință față de El și cu dragoste și grijă față de aproapele. „În orice gând sau faptă prin care sufletul aduce închinare lui Dumnezeu, el se află cu Dumnezeu” - spune Sfântul Macarie cel Mare. Rugăciunea neîncetată, potrivit Sfântului Maxim Mărturisitorul, „este să-ți silești sufletul către Dumnezeu, cu multă evlavie și cu multă dragoste..., să te încredințezi lui Dumnezeu în toate faptele și în tot ce ți se întâmplă”.

Unul dintre interlocutorii Pelerinului rus îi explică acestuia că rugăciunea launtrică este celebrarea însăși a vieții și a universului, entuziasmul care poartă toate lucrurile către plenitudine și către frumusețe și că este de datoria omului să descătușeze acest suspin universal al Duhului. Părintele Stăniloae spunea, tot așa, că trebuie să primim lumea ca pe un dar al lui Dumnezeu, pe care toți laolaltă să I-L înapoiem, după ce am pus pe ea pecetea iubirii noastre creatoare. Toate acestea sunt adevărate, toate sunt importante. Dar dacă nu vrem să rămânem în stadiul de bune intenții, ne trebuie o unealtă prin care să le putem pune în practică. Iar aceasta este rugăciunea lui Iisus. Și pentru aceasta trebuie să pornim la drum căci orice destin creștin este un pelerinaj către „locul inimii”, unde Domnul ne așteaptă, către care ne atrage. Călătoriile nu fac decât să exprime, să înlesnească, prin întâlnirile prilejuate, prin înrăuirile resimțite, această călătorie launtrică. Căutăm omul, oamenii care să ne dea „cuvinte de viață”, care să ne trezească la ceea ce ne este cel

mai apropiat și totuși atât de departe... Iată, Pelerinul a întâlnit un astfel de om: „Am intrat în chilia lui, iar bătrânul mi-a spus: „Rugăciunea lui Iisus launtrică și neîncetată este chemarea continuă și neîntreruptă a Numelui lui Iisus, cu buzele, cu inima și cu mintea, având simțământul prezenței Sale, oriunde și oricând, chiar și în timpul somnului. Ea se exprimă prin cuvintele: Doamne Iisuse Hristoase miluiește-mă. Cel care se obișnuiește cu această chemare dobândește o mare mângâiere și nevoia de a o rosti mereu. După câțva timp, nu mai poate trăi fără această rugăciune, care curge în el de la sine, pretutindeni, mereu” - conform relatărilor din cartea „Povestea unui Pelerin”. „Doamne Iisuse Hristoase” sau „Doamne Iisuse Hristoase, Fiul lui Dumnezeu”, se spune odată cu inspirația. „Miluiește-mă” sau „Miluiește-mă pe mine, păcătosul” o dată cu expirația. Aceasta se face odată cu lepădarea de sine, din dragoste. Astfel vom ajunge a vorbi de rugăciunea neîntreruptă.

La unii mari Părinți Duhovnicești rugăciunea lui Iisus devine „spontană”, „neîncetată”. Chemarea Numelui Său se identifică cu bătăile inimii. Ritmul însuși al vieții, respirația, bătaia inimii, este ceea ce se roagă în ei sau, mai curând, în perspectiva începutului și sfârșitului, se recunoaște ca fiind rugăciune. Dar, îndeosebi în zilele noastre, aceasta nu trebuie voit, ci descoperit printr-o smerită lepădare de sine, într-o încredere deplină, prin har. „Atunci când Duhul Se sălășluiește în cineva, acesta nu se mai poate opri din rugăciune, căci Duhul nu încetează de a Se ruga în el. Fie că doarme sau este treaz, rugăciunea nu se mai desparte de sufletul său. În timp ce doarme, mănâncă, bea,

muncește, mireasma rugăciunii se răspândește din sufletul său. De acum înainte nu se mai roagă în anumite momente, ci mereu. Mișcările minții curățite sunt glasuri tăcute care cântă, în taină, o cântare Celui nevăzut” - spune Sf. Isaac Sirul. Iar pelerinul ne mărturisește: „M-am învățat atât de bine cu rugăciunea inimii, încât o lucrăm neîncetat, iar, în cele din urmă, am simțit că mergea de la sine, fără nici o lucrare din partea mea; rugăciunea izvora în mintea și în inima mea nu numai când eram treaz, ci și când dormeam, și nu s-a mai întrerupt nici o clipă”. „Actului rugăciunii îi urmează starea de rugăciune. Iar starea de rugăciune este adevărata fire a omului, adevărata fire a ființelor și a lucrurilor. Lumea este rugăciune, celebrare, așa cum o arată atât de admirabil Psalmii și Cartea lui Iov. Dar această rugăciune tăcută are nevoie de gura omului pentru a răsună. Este ceea ce anumiți Părinți greci numesc „contemplarea firii”: omul adună rațiunile (logoi) lucrurilor, esențele lor spirituale, nu pentru a și le însuși, ci pentru a le aduce lui Dumnezeu ca pe o jertfă din partea creației. Vede lucrurile, structurate de Cuvânt, însuflețite de Duhul vieții și al frumuseții tinzând către Obârșia paternă, care le primește, în distincția lor. „Căci unirea, desființând separarea, nu dăunează câtuși de puțin deosebirii” spune Sfântul Maxim Mărturisitorul”. - Toată această relatare avându-o din lucrarea „Rugăciunea lui Iisus” a lui Olivier Clement.

- *Creștinul contemporan este implicat în multe activități cotidiene, care îl îndepărtează de rugăciune. Putem să fim oameni duhovnicești, în sensul amintit de Înaltpreasfinția Voastră, având preocupări diverse, lumești și pămîntești?*

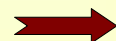
- Indiferent de preocupările fiecărui om, scopul vieții creștine este mântuirea, la care se poate ajunge numai printr-o stare permanentă de rugăciune. Există o disciplină a rugăciunii, în sensul că trebuie să ne rugăm dimineața, seara, la mese, chiar dacă avem un program foarte încărcat. Nimic nu ne oprește să avem un program de rugăciune. Printre toate preocupările noastre putem să ne găsim timp și pentru rugăciune. Apoi să nu uităm de rugăciunea în comun, la Sfânta Liturghie, la care trebuie să participăm.

- *Înaltpreasfințite Părinte, în altă ordine de idei, ce ne puteți spune despre vestita rugăciune a inimii?*

- Această rugăciune este foarte folosită. Este rugăciunea pe care trebuie să o avem în permanență, pe care o putem practica în mereu. Ea este un model de rugăciune, o practică și un model cu o tradiție foarte clară și veche în Biserica noastră. Cu alte cuvinte, Rugăciunea lui Iisus trezește în inimă o dra-

Caravaggio - Răstignirea lui Cristos

goste fără margini. „Ce este, oare, o inimă iubitoare? Se întreabă Sfântul Isaac Sirul. Și iată cum răspunde: „Este o inimă care arde de dragoste pentru toată zidirea, pentru oameni, pentru păsări, pentru fiare, pentru diavoli, pentru toate făpturile... Iată de ce un astfel de om se roagă neîncetat... chiar și pentru dușmanii adevărului, și pentru cei care-i fac rău... se roagă chiar și pentru șerpi, în-suflețit de mila nesfârșită care ia naștere în inima celor care se unesc cu Dumnezeu!”. Și tot el: „Ce este cunoașterea? - Simțul vieții nemuritoare. Și ce este viața nemuritoare? - Să simți totul în Dumnezeu. Căci dragostea vine din întâlnire. Cunoașterea legată de Dumnezeu unifică toate dorințele. Iar pentru inima care o dobândește, ea este numai dulceață revărsându-se pe pământ. Căci nimic nu se poate asemui cu dulceața cunoașterii lui Dumnezeu”, Care a semănat ale Sale în toate cele ce sunt, încât prin ele, ca prin niște deschizături, să Se arate minții într-o lumină a înțelegerii, cucerind-o, luminând-o și atrăgând-o spre Sine, după cum aflăm scris în Filocalia - Vol. 8, pag. 421.

Totul culminează cu adevărata iubire de aproapele. Mă gândesc la acel frumos text al unui „nebum pentru Hristos” rus de la începutul secolului XX: „Fără rugăciune, toate virtuțile sunt ca niște copaci fără pământ; rugăciunea este pământul care îngăduie tuturor virtuților să crească... Ucenicul lui Iisus Hristos trebuie să trăiască numai prin Iisus Hristos. Atunci când îl va iubi în așa măsură pe Iisus Hristos, va iubi fără îndoială și toate făpturile lui Dumnezeu. Oamenii cred că mai bine trebuie să-i iubești pe oameni și apoi pe Dumnezeu. Și eu am făcut așa, dar nu ajută la nimic. Dar când, dimpotrivă, am început să-L iubesc pe Dumnezeu, în această iubire pentru Dumnezeu mi-am aflat aproapele. Și în această iubire pentru Dumnezeu, vrășmașii mi-au devenit și ei prieteni, făpturi ale lui Dumnezeu” - După cum aflăm consemnat în aceeași carte a lui Olivier Clement.

Drept măritorii noștri Părinți subliniază faptul că trebuie evitat proiectarea propriului tău psihism asupra celuilalt. Trebuie să-l înțelegi pe celălalt într-o deplină lepădare de sine, până când ajungi să afli în el chipul lui Dumnezeu. Atunci descoperi cât de mult poate fi întunecat, deformat acest chip de către puterile răului. Atunci poți vedea inima omului ca loc în care binele și răul, Dumnezeu și diavolul, duc o luptă neîncetată. În această luptă trebuie să se intervină nu prin forță exterioară, care nu poate duce decât la acel „coșmar al binelui nefast, cu sila” de care vorbea Berdiaev, ci prin rugăciune. Poți interveni dacă-ți pui toată încrederea, dacă te lepezi de orice dorință interesată, dacă, ase-

menea lui David, îți arunci armele și intri în luptă fără altă armă decât Numele Domnului. Și atunci Numele, devenit Prezență, ne inspiră cuvintele, tăcerile, gesturile cu adevărat necesare. Celor care ajung în această „stare de rugăciune”, totul le este „înapoiat însutit”; „Ei cunosc transfigurarea erosului, căutată cu atâta disperare de adepii freudo-marxismului! Percep cu o „plenitudine” extraordinară taina ființelor și a lucrurilor, fața ascunsă a lumii. Primesc harismele paternității spirituale, darul vindecării, darul proorociei. Această paternitate - asemenea celei dumnezeiești, pe care o reflectă - depășește, integrând-o, dualitatea sexuală. Sfântul Serafim, reluând o străveche recomandare monahală, îl sfătuia pe starețul Sarovului: „Fii ca o mamă pentru călugării tăi” - Găsim relatat tot în lucrarea lui Olivier Clement.

Părintele Andrei Scrima, în lucrarea sa „Despre Isihasm”, citându-l pe Sfântul Ioan Cassian, susține că „pot contempla divinitatea numai aceea care, cu ochi foarte puri, se înalță deasupra acțiunilor și gândurilor joase și pământești, se retrag și urcă împreună cu El (cu Iisus Hristos) pe acel munte înalt al singurătății, acolo unde Iisus Hristos, desfăcând sufletele din tumultul pasiunilor și separându-le din amestecul tuturor viciilor, le statornicește într-o credință vie și le face să urce pe cea mai înaltă culme a virtuților unde El își arată mai apoi, neacoperită, slava... și strălucirea chipului Său celor care au ochii inimii destul de puri pentru a le contempla...” Minte, unită cu inima, accede la o formă înnoită de înțelegere, la o gândire plină de pace și de dragoste, purtată de rugăciune, căci de acum înainte aceasta nu se mai întrerupe în timpul gândirii. Practica invocării Numelui lui Iisus nu are, contrar unor păreri, nimic anti-intelectual: ea răstignește și învie mintea. Inima eliberată fiind de închipuiri ajunge să producă în ea însăși tainice și sfinte gânduri, așa cum pe o mare liniștită vezi peștii mișcându-se și delfinii dansând.

În rugăciunea curată este vorba de unirea minții (nous) cu inima. Nu trebuie ca mintea să rămână singură, nici ca inima să rămână singură. O rugăciune care se face numai cu mintea este o rugăciune rece; o rugăciune care se face doar cu inima este pur sentimentală care ignoră tot ceea ce Dumnezeu ne-a dat, ceea ce ne dă și ne va mai da în Iisus Hristos. „Este o rugăciune fără orizont și fără perspectivă, o rugăciune în care nu știm de ce să-i mulțumim lui Dumnezeu, pentru ce îl laudăm nici ce să-i cerem. Omul care se roagă are sentimentul că se pierde într-un infinit impersonal. E un sentiment care ignoră faptul că el face experiența unui Dumnezeu personal. Și deci nu este rugăciune” - Afirmă Părintele Profesor Dumitru Stăniloae.

Trebuie să precizăm, încă o dată, că această întâlnire a minții cu inima nu se face prin ridicarea inimii în minte, ci prin coborârea minții în inimă. Aceasta înseamnă că nu inima își află odihna în minte, ci mai degrabă mintea își află odihna în inimă adică în adâncul inimii strâns unite cu adâncul lui Dumnezeu, obiectul căutării sale. Uneori, celor înduhovniciți li se dezvăluie tainele începuturilor și ale sfârșitului omenirii și universului. Ei participă la trecerea istoriei către Împărăție, la nașterea noului Ierusalim; își află locul în comuniunea „păcătoșilor conștienți”, cei care se roagă pentru mântuirea tuturor. Dacă Biserica a condamnat apocatastaza origenistă ca certitudine doctrinală și ca automatism cvasi-ciclic, ea a încredințat, în schimb, celor înduhovniciți taina rugăciunii pentru mântuirea universală. „Rostind în rugăciunea lui Iisus „miluiește-ne”, ne amintim că nu te mântuiești de unul singur, ci numai în măsura în care devii o persoană în comuniune, care nu mai e despărțită de nimic. Cel care invocă Numele devine prietenul Mirelui, se roagă ca toți să fie uniți cu Mirele: „Acela trebuie să crească iar eu să mă micșorez”. Nu mai vorbește de iad decât pentru el însuși, cu o smerenie fără margini. Ca acel cizmar din Alexandria, care i-a dat o lecție Sfântului Antonie, dezvăluindu-i că se roagă ca toți să fie mântuiți, el fiind singurul care merită să fie osândit. Ca Simeon Noul Teolog care spunea că trebuie să-ți privești toți semenii ca pe niște sfinți și să te consideri drept singurul păcătos, „spunându-ți că în ziua judecății toți vor fi mântuiți, numai tu vei fi osândit” - Ne spune tot Olivier Clement. Și atunci, Domnul i-a spus starețului Siluan: „Ține-ți mintea în iad și nu deznădăjdui”. Această întâlnire în iubire dar și acest sentiment al diferenței infinite dintre Dumnezeu și mine, această necesitate a milei lui Dumnezeu pe care o simte omul, se exprimă în rugăciunea lui Iisus. Inima este izvorul sentimentelor, deci și al iubirii. Iar iubirea înseamnă întâlnire cu celălalt. Și fiindcă iubirea este animată de un avânt infinit, ea nu ar putea fi pe deplin satisfăcută decât în întâlnirea cu Dumnezeu, Cel infinit.

Părintele Profesor Dumitru Stăniloae în lucrarea deja citată ne spune că „în întâlnirea cu Dumnezeu - Infinitul este perceput ca o bucurie nesfârșită, ca o lumină. Exprimându-le prin cuvinte, omul sugerează această bucurie care depășește orice limite. Deși încă foarte slab, cuvintele rugăciunii lui Iisus exprimă acest sentiment de bucurie, de recunoștință și de smerenie infinită. Dar lucrul principal nu e să rostim cuvinte. Principalul se află în această experiență a bucuriei, a recunoștinței, a iubirii, a smereniei și chiar a durerii nesfârșite care provoacă păcatul. Cu-

vintele nu mai formează un obiect de reflexie pentru cel care le pronunță. Ele nu se mai interpun între om și Dumnezeu, ci prin ele omul se adresează lui Dumnezeu Care este de față. Prezența lui Dumnezeu copleșește totul”.

Prin urmare, trecând noi prin gama aceasta de stări sufletești, la ce ajungem? Cu ce ne alegem? Ce roade culegem? Liniște aducătoare de bucurie și reconfortare sufletească, împăcare cu Dumnezeu și cu sine. Minunea rugăciunii nu constă atât în împlinirea ei, în înduplecarea lui Dumnezeu, ci în atingerea tainică ce se efectuează între sufletul nostru limitat și Duhul nemărginit al lui Dumnezeu. „Inima omului se află într-o stare prielnică primirii harului și binecuvântărilor lui Dumnezeu. Din această atingere odrălesc o serie de transformări binefăcătoare în ființa noastră. Rugăciunea se face între noi și Dumnezeu în viața noastră umană. În adâncurile serafice ale interiorului nostru se produce, prin rugăciune, o comuniune discretă și rodnică între noi și Dumnezeu. Fără această relație personală cu Dumnezeu prin rugăciune, credința rămâne o convingere teoretică, cultul o lucrare de formă externă. Fără rugăciune, lucrării noastre morale îi lipsește profunzimea religioasă, fără rugăciune iubirea lui Dumnezeu nu se manifestă în toată plenitudinea ei, se deschide un abis între Dumnezeu și om” - Remarcă și subliniază Părintele Ioan Bunea în cartea sa „Psihologia Rugăciunii”.

- În abordarea unui asemenea subiect este greu să găsești drumul, calea și traiectul care să definească o stare de lucruri, motiv pentru care dintru început aș vrea să stabilim concret, ce este isihasmul, un concept sau un principiu de viață?

- Isihasmul nu este un concept, ci un principiu de viață. Isihasmul este o modalitate de a trăi în liniște, dar nu neapărat într-un loc retras sau într-un loc ascuns, ci liniștirea despre care vorbesc Patericul și experiența Părinților. Este în primul rând un soi de viață plăcută lui Dumnezeu, care se adresează sufletului, vieții, intelectului, voinței și sentimentului. Cei care doresc să se liniștească pot fi atât călugări, cât și mireni. Nu este o vocație prin excelență a călugărilor. Este adevărat că monahul trebuie să practice această liniștire. Prin definiție, *monahus* înseamnă reunit în sine, adică devii una cu Dumnezeu. Și dacă vrei să devii una cu Dumnezeu, trebuie ca viața ta să fie într-o stare de har. Proorocul Ilie a primit descoperirea lui Dumnezeu în liniște, nici în furtună, nici în tunete, ci într-un zefir lin, într-o stare de pace, de liniștire sufletească, astfel încât nimic din ceea ce este pământesc să nu tulbure această li-

niște. Nevoitorul, atunci când iese din lume, dorește să se unească cu Dumnezeu, dorește într-adevăr viața pustnicească, așa cum se spune la slujba călugăriei. Această dorință are un singur țel, apropierea de Dumnezeu. În activitatea lui, el urcă neîncetat. Dinamismul din ființa umană ne face să înțelegem că în fiecare zi trebuie să facem ceva pentru a ajunge mai sus. Întotdeauna ne raportăm spre o țință, la care privim și la care întotdeauna ne nevoim să ajungem. Sfântul Apostol Pavel fixează această nevoiță în crucea lui Iisus Hristos. Deci, cu ochii ațintiți spre crucea lui Iisus Hristos înaintăm, suntem într-o permanentă ascensiune spre Dumnezeu, care este iubire. Din partea lui Dumnezeu, această liniștire este împărtășită prin Sfintele Taine, prin rugăciune, prin nevoiță. Deci Dumnezeu, în aceste porunci ale sale, a așezat multă liniște, multă pace sufletească. Omul însă trebuie să descopere prin meditație, prin contemplație, printr-o cercetare de sine, ce este liniștea ca stare sufletească, pentru că *isihia* tocmai aceasta este, o pace a noastră interioară. Dar nu este o pace a firii, ci o pace ca dar al lui Dumnezeu, care s-a revărsat asupra noastră prin Duhul Sfânt. Atunci când ne rugăm și când ne concentrăm asupra rugăciunii, mintea intră într-o stare de nevoiță, într-o stare de asceză, astfel încât ea trebuie să ajungă la deșertare, la smerenie. În același timp, și inima trebuie să se ridice spre minte, pentru că trăirea sufletească are nevoie de Cuvânt, care, la rândul lui, trebuie perceput rațional.

- Înaltpreasfinția Voastră, în acest fel stând lucrurile, cuvântul ca percepție rațională implică ridicarea inimii spre minte. Când descoperi, însă, că ești în Dumnezeu, că ești cuprins de puterea Duhului Sfânt?

- Psalmistul vorbește adesea despre munți, despre locuri înalte, ceea ce ne îndeamnă să

ne ridicăm de la starea pământească spre starea cerească. Coborârea minții în inimă nu este ceva la care trebuie neapărat să gândim, această coborâre se face numai pe căile smereniei. Calea smereniei este o cale de înțelegere a propriei ființe. Este o stare prin care vedem slăbiciunea noastră, vedem neputința noastră, dar în același timp vedem și puterea lui Dumnezeu. Am putea spune că în momentul acesta suntem în slavă dumnezeiască, așa cum și Sfântul Serafim de Sarov ne învață. El spune: „Acum ești în slavă, acum ești în bucurie” și îl întreabă: „Ce simți?”. Iar el îi răspunde că slava dumnezeiască este doar slava de liniștire, care de fapt este o liniștire a propriei identități, o aflare și o împlinire în același timp. Liniștea o găsești numai atunci când ești cuprins de puterea Duhului Sfânt, când ai aflat calea, când ai aflat viața, când descoperi că ești în Dumnezeu, fără să te oprești vreodată. Fericitul Augustin spune: „Ne-ai făcut pentru tine, Doamne” și „Ne liniștește sufletul nostru, până când se va odihni întru Tine”. Mistica ortodoxă vede într-adevăr în liniște o lumină, o pace sufletească, pe când mistica apuseană vede întotdeauna un zbucium al crucii, al suferinței, al durerii, al ascezei duse la extrem. Omul, când ajunge la lumină, nu mai are frică, nu mai are acea încrâncenare interioară, pentru că lumina aduce liniștirea sufletului.

- *Isihasmul, Înaltpreasfinția Voastră, este perceput ca o permanentă asceză și o trăire aparte. Totuși, ați putea să delimitați centrele reprezentative ale isihasmului ca trăire de sine?*

- Putem vorbi de centre isihaste, adică locuri unde s-au nevoit Părinții. Isihasmul este unul și același ca trăire, ca învățătură. Pornind de la Sfântul Munte Athos, unde isihasmul este de o asceză și o trăire aparte, și continuând cu Meteora, vorbim de centre isihaste cu tradiție. Putem continua cu Sfântul Ioan de Rila, în Bulgaria, cu centrele isihaste din Serbia. Un astfel de centru, extrem de important după părerea mea, a fost Palestina, cu trăitori precum Sfântul Sava, Sfântul Teodosie, Gherasim de la Iordan. Un alt centru isihast care trebuie amintit este Siria. Mănăstirea Sfântului Simion Stâlpnicul este un loc ales, de rugăciune isihastă. Felul în care se ruga Sfântul Simion, trăind în vârful stâlpului, este unul dintre cele mai aspre moduri de rugăciune. Dumnezeu a rânduit să ajung în locul acela magnific și să simt prezența acestui sfânt de o smerenie inimaginabilă și de o trăire aparte. La Mănăstirea Sfânta Tecla, tot în Siria, am simțit aceeași putere a rugăciunii isihaste. Și la noi în țară sunt centre isihaste de tradiție, precum cele de la Mănăstirea Frăsinei, Mănăstirea Neamț, Mă-

Caravaggio - Punerea în mormânt

→ năstirea Tismana, Mănăstirea Sihăstria. Ca pretutindeni în centrele isihaste, și aici trăiești certitudinea că fructul se coace noaptea, într-o ardere treptată, în liniște și luminează dumnezeiască. Cine vrea să fie pătruns de acest foc al crucii trebuie să se facă pâinea lui Hristos. Jertfa este absolut necesară. Ea ne subțiază, ne transfigurează, pentru că doar așa vom putea primi lucrarea lui Dumnezeu. Cu cât inima se micșorează față de lume, cu atât se dilată față de Dumnezeu și ajungem să-L iubim pe Dumnezeu. Rugăciunea în asemenea cazuri este insistentă, este strigăt. Sfinții ridicau glasul spre Dumnezeu pentru că ei ajungeau la starea pe care Însuși Mântuitorul a avut-o pe cruce atunci când a strigat: „Dumnezeu Meu, Dumnezeu Meu, de ce m-ai părăsit?”. Sfântul Siluan vorbește adesea despre această părăsire și ne face să înțelegem că nu putem ajunge la Dumnezeu dacă nu stăruim. Dumnezeu ne spune „Bate și ți se va deschide”, dar această stăruință trebuie să fie întocmai ca a lui Iacob cu Îngerul. Mântuitorul ne întreabă: „Vrei să te vindec?”, iar noi îi răspundem: „Da, Doamne, vreau”, dar vindecarea cere sacrificiu, cere jertfă, cere smerenie. Trăirea în suferință este o mare catastrofă, te pândește următorul pas, moartea, or, ca să scapi de moarte, trebuie să te vindec. Întotdeauna m-a impresionat o scenă în care Michelangelo l-a redat pe păcătos încorsetat de șarpe. Este extrem de sugestivă această imagine a omului păcătos, în care se vede clar cum păcatul îl sugrumă pe om. Păcatul implică existența în chinuire, dar împăcarea cu Dumnezeu ne arată că trăim în pace și murim în pace. De-aceia se și spune: „S-a săvârșit în pace”. Asta înseamnă că s-a săvârșit în liniște, în bucurie, în dragostea lui Dumnezeu.

- *Înaltpreasfințite Părinte, în Mănăstirea Frăsinei, în care de-a lungul timpului s-au nevoit desăvârșiți sihaștri, am putea vorbi despre o trăire desăvârșită athonită?*

- Mănăstirea Frăsinei este un loc ales de sfinți. Înainte de Sfântul Calinic, ocrotitorul acestei sihăstrie, la Frăsinei s-au nevoit părinți sihaștri care încă din vremea aceea aveau rânduială athonită. În legământul de blestem pe care Sfântul Calinic l-a lăsat acolo este menționat clar că viața monahală de la Mănăstirea Frăsinei este o viață de tip athonit. Acest loc de rugăciune și de viață pustnicească este și un loc al prezenței Sfântului Calinic. El nu a părăsit niciodată această sfântă mănăstire, rânduiala impusă de el păstrându-se și astăzi. Ceea ce înseamnă că harul pe care l-a primit Sfântul Calinic de la Dumnezeu de a întemeia această sfântă mănăstire este prezent acolo, prezent în viața și trăirea monastică a locului. Ceea ce mă impresionează foarte mult este că cei care ajung la

Mănăstirea Frăsinei nu caută un călugăr anume, ci rânduiala Sfântului Calinic, care este o rânduială de slujbă, de rugăciune, de viață duhovnicească. Prin aceeași rânduială, se știe că femeilor nu le este îngăduit să pășească în Sfânta Mănăstire Frăsinei, și asta din simplul motiv de a respecta regulile monastice ale locului ocrotit de duhul Sfântului Calinic.

- *Știu că mănăstirea dumneavoastră de metanie este Frăsinei, că niciodată nu veți avea o viață duhovnicească menită să se detașeze de rugăciunea și asceza athonită. Aș vrea să știu cum ați perceput impactul rugăciunii isihaste?*

- Având în vedere că și acum mă consider tot acolo, am peste 35 de ani de Frăsinei, cele mai multe amintiri și trăiri duhovnicești tot de Frăsinei mă leagă. După cum bine știu, „viața pustnicilor fericită este”, iar întâlnirea cu Dumnezeu la Mănăstirea Frăsinei este prezență, este profundă, este vie, cel puțin așa simte sufletul meu de monah. Să nu credeți că viața de acolo este frumoasă pentru că este lipsită de griji, ci pentru că acolo poți trăi cu desăvârșire o permanentă asceză. Mănăstirea nu este un loc de meditație și odihnă. Postul, rugăciunea, metaniile, lacrimile, slujbele de noapte, acestea sunt hrana de fiecare clipă a călugărului. Dacă monahul reușește să își facă rânduiala, ca pe un principiu de viață, abia atunci putem spune că a dobândit calea cea dreaptă a împărțirii lui Dumnezeu. Slujba călugărească ne învață că „Iisus Hristos trebuie să îți fie la sculare, Iisus Hristos să-ți fie la culcare, Iisus Hristos să-ți fie întotdeauna preocuparea de căpetenie”. Ori ești ars de focul Duhului, ori ești ars de focul acesta al instabilității, sau, altfel spus, nu te ține locul. Frăsineii a avut dintotdeauna mari trăitori în Iisus Hristos.

- *Trăind puterea rugăciunii isihaste în aceeași perioadă cu părintele Ghelasie, ați putea delimita traiectul spiritual și ascetic al acestui atipic isihast?*

- Noi am fost contemporani, el ajungând doar cu câteva luni înaintea mea în mănăstire. Eram din aceeași zonă, aveam aceleași idealuri, asemănându-ne în dorul permanent după Dumnezeu și după rugăciune, fiind cu toată ființa iubitori ai Sfântului Calinic. Pentru părintele Ghelasie rânduiala mănăstirii era ceva sacru, de care nu-i era îngăduit nimănui să se atingă. El a avut un canon al lui, datorită căruia multă vreme nu a slujit, iar eu am avut marea bucurie să-l repun în activitate ca preot. Și a fost un preot trăitor și un bun duhovnic, preocupat de mistică. În cei din urmă ani ai vieții nu a dorit să fie consultat de medici, ci a ales să-și ducă propria cruce. Și a ars ca o lumânare, cu o prezență continuă. În ultima perioadă a vieții mânca extrem de puțin și, slăbit fiind, stătea tot timpul pe pat, cu

patrafirul pregătit pentru cei care veneau să se spovedească.

- *Înaltpreasfinția Voastră, până la urmă, cine anume poate practica isihasmul?*

- Orice om, fie călugăr, fie mirean, oricine! Important este să ajungi la acea stare în care Dumnezeu să coboare în inima ta și să te unești cu El. Rugăciunea inimii este un dar al lui Dumnezeu pe care trebuie să-l căutăm și trebuie să-l găsim cu orice preț, dar nu trebuie să-l forțăm pe Dumnezeu să ni-l dea. Ca orice dar, se cuvine doar acelui care îl merită cu desăvârșire. „Omul însă trebuie să descopere prin meditație, prin contemplație, printr-o cercetare de sine, ce este liniștea ca stare sufletească, pentru că isihia tocmai aceasta este, o pace a noastră interioară. Dar nu este o pace a firii, ci o pace ca dar al lui Dumnezeu, care s-a revărsat asupra noastră prin Duhul Sfânt.”

- *Înaltpreasfințite părinte Arhiepiscop și Mitropolit, puteți să ne adresați, acum, în încheierea acestui frumos, duhovnicesc și multfolositor dialog, câteva cuvinte, sfaturi sau concluzii?*

- În încheiere, voi sublinia încă odată adevarul și realitatea că, prin rugăciune omul pășește înaintea lui Dumnezeu, pentru a vorbi cu El despre sufletul său, despre desăvârșirea și despre mântuirea sa, rugăciunea rămâne suprema datorie a noastră, a tuturor creștinilor, văzând și constatând din cele enunțate aici importanța și actualitatea ei, fiind ieri, azi și în veci aceeași; ea fiind semnul supremației morale și duhovnicești în lume. Dacă, prin absurd, ar fi să înceteze, la un moment dat, rugăciunea pe pământ, nevinovăția ar rămâne fără ocrotire, păcatul fără iertare, virtutea fără putința desăvârșirii și lumea ar intra în întunericul stricăciunii și a morții care ar duce la noaptea veșnică a iadului. Nădejdea sporește prin rugăciune: nădejdea Zilei din urmă, neînserate, când adierea Duhului va împrăști cenușa și va arăta ca un „rug aprins” întru Iisus Hristos. Risipirea amăgirii și zdrobirea morții nu se vor săvârși fără mari încercări. Atunci, cine va chema Numele Domnului se va mântui. Așadar, Rugăciunea este o minune ce face minuni: Îl coboară pe Dumnezeu și înalță sufletul către El. Este o minune pe care o putem săvârși și de care ne putem împărtăși zilnic, plecând genunchii trupului dar, mai ales, ai sufletului și înălțând mintea noastră spre Domnul. Urmează doar să-i înțelegem sensul și să o cultivăm spre și pentru desăvârșirea noastră căci ea este semnul omenității și izbăvirii noastre!...

- *Vă mulțumesc foarte mult, Înaltpreasfinția Voastră, pentru toată căldura, dragostea și amabilitatea, dorindu-vă mult succes, mult spor și multe împliniri duhovnicești, în continuare!...*

- Doamne ajută, cu multă bucurie!...

Ștefan Lucian MUREȘANU

Sensul onomatopeelor în creația lirică bacoviană

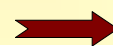
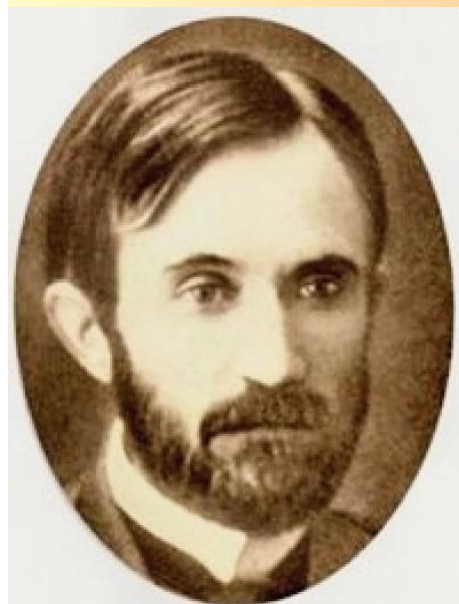
Motto: Veacul m-a făcut/ Atât de cult,/ Încât mă uit/ Peste oameni./ Am învățat atâtea/ În timpul din urmă, / Că suntem / La un punct însemnat. (George Bacovia, „Vizită”)

Poate ca nimeni altul, George Bacovia și-a trăit viața într-un sens greu imitabil, descifrat de către mulți dintre biografi săi ca un om al meditației profunde, însă definit ca un fiind cu un sens scrutător al unei lumi care își încheia un ciclu de ființare telurică. El trăia pentru că fusese dăruit cu viață, însă în trupul lui bolnav eul cosmic gemea la fiecare adiere de vânt, care anunța apropierea unui sfârșit al egoului teluric. Asculta sunetele și, precum marilor înțelepți ai lumii, le dădea un sens și le unea cu toate ideile, sumbre imagini apocaliptice într-un joc sinistru al onomatopeelor¹. În templul singurătății, al meditației și al locului în care lumina nu pătrundea, doar eul i se zbătea într-o eliberare și înălțare spre culmile nemuririi radiante.

Poezia „Plumb” este creația prin care i se delimitează frontiera existențială, eul său se umple de mister, revelația desparte teluricul de cosmic, însă îi dă supremația prin însăși viața tainică de după moarte. Cavoul reprezintă trecerea dintr-o dimensiune în alta a poetului, acolo se exprimă divinul și meditează în singurătatea lui deplină: „Stam singur în cavou... și era vânt.../ Și scârțâiau co-

roanele de plumb.” (Plumb, 1965:37). Imperfectul verbului onomatopeic „scârțâiau” creează o atmosferă de teamă pentru viul trecător prin noaptea neînțeleșului și dă un sens continuității vieții după moarte. La prezent, verbul „scârțâie” arcuieste și tensionează starea poetului în anotimpul rece, când încă „...crengi ostenite/ Pe garduri bătrâne, pe streșini de lemn” (În grădină, 1965:46) încetează viața. Fiindul poetic intră în amorțeală, cade în visare și se pregătește să pornească spre o altă lume, a infinitului. O altă viață în care viul se detașează de fiind, eul cosmic se rupe de egoul teluric. Singurătatea domină peste tot ceea ce este lumesc, iar ploaia „țârâre”: „Pe-afară de stai/ Te-năbuși de fum” (Pastel, 1965:38), fumul devenind gazul toxic al distrugerii eului, pentru că suflul este un abur viu, o purificare a eului pregătit pentru călătoria în Univers, cu totul diferit de fumul înecăcios pierzător de viață. Clipele egoului sunt un țărâit veșnic, o scurgere a timpului într-un infinit cosmic unde „răgete lungi / Pornesc din ocol” (Pastel, 1965:38). Substantivul participial onomatopeic, la plural, „răgete”, urmat de adjectivul „lungi”, creează un spațiu în care teama de natură este continuă, un produs al nostru și o întărire a poetului tocmai pentru a se înțelege că eternitatea este continuarea unei alte vieți lipsită de sunetul „dogit” al anunțării înserării și a căderii nopții. Două stări de fapt privite cu atâtă șovăială de omul profan, care nu înțelege sensul potrivit al celor două lungimi ale timpului apunerii soarelui și a domniei fără echivoc a lunii în noapte. Sinestezia „glas amar” (Decor, 1965:39) întârește durerea suflului de a sălășlui în templele umane uzate. El se manifestă prin glasul păsărilor ce se înalță spre ceruri și care coboară apoi aducând speranța, unica șansă a vieții. Gerunzialele „plouând”, „plângând” (Lacustră, 1965:41), ce au în compoziția lor *apa* ca și pot al exprimării durerii, sintetizează două imagini sanctuar: ploaia, un dat al naturii, puterea divină arcuită peste timpul existenței telurice,

în care omul, ca cea mai importantă creație a Universului se hrănește cu cele mai importante molecule ale menținerii vieții, dă prin fiindul lui, când suflul îi plânge sau îi râde de bucuria împlinirii, apa mării ochilor, sărată și substanțial împlinită în construcția noastră. În versul bacovian și imaginile vizuale devin onomatopee, le lansează într-un mod personal ca imagini vizuale, însă le forțează prin cuvânt, în mental, să provoace un joc al sunetelor. În poezia „Sonet”, al treilea vers din prima strofă prezintă o imagine dualistă, materia și spiritul, în care prezentul verbului „ard” poate sugera atât trosnetul bucăților de lemn uscat din sobele caselor, cât și chinul apocaliptic al fiindului teluric, până la desprinderea totală a eului cosmic, în a treia zi a morții. În vers însă felinarele au un rol al legării de întuneric, departe de a sugera lumina. Participiul la plural „afumate”, fumul negru și înecăcios, distrugător de viață, oprește lumina creând întunericul suspiciunii existentului, ivirea umbrei presupuse, dublura umană fără de care fiindul ei ar fi șters. „Triste”, adjectiv la plural sugerează *dorul*, acea durere înfundată a omului, tușită în amarul inimii. Șoaptele (Amurg de toamnă, 1965:44), pe care inițiații le aud, îl fac pe poet să simtă vântul care, de departe, anunță o schimbare și în noapte el aude „...gemând amorul meu defunct,/ Ascult atent privind un singur punct/ Și gem, și plâng, și râd în hî, în ha...”. Punctul, imaginea vizuală a creșterii și a infinitului, creează în Univers o lume nouă, transferată spre împlinire a voii deusiene. Cele două sunete ale exprimării râsului, „hî” și „ha”, nu sunt altceva decât două elemente onomatopeice ale unei manifestări sarcastice, ale dorinței exprimării unei tensiuni nervoase, delirante. Sunetul aramei, metal cu o rezonanță specifică și vibrații puternice, este des amintit de poet când dorește să se apropie de divinitate: „Când sună arama în noaptea deplină” (Păbind, 1965:47), făcând aluzie

Poeți ai Societății Române de Haiku / Poeme haiku

Adina ENĂCHESCU

Iarnă geroasă –
apăr crizantemele
cu respirația mea

Oameni și câini
lângă tomberoane –
aceeași foame

Țarm de mare...
valul mângâie stânca
până o sparge

Pâine aburindă –
ochii micului cerșetor
dintr-o dată mari

Florin CRIGORIU

Zbor de rândunici –
turiști opriți la han
studiindu-le

Sub ploaia rece
cu pălăria tatei –
la strâns aracii

O fată strigând
numele băiatului;
toți întorc capul

Privind din balcon
luna spre satul mamei –
cu lacrimi în ochi

Vali IANCU

Vechea oglindă –
parcă mai ieri îmi priveam
fraga buzelor

Peisaj nocturn:
un avion străpunge
secera lunii

Mai trece-o toamnă –
cămara iar e plină,
dar sufletul meu?

Noaptea dintre ani –
desfac o sticlă plină
cu noi iluzii

Teodora MOȚET

Toamnă târzie
miros a tămâioasă
și ulucile

Iarna s-a sfârșit
urmând sicriul mamei
cu ochii-n pământ

Aromă dulce –
Multe dude căzute
în poarta casei

Lângă liliac
rufe de pe sârmă
capătă parfum

Uasile MOLDOVAN

La parastas
toți vorbesc deodată
nimic despre mort

Cu fiecare
croncânit de cioară
cade o frunză

Atârând pe frânghie
rătăcită printre scutece
rochia de mireasă

Două tăceri
una lângă alta –
nunta de argint

Valentin NICOLIȚOU

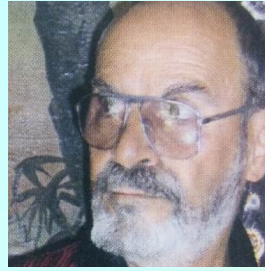
Curățenie –
pe masa bunicului
ultimii ochelari

Apus de soare –
la plecare umbra ta
ar mai rămâne

Toamna în parc.
Un balansoar leagănă
o frunză moartă

Două umbrele
fug prin ploaia de vară.
Îndrăgostiții...

Dumitru ROȘU

Biblia veche
și-o candelă aprinsă –
pustnicul s-a stins

Toamnă ploioasă
Îmi risipesc tristețea
printre pahare

Prin zloata străzii
un boschetar și-un câine –
peste drum Fast Food

Jefuit, uscat,
abandonat în stradă
pomul de Crăciun

Constantin STROE

Prevestind vara,
pe o ramură de măr
un cuc răgușit

Rafale de ploaie –
statuile din Cișmigiu
fără umbrele

Vreme de criză –
chiar și sperietoarea
cu buzunarul gol

Cavou luminat.
Lumânarea aprinsă
poate de lună?

Florentin SMARANDACHE (SUA)

Versuri

pe coardă arpeggio

tu nobilă
sibilă
iubire imposibilă

ca un impresario
de inimă imbroglîo

când te vedea-voi
în zăvoi
cu dor de taină amândoi

să vii să nu mai vii
la mine în pustii...
almintere

ce te-ar oprea
alminterea
olgă tu frumoasă prea

Atât de dragă

Atât de dragă Olga-mi ești
Și te-aș iubi de la distanță.
Sunt pomul dezrădăcinat
Și fără de speranță.

Atunci când te-am îmbrățișat
O, tu făptură dulce,
În sânge m-am cutremurat...

La masă lângă tine-am stat
Ca lâng-o zână albă
Și mă simțeam înfierbântat...

Cristian Petru BĂLAN (SUA)

O minime cerească

O hartă luminoasă cu forma țării noastre
A apărut pe cerul întins peste Carpați:
Conturul României domnind în zări albastre
Vibrează tricoloric prin nori înflăcărați.

Deodată, lângă forma pe ceruri proiectată,
Apare chipul blând și trist al lui Iisus
Care își ia coroana de spini însângerață
Ca s-o așeze-n mijloc, pe harta cea de sus.

Și-atunci coroana-ncepe să crească tot mai mare,
Strângând în cercul ei simbolul rotitor,
Dar chipul lui Iisus încet, încet dispare
Iar Harta se transformă în astru orbitor...

Marinela PREOTEASA

Lada cu păcate

„Toate-s vechi și nouă îs toate!”
Se dă iar iama-n lada cu păcate.
Vezi, cioara de pe gard nu zboară!
Și sacii vor veni cam goi la moară.

Jocul leului

Leul este acuma prins în corzi
În ringul „amazonic”,
Euro este „pasat” pe la comozi,
Ca un artist homeric.

S-a îmbătat Leul!

Leul s-a îmbătat aseară,
Și-n Guvern, bând apă chioară
Iar din dragoste de țară,
Pleacă în junglă de la vară!

Lupi

Fața monedei este tot albă,
Ca într-un an bisect cu multă zăpadă;
lupii o mușcă pe toate muchiile

... au greșit (ano) timpul
în care să-și facă de cap!

În carantină de cuvânt

[Mu(l)țime (gra)vidă]
E carantină, n-am ce-i face!
Cuvintele nu dau nici pace,
Se poartă movul în an de criză,
Cuvinte mov așteaptă-n priză!

Electorală

Dacă negru este frate
doar culoare de deces,
portocala de pe spate
e lanterna de succes?!...

U
M
O
R

A
M
A
R

:

Unui fost parlamentar

Își spune așa de trist povestea
ca și cum femeile ar fi murit,
de la putere a aflat el vestea,
că-n Congo l-au trimis la gângurit.

Gluma a prins rod

Gluma pare c-a prins rod,
niciun pic dureri de cord...
fără de pământ și apă,
doar cu filele din mapă.

Mutație în Rai

De când l-a lăsat nevasta,
și-a pierdut și lookul, rasa,
tot că l-a lovit năpasta,
s-a mutat și-n Rai cu casa.

Cotidiană

Guvernul face fețe fețe
Lăsând euro să dezghețe,
Pe leu l-a potcovit cu boală,
iar pe țaran ... cu burta goală.

Livia CIUPERCĂ

Solemnitatea unui poet: Elena Farago

În acest sfârșit de martie, 2013, merită să ne-amintim de **Elena Farago**, îmbrățișându-i Poezia și conformându-ne unei serafice invitații:

*„Iubește-mi mâinile și ochii/
Și iartă-le dac'au fost clipe/ În
care n'au știut să-ți spună./ În
care n'au putut să-ți dea/ Atâta
cât poate doru-ți le cerea...”*

Se știe, Elena Farago s-a născut la Bârlad, la 29.03.1878, și a plecat la cele veșnice, pe 4 ianuarie 1954. A fost timp de trei decenii director al Fundației „Alexandru și Ariștia Aman” (astăzi, Casa memorială „Elena Farago”), precum și inspector la Azilul de copii, din Craiova. Pentru activitatea sa literară, va fi recompensată cu multe premii valoroase.

Unul dintre cele mai frumoase elogii, care i-au fost dedicate în timpul vieții, merită să ni-l amintim pe acela, formulat de Radu Gyr, în 1943, la împlinirea vârstei de 65 de ani.

Portretul scriitoarei Elena Farago transpare, în duioasele amintiri ale lui Radu Gyr, prin

câteva ipostaze memorabile. Mai întâi contemplând o fotografie-autograf a poetei, datată: „Craiova, aprilie 1913”.

Puțină imaginație, vă rugăm! Chipul senin și calm al poetei ne privește de un veac. Așa nota Radu Gyr, prin ochii copilului de clasa I, gândind la momentul 1913: „un chip de femeie, de o frumusețe gravă, cu totul deosebită, cu linia profilului ușor melancolică, cu frunte înaltă și privire adâncă, meditativă...” Și chiar dacă n-am privi niciodată acea fotografie, și tot am avea puțința de a ne-o imagina, șoptind, în ritmicități mozartiene:

*„... Și iar mi-i sufletul la tine/
Atât de întreg./ Atât de tot./ Că-mi
sorb o lacrimă și-mi pare/ Că cere./
Mângâie./ Și doare/ De parcă tu ai
plâns o'n mine/ De parcă ți-am venit
de tot...// Așa! ... dă-mi mâinile
amândouă./ Și ochii amândoi mi-i dă/
Deschiși adânc/ Și mult/ Și-aproape/
Pân'vom închide-o sub pleoape/
Aceeși stea topită'n două/
De mult ce ia/ De mult ce dă...//
Și calea gândului se'nchide/*

*Doar lacrimile vad își cer.../ Și nu
mai am nici ochi./ Nici gură.../ Pe
valul mării ce mă fură/ Privirile
nu-și pot deschide/ De cât fereastra
dinspre cer...” (Și iar mi-i sufletul la tine)*

Cel de-al doilea portret este vizual, real. Un portret al concretului, conturat, prin ochii adolescentului, liceanului, Radu Gyr. Iată-l îndrăznind a se-nfățișa distinse poete, prestigios director, pentru a-l iniția. Elena Farago îi apare „solemnă, prea solemnă chiar”, „cap mare, de o stranie distincție”, „frunte înaltă, luminoasă, ochi ciudați, adânc pătrunzători, capabili de-a sfredeli inima și a intimida”, un „aer grav și impunător”. Acest „chip de preoteasă antică și frunte George Sand”. Sfășietoare sensibilă, în notația: avea „trup greoi și suferind”. Iată că intimități ale ființei se cer protejate. Se va confesa însă Poeta. Ce dureroase reflecții!

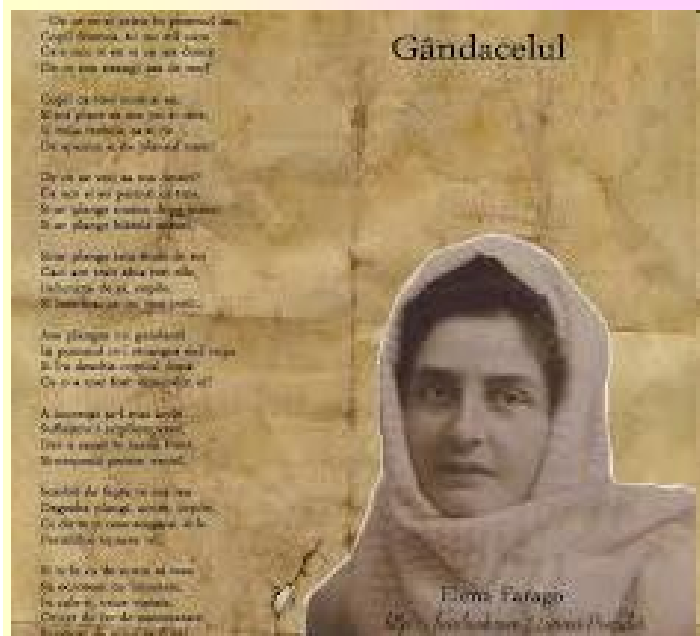
*„Treii frunze ruginite mai străjuiesc fereastra./ Din creanga
despuiată ce stă să-mi bată'n geam,
- / Atâta văd afară din colțu'n care
mi-am/ Făcut culcuș durerii și pentru
iarna asta...// Tu-mi scrii și drag mă
mustri de ce nu-ți spun ce fac;/ O,
dac' ai ști ce multe îți spune doru'n
minte/ Nu le-ai mai cere mâinii
săracele cuvinte/ Cu atâta trudă
scrise din patu'n care zac...// Ce fac?
... Îmi răbd durerea, mai plâng, mă
mai agăț/ De-o rază, ori de-o umbră,
când îmi privesc fereastra, / Ori de
vreo frunză moartă ca'n dimineața
asta./ Și-apoi privesc în mine adânc
și mult, - și'nvăț// Din cartea'n care
's scrise aducerile-aminte./ Mereu
același cântec, deși'l știu pe de rost,
Și-l cânt ca să-i dau vieții, din tot
ce drag mi-a fost./ Răbdarea*

*și puterea de-a lăncezi'nainte...// Mi-l
cânt în gând și atâta de calde'n
stânga lor/ Curg lacrimile bune ce-mi
dau putere minții./ Că plâng de mila
celor ce'n prada suferinții/ N'au nici
măcar ce plânge când se gâdesc
că mor...” (Scrisoare)*

La împlinirea frumoase vârste de 65 de ani, Radu Gyr îi dedică omului și poetului Elena Farago, distinse amfitrioane care „prezida jupiterian, colocvii nocturne și gălăgioase de zei și zețe”, în salonașul ei, situat în spatele muzeului, un dar neprețuit. Autorul amplului articol, din revista „Universul literar” (20 aprilie 1943), nu ezită să afirme că Elena Farago era „orgolioasă” - „ca toți poezii lucizi și înalți în mândria stigmatului de aur pe care-l poartă”. Sunt subliniate toate calitățile care înobilează acest suflet generos: „intelligență, pătrunzătoare, dominatoare și inițiative, prietenă leală”.

În numele prietenilor săi: N. Milcu (1903-1933), Ștefan (Ionescu) Bălcești (1896-1975), frații Paul Constant (1895-1981) și Eugen Constant (1890-1975) - poezii unui veac, Radu Gyr se simte îndreptățit să afirme că în toată adolescența lor, „au ucenicit la nicovala poeziei, sub zâmbetul, sub sfatul, sau sub dojana meșterei...”

Ce poate fi un mai nobil omagiu adresat mentorului Elena Farago decât aceste nestemate rostiri?! Nouă, celor de astăzi, în primăvara anului 2013, la o distanță de 135 de ani de la nașterea sa, să șoptim **Un bun rămas**: „Și vei pleca/ Tu, ce n-ai luat din viața mea/ Decât un azi, un singur azi/ Fără de ieri și fără de mâine...”

Școala Gimnazială Ostroveni, Dolj

Denisa BOGHEANU

- 8th grade

I WILL GROW UP

Time takes everything with itself and it still remains the best advisor. A child can understand which are the real obstacles in life, not when he still feels alone and also with everyone, not when he still believes in magic or when he remembers to Santa that he was good all the year to get what he wants, and only when he grows up, only when he matures, when he can really understand that those moments of charming childhood actually preparing him to cope with traps that were to come to maturity.

This is the usual way which every man's life has. He is born, grows in a family, still doesn't understand what's important, isn't still aware of what is happening and after have to leave, to take his destiny in his own hands, he ought to do something with his life, do not expect help from anyone, accept that making mistakes, which in childhood he was hazy, stand under the wing protector of the family, and any mistake being forgiven. He have to learn from the mistakes of others, because life is too short and unforgiving to do himself all of them.

But what happens when a child doesn't grow in peace and love offered by a family? What happens when he is even more confused, when he doesn't understand why his mother cries, why his father gets angry and hits, why they say to him to leave, do not stay to watch, why his parents argue and yell? Why when he asks why his mother cries, no one dares to tell him the truth and only that he will understand when he will grow? Well, it matures more quickly, begin to understand that life isn't so easy, he have to come to terms with the idea that his parents don't understand any more, that it will not be like before, when they were all happy, or then when he was witness of their fights. He starts to be more careful, pay more attention to the little things, be more organized, to be content with what he has, but there are cases where he can not accept that his family is about to fall apart and becomes more aggressive, doesn't want to

listen to anyone, no longer interested in anything, believing that this can avenge his parents, but that doesn't help any more! If he starts to live in a world of his own, where he can do whatever he wants, when he wants, without being obliged to give any explanation to anyone, without reproach him anything and doesn't accept that his parents no longer understand not going to solve anything with it. If his parents no longer understand, if they have different mentalities, perceptions and different opinions without being able to reach a consensus or if everyone wants to do something else with his life, if both want to forget what was and move away from one alone, if these things are so powerful that even they have a family can not stop them to take another step, then the child must accept! Why? Because this is better for all! A family can not be established and powerful if parents have different mentalities and perceptions, if they can not agree on basic things such as responsibility, respect, mutual help and love!. Whether they will all be united forever, whether they think alike, if they meet, if they take decisions together and decide what is right and wrong for their family, then they will stay together.. In case that they keep fighting and disagreement with each other all the time, but stay together just to not hurt the child and just because he deserves to grow with both parents, the family will break eventually. And still, why isn't it better for a child, why isn't this the solution to all problems? Because if parents remain together, but the soul and love by and family no longer exists, they hurt themselves and the child, too, because he constantly feels the need for love, parental warmth and the understanding in the family, but he can't find all this. And parents are the ones who need to know when to put an end to this situation, so avoiding to reach more serious things, such as violence, because, living in a family where there is violence, the child may perceive as a way of life.

A family where fights, violence and reproaches are on the agenda, is not a family any more and the divorce is the only solution. But, most times, the child suffers because of it and can not accept the fact that his family has fallen apart. However, he must understand that it is best for all, avoiding him to be a partaker of all the misunderstandings, even if divorce is a loss. It takes with itself a part of the memories and good times spent with family, a part of the past, that marked our life.

A family, not to be forced to dissolve, needs respect, responsibility, understanding and love. A house that prays together, stays together!

I believe that life can only be understood looking backwards, but must be lived looking forward!

Divorce and disagreements of a family often steal one's childhood, the early maturing him, making him understand that life is not so easy, but he have to accept, whether he wants or not and when he will be asked "who choose between mom and dad" response" both" can not be accept and that a family where the fights and violence persist, cannot stand!

My World is Your World

My zephyr,

The sun into my green you are,
While I am your moon- light spot;
Our nature is a rose anthem fall
And we, humans in love,

How simple!

A garden of hope.

My word,

A hey of silence you are,
Silver and gold rains of hearts you drop;
And deep is my thought, hard as a phrase,
And you, my soul,

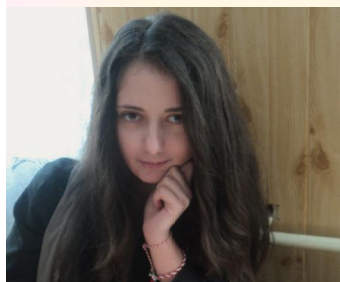
How simple!

A garden of reys.

Școala Gimnazială Ostroveni, Dolj

Adela Z. STANCIU

cls. a VIII-a

The story of the button

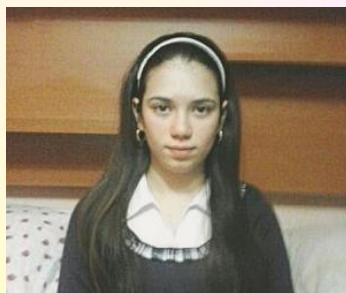
Many people of the world ignore this object. They don't know the true face of „Buttons”. They see only a circle coloured in many shapes. But the button is from another world. „He” is part of the family „Moon”. Now I have to tell you his life - story.

Everything started two billions years ago when people didn't exist yet ,when the family „Moon” was very big and, in this family, suddenly appeared a new member: „the little Button”. Then, all his family was very happy because they didn't know what problems will do them the newcomer. Because the little Button was very very little, the family decided to spoil and protect him. Years passed and the little Button was growing and growing. Every day, Button was more restless. One day, while he was walking around the garden, he remembered what his parents said: „YOU mustn't leave the garden!”. Just curious, he left the garden and he went to the land of the forbidden. There were a lot of animals and there was the sun too: his family 's worst enemy. When the sun saw Button, he cursed him: all his life to have just a color- yellow. But he was white... he was a „Moon”. What a tragedy!

Then, people appeared and the family sent him to Earth to keep the clothes close or... buttoned!

Andreea GANE

cls. a VIII-a

The night in the mountains

.... This night, the stars were shining like fires' flame. The sky was so blue; it was a sea with crystal water and small shiny fishes. The weather is fine now, but it can become still and better. It kisses you with its cold lips. Between the top of the mountains, the wind screams like old wolves. The top of the mountains touches the sky and it tickles it. Trees shadows dance in the frozen wind blowing. Everywhere you are surrounded by horrifying screams of jackals. Your heart is small like a flea, your stomach shrinks and your soul freezes to their hearing.

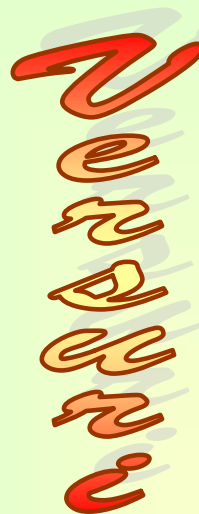
The Moon sheds her rays over the frozen lake. A silver blanket covers it. Moonlight, reflecting into the lake, enlightens the dark caves from the mountains' foothills.

Somewhere over the mountains you can hear desperate sounds of a baby-deer scream. It's lonely in the blizzard of night. At one mile distance, his mother calls him. Eventually they meet and take shelter in a cave protected from strong wind.

In the nearly village you can see the lights of the houses. Children are nested in their warm beds and listen to stories told by their parents. Fire burns ceaselessly in the fireplace and heats houses, hiding them from the cold.

Whether you are weak or strong, night noises shudders you.

Ștefan Radu MUȘAT

Între lumină și păcat

Pe fâșia îngustă din eter mai șovăie la soare
un suflet rătăcit ce încă n-a plecat
spre groapa cerului adâncă
el cumpănește între lumină și păcat
și rareori se întâmplă să privească în jos
la florile de mucegai cum se cațără pe cruce
la un mormânt aproape stins de ploaie și de vânt
acolo și-a pierdut odinioară visele și împlinirea
prin bulgării de lut
unde anii îmbracă zile de cenușă
stoarse de pământ...

*

Ecou de timp nescris în ceruri
îi deschise anevoiosul drumul în nesiguranță încă
dar unde se găsesc răspunsuri la primii pași de înger
din soare s-a desprins o strălucire adâncă
și îndeamnă sufletul spre necunoscut
aici rămâne crucea
îngenucheată
între lumină și păcat
la căpățiul trofeului de lut...

Prima zi de singurătate...

Singurătatea mea e ca un fir de care trag,
să știu până unde mă poartă;
o văd înfășurându-se în potențialul rutinei,
aducătoare de static; singurele vești care rup tăcerea
sunt clipe care țipă în liniștea lăuntrică a fiecărui ceas
și timpul devine lipsit de vlagă,
întorcându-se împotriva firescului,
încât refuză cu încăpățănare efemerul;
constat c-am devenit deja conștiința unui trecut,
căutând mirosul crud al frunții tale
prin șaptele nestinse;
de azi încerc să învăț câte ceva despre singurătate
în suspensia ultimei clipe, petrecută cu tine
și bâjbâi prin lumina palidă a zilei
cu păcatul după mine.

Emil BUCUREȘTEANU

Un omagiu adus iubirii

În viziunea doamnei **Carmen Marcean**, suceveancă de origine, poezia reprezintă sufletul autorului, iar după cum scrie, sufletul ei este poezie. În consecință fiecare poem, ca unitate artistică, este o picătură din sufletul celui care o compune. Sufletul poetului este un fluid din care picură poezii. Mergând mai departe cu această logică, cum poezia este formată din versuri, sintagme, cuvinte, fiecare picătură se divide în alte picături. Făcând cale înapoi, de la cuvânt la poezie și mai departe la carte, înseamnă că fiecare volum de versuri reprezintă sufletul autorului. Sau, ca în filosofia lui Leibniz unde fiecare monadă oglindește întregul univers, fiecare picătură oglindește întregul suflet al doamnei Marcean. Oricum, oricare om cu o minimă experiență în asimilarea artei, un ascultător de muzică, un privitor dintr-o pinacotecă, un cititor de cărți este convins că artă fără suflet, nu numai în creare, ci și în asimilare, nu există.

Dar, orice lucru bine făcut presupune și o participare sufletească. Creația umană îmbracă o

multitudine de forme. Creația artistică este ceva aparte, nu numai că presupune o participare sufletească intensă, dar în operă se găsește și o picătură din sufletul creatorului cum ne sugerează poetic d-na Marcean. Nu tot omul are însă acest har. Ce este harul, talentul, cum apare, greu de definit. Nietzsche, vorbind despre creația poetică, îl consideră ca un moment aparte, o stare când ți se pare că totul e clar, care ți se impune. Pentru autorul *Voinței de putere*, actul creației filosofice, artistice este o viziune, ceva dumnezeiesc, nu depinde de voință. În consecință, arta, prin urmare și poezia, nu este un rezultat al dorinței, este ceva ce se găsește în sinea omului, așa zice într-o stare latentă, și se exteriorizează, se materializează la un moment dat. La unii mai devreme, în adolescență, la alții la maturitate, ba chiar la anii senectuții. Apare și dispare fără explicații, ba unii trec de la poezie la pictură, de la pictură la muzică. Alții au din toate câte puțin.

Să coborâm însă din sfera abstractului, la teorie, și să revenim la *Picăturile de suflet*, cartea, doamnei Carmen Marcean. Este un volum de debut al unei poete ai cărei ani tind spre senectute, al unei femei cu experiență de viață familială, profesională și socială. Debutul nu este absolut, înainte de apariția *Picăturilor de suflet*, doamna Marcean a mai publicat în trei antologii: *Vis și pasiune*, Ed. Panfilis, Iași, *Cu vântul în timp*, Ed. Grinta, Cluj și *Căutări prin vara arsă de cuvinte*, Ed. PIM, Iași. Dar înainte de a scrie *picături de suflet*, anterior de transfigurările poetice ale dra-

gostei, doamna Marcean, deduc din versurile scrise, a avut, nu picături, ci șuvoaie de iubire pentru părinți, copii și, desigur, pentru soț. Aserțiunea se bazează și pe propriul crez, că nu poți face poezie, mai ales poezie de dragoste cum sunt creațiile din *Picături de suflet*, dacă nu iubești oamenii și mediul natural în care trăiești. Un suflet sărac, lipsit de sentimente, nu poate face poezie, nici de-un fel, darmit de dragoste.

Volumul *Picăturile de suflet* înglobează 147 de poeme, scrise într-o perioadă de trei ani. Aproape toate sunt poezii de dragoste, cu sensul ei cel mai cunoscut, dar și mai profund, care dă rost omului pe planeta Pământ, iubirea ca eros, ca amor, ca „maladie” provocată de săgeata lui Cupidon. Avem de a face cu o poezie erotică, dar nu una a viziunilor postmoderniste, plină de înjurături, obscenitate, ci una curată, romantică, cu multiple declarații de dragoste: *În noapte-n palma ta îmi culc obrazul/ Sărut fierbinte pe degete îți las,/ Înfiorată gust din plin extazul./ Iubirii mele cu patimă-i dau glas.* Sau: *Iubitul meu, ești sufletul pe care/ Îmi culc adesea fruntea-ngândurată./ Izvorul dorurilor de visare./ Perechea mea de viață minunată.* (Cred că ambele sunt minunate: și viața și perechea). Dar cine este adresantul declarațiilor. La prima vedere, pare a fi cineva anonim, un *Zburător cu negre plete*. De la pagina 34 aflăm însă *marele secret*. Poezia *Extaz* are dedicația: *sofului meu*. Este transfigurat în patru strofe, de o adâncă sinceritate, momentul culminant, sublim, al dragostei, în imagini tul-

burătoare, pline de metafore, fără a aluneca nici o nona secundă în banal: *Când luna întunericul destramă/ Și somnul iarăși lasă loc iubirii,/ Mă-nvăluie o dorință fără seamă,/ Flămândă sunt de-aroma fericirii.*

Și poezia se încheie cu următorul catren: *Plăceri nebune au rupt orice zăgaz/ Într-o fantastică dezlănțuire./ Lin ne întoarcem din miticul extaz/ Cu trupuri ostenite de-mplinire.*

La Lucian Blaga:

Copilul râde:

„Înțelepciunea și iubirea mea e jocul!”/

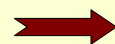
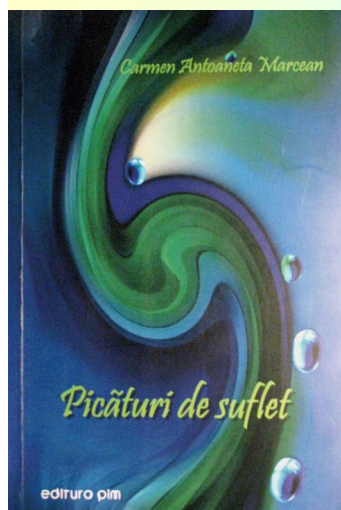
Tânărul cântă:

„Jocul și înțelepciunea mea-i iubirea!”/

Bătrânul tace:

„Iubirea și jocul meu e-nțelepciunea!”

Pentru doamna Carmen Marcean iubirea n-are vârstă, nu este un apanagiu doar al tinereții, iubirea și înțelepciunea nu sunt în raporturi de contrarietate. Dar dragostea nu este numai fericire, sau poate fericirea în dragoste presupune și zburcium, durere, răspuns la infinite întrebări, meditație asupra rosturilor vieții în general și ale iubirii în special. *Furtuni de gheață/ mi-au troienit tristețea./ Acum a răsărit rece/ soarele resemnării.* (Suflet nins) sau: *Și tristeți, și amăgiri, și aprige dureri/ Îmi dănțuie bezmetic în sufletu-mi cernit,* primele două versuri din prima strofă a poeziei *Lupta cu depresia*. Din aceeași creație, strofa a doua: *Mă-nvăluie o umbră și la crimă adun./ Sub fruntea mea adun doar gândul de sfârșit;/ Încrederea în mine - un val de*

vis nebun./ Și viața mi se pare un chin nemărginit.

Tematica poeziei doamnei Carmen Marcean nu se reduce doar la eros. Sufletul dumneai picură în meditații, în dragoste pentru familie, pentru prieteni, reverberează și la probleme sociale ale concetățenilor. Făcând o clasificare a sentimentelor de dragoste, alunecând puțin spre didacticism, vom enumera dragostea ca iubire față de un partener de sex opus, ca blestem al păcatului ce ne vine din legile firii și ale dumnezeirii, (nu perversitatea modernă), dragostea față de obiectele din jur, de locurile natale, de țara în care neam născut și am adaptat-o, dragostea pentru urmașii ce-i avem sau de părinți care poate fi uneori mai tulburătoare decât iubirea ca eros. După unii iubirea de țară este deasupra tuturor. Scriind poezie, doamna Marcean se află în toate aceste ipostaze, are picături de suflet pentru părinți, copii, prieteni și pentru țară. *Din jale a doinei și vârtej de horă./ Din strop de mare și piatră de Carpați./ Aici ne-am plămădit, frate și soră/ O țară cu oameni binecuvântați.* Pentru Carmen Margean țara este întruchipată în *nemuritorul Luceafăr, în albastrul de Vornet, Coloana fără sfârșit a lui Brâncuși, cântecul „Ciocârliei”*. Deosebit de sensibil, în care se află tot sufletul poetei, nu numai picuri, este poemul *Din ce-am fost plămădită*. Și iată „ingredientele”: *Un pic de frumusețe/ un strop de naivitate, o cupă de speranțe./ în rest sinceritate// și doruri, și visare/și veselie multă./ iubire cât o mare./ un suflet ce ascultă// și pulbere de stele/ și aripi de lumină/ o lacrimă de iele./ un dram de zi senină.*

Toate aceste elemente ale iubirii, nu ale lui Mendeleev, d-na Marcean este inginer chimist, au fost turnate de o mamă și un tată cu înțelepciune în creuzetul dragostei și a rezultat *mica minune* care acum ne delectează cu minunile verbului.

Ca modalitate artistică de prezentare, întâlnim în creația d-nei Marcean, cu predilecție, ver-

suri în canoanele poeziei clasice, romantice - ritm, rimă, măsură -, dar nu respinge modalitățile de exprimare moderne și postmoderne: *mi-e frig/ deși îmi arde lacrima în gene/ nu strig/ tăceri asurzitoare s-or așterne/ mi-e dor... (Frig); Mi-am pus/ în palmă/ tot jarul iubirii/ și ție ți-am spus/ „mi-e foame/ de focul/ nemuriri”* (Jarul din palmă). Și exemplele ar putea continua.

De asemenea, poezia d-nei Marcean se înscrie în modernism și postmodernism prin bogăția de simboluri. *Un fluture aș vrea să fiu, Din pulbere de stele, Să zbor în joc de iele, Din ochi jarul s-aprinzi.* Toate versurile sunt din poezia *Fluturile*

O notă aparte pentru grafica volumului. Culoarea albastru închis a copertilor, cu un desen în verde, se potrivește cu conținutul textului. Așijderea iconografia. Însuși chipul autoarei de pe pagina a patra a copertii concordă cu gândurile exprimate, parcă apare din text.

Desigur nu toate poeziile sunt egale ca valoare. Autoarea mai are încă pași de făcut pe calea exprimării poetice. *Picături de suflet* este, totuși, un debut reușit, cu mult deasupra altor debuturi, care arată talent și pricepere în mănuierea condeiului. Să nu căutăm însă în versurile d-nei Carmen Marcean nu știu ce probleme privind ființarea omenirii din filosofia platoniană, hegeliană, kantiană etc. Poeziile din *Picături de suflet* sunt suficiente sieși, suficiente celui mai nobil și mai ancestral sentiment omenesc, sunt exprimate cu cuvinte simple, însă pline de tropi, cu multiple sensuri semantice. Sunt scrise pentru îndrăgostiți. Numai cine a iubit, sau iubește, cu aceeași intensitate ca autoarea, poate să înțeleagă sufletul din *Picături de suflet*. Și atunci va citi, o dată, de două ori, de mai multe ori, poeziile domniei sale, amintindu-și de propriile trăiri. Până la urmă, poezia, nu este decât propriul suflet oferit publicului nu numai pentru desfătare, ci și pentru meditație. Mulțumesc doamnei Carmen Antoaneta Marcean că mi-a oferit asemenea posibilitate.

Adrian BOTEZ

Început de Litanie

cu targa - din paradis
mă transportă vis cu vis:
spune doctorul cel mare
că-s bolnav de habar n-are

m-așteaptă Domnul Hristos:
mă zorește și mă-ntreabă
de ce-am luminat degeabă

nu-s vârtej în marea mare
nu-s nici pâine - nu-s nici sare
nici peșteră-n Bethlehem:
sunt doar îngerescul ghem

nu-i răspund - ci lăcrimez
lăcrimat-am crez cu crez
...sunt senin și nu mă miră
mâna-mi s-arcuiește liră

mă dau cu sania-n gând
sclipind vin tot din curând
din curând și din nimic
curge-albastru pic cu pic

degetele-s strune vii
ochii-mi s-au închis târziu
iar pe chipul meu de boală
începe lumina școală:

...cu targa - din paradis
vorbă-n vorbă - scris în scris
sângerez pe cale-arăpi
scriu c-un deget - și tu țiți

tremură serafi iubire
heruvii-și șmotresc oștire
icoană după icoană
tronurile-arzând coroană

țiți în somn și țiți pe filă
sfînți trezești din stih în milă
doar când să mor nu mă tem
se ițește și-un poem

și deasupra de lumini
stele sunt - dar nu și vini
inorog și inoroagă
Maica Domnului se roagă...

poem înflorit lăută
mătăsoș mătase multă
cearcăn mucenic poem
și ciorchine de îndemn

abia-acum Domnul Hristos
domnul meu cel mai frumos
se-ndură de cântul meu
ucenic de dumnezeu

struguri de privighetoare
rămași vară de-astă soare
strugure-ascuns poloboc
tu îmi cânti ca eu să joc...

și mutăm noi parte-n parte
lumile mult mai departe
mai departe cât lumină
doar lamura să rămână:

...pe mal verde și frumos

dor - izvor - și-o voce crină!

Daniel MARIAN

Ioan Vasiu – „Bolnav de poezie”

(Din Rezerve de bunătate, se nasc Definiții
după multe Semne de întrebări)

Când intri, mai întâi timid, apoi din ce în ce mai înverșunat, mai năvalnic, pe tărâmul nestemat al versului, ai putea crede că e unul al făgăduinței; vei găsi însă aici, nu una ci mai multe realități, stând la taclale cu feluritele visări. Tărâmul acesta e de multe ori povârnit, înșelător - și întotdeauna imprevizibil, ești prins ca într-un joc reflex într-o mare de oglinzi.

Poetul **Ioan Vasiu**, fiind și jurnalist și-ar dori o singură realitate, dar înveșmântată în toate visările care o pot cuprinde și o pot face să rezoneze și să fluture, în toate gamele de zumzet și de culoare. El vine direct și firesc în fața paginii albe, cu ale sale „Rezerve de bunătate”, aduse la suprafață ca dintr-o fântână a mai rarelor valori predefinite, intrinseci și de necontestat: „dă-mi doamne bucuria tatălui/ la nașterea primului fiu/ liniștea pe care santinela/ o sprijină cu vârful baionetei/ după miezul nopții/ strănutul pământului/... /acum când secolul aleargă/ pe ultima

sută de metri/și omenirea își dispuță puținele/ rezerve de bunătate...”. (pag. 87).

Nevoia de împlinirea umană, garanția încă unei secunde care să nu fie adversă celor dinaintea lor, găsirea rădăcinilor, și implacabilul asumat cu demnitatea soldatului fiecărei zile pe care o cutreieră, sunt adunate într-un snop pe unde poezia își găsește lucid căile comunicante.

La o astfel de punere în gardă, se cer lămuriri, iar Ioan Vasiu nu se sfiește să vină cu „Definiții” fără echivoc: „iubirea e o butonieră de floare/ tristețea e cel mai adânc ocean/așteptările sunt zare peste zare/ lacrimile sunt mărgelile de porțelan/ dimineața vine întotdeauna pe jos/ soarele e ochiul cerului senin/toamna e poemul cel mai frumos/ ura-i paharul prea plin de venin/ visu-i fereastra prin care privim/ uitare-i blestemul ce ne apasă greu/ singurătatea-i un rău anonim/ iar poezia e al vieții Curcubeu...”. (pag. 86). E clar, nu e deloc încifrat, putem spune că e chiar declarativ, lucru pentru care îți trebuie limpezime și curaj deopotrivă, identificare și recunoașterea în elementele de căpătâi ale ființei și percepției tale fiindu-ți singura recuzită.

Există un mare noian de „Semne de întrebări”, de unde, mă gândesc, și întâlnirea de bun augur, a lui Ioan Vasiu, cu poezia; el le cuprinde pe foarte multe într-un tablou de gală, în care lirismul este debordant, precum un șuvoi de ambrozie și nectar, scăpat de prin Olimp: „se surpă toamna iarăși peste vii/ și frunzele valsează arămii// cocorii fac un ultim ro-

tocol/ peste pământul dezbrăcat și gol// aceiași nori turbați, răzbunători/ pândesc la geamul primelor ninsori// lungi trenuri încărcate cu recruți/ despică noaptea până înspre munți// lăsând în urma lor miros de fân/ pentru fecioarele care rămân// cu gustul ultimelor sărutări/ ca niște semne mari de întrebări...”. (pag. 58).

În sufletul poetului se adună toate anotimpurile, chiar și cele ne-trecute în calendare; toamna e însă elementul constitutiv care dezgolește sufletul și cuprinsul din jur; e vremea de război cu ce a fost și ce va fi să vină; e o stare de spirit care nu seamănă chiar cu nimic altceva; e un spațiu și un timp, unde și când zăgazarile simțirii nu-și mai au rostul, se dizolvă.

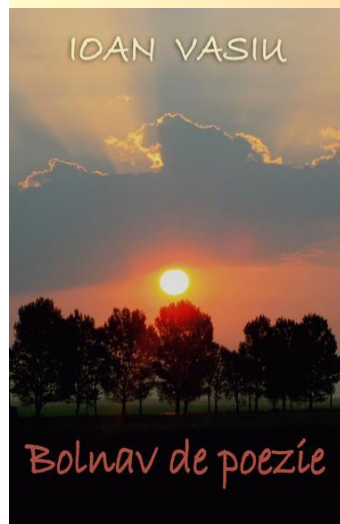
Mai regăsim, tot un fel de toamnă, tradusă într-o „Teamă de târziu”: „rătăcesc de-o vreme într-un ritual/ de speranțe oarbe, mute, efemere/ e târziu în suflet ca într-un spital/ obosit de doctori și infirmiere (...).” (pag. 37). Un soi de neliniște prinde aripi, se împăunează în creștetul vremelnicele care ne mușcă zilnic: „dau uneori binețe și la garduri/ iubesc vântul ce mă va biciui/ ador melancolia fără farduri/ și scriu în timpul liber poezii/ mă plimb într-o pădure de cuvinte/ cu teamă parcă de a le rosti/ m-ascund în dimineți ca în morminte/ și scriu în timpul liber poezii (...).” (Fel de a fi - pag. 25).

Iar dacă mai e nevoie de o traducere a acestei aventuri cât viața, în largul fără țărni, atunci iată: „Așa sunt eu”: „dau un regat pentru o vorbă bună/ o viață dau pentru un cuvânt de duh/ nu risipesc amarul pe furtună/ și nu-

s adeptul celor cu năduf// de-atâta pace mi se face sete/ și simt neodihnă-n pieptul meu/ las uneori amurgul să mă-mbete/ și luna cuibărend în ochi mereu// un stol de gânduri am ce-s migratoare/ mă sprijin deseori pe câte-un vis/ spre orizonturi rumene și clare/ las geamul fericirii-ntredeschis// de-atâta poezie parcă-mi vine/ să strig în piețe ca teleghidat/ atât de vesel sunt că port în mine/ un mânz ce galopează ne-ncetat...”. (pag. 27).

Ei bine, dacă e să-l cred / să nu-l cred pe Ioan Vasiu, îl opresc vreme de-o autoironie, să-l rog să-mi zică o dată și înc-o dată, cum e să fii „Supus cuvântului”: „promit să fiu de-acum băiat cuminte/ să nu mai fluier în biserici deci/ să nu-mi extrag măselele de minte/ să nu beau ape minerale reci/... /să nu trădez vreun fluture ce face/ atâta curte florii din caiși (...).” (pag. 9).

Știu că răspunsul mi-l va da foarte ușor, poetul zicându-mi: „ei, nu-s atât de rebel, doar **Bolnav de poezie**”. Da, prietene, dar vezi tu, tocmai boala asta frumoasă, împărătească/ dumnezeiască, te face să ai câte ceva din toate, fără a cere ceva anume, te duce undeva într-o parabolă a firii și a fiirii tale, te plasează într-un perpetuum mobile, tu o spui, mai bine decât oricine: „mă tulbură un zâmbet diafan./ mă limpezește-o/ vorbă, oarecare,/ sunt, cum să spun,/ un fel de geamantan/ într-o imensă/ sală de așteptare...”. (Sala de așteptare - pag. 59). În geamantanul acela e o zestre, iar noi mai bine de-așa nu putem face decât să viețuim în ce ne e dat de la Dumnezeu.

Eugen DEUTSCH

Sonete

SONETUL ETERNELOR ZĂPEZI

Bravând zăpezi ce nu au fost nicicând,
Oglinzi și umbre, sub poveri de dor,
Grăbeam spre ispășire și fior,
Direct spre porți de toamnă alergând.

Atras de lacrima-ți ce-o văd căzând,
Născută-n năzuința de amor,
Eram tentat să tot culeg din zbor
Ispita înfloririi, fremătând.

Era un timp de faste sărbători
Purtând în zgură aurul durerii,
Ademenind spre tainele plăcerii,
Sonetul, ce-i blestem adeseori,

Cu-a sa cohortă vastă de iubite
Ursită de poeme nenumite.

NONCONFORMISM

Merg uneori la mare dar... în iarnă
Și caut scoici cu perle-n ianuar,
Privesc spre valuri prinse-n joc barbar
Și-aud un vals când vântul
suflă-n goarnă...

Sfidez calculatorul, mercenar
Ce prinde mii de suflute-n lucarnă,
Durez castele din eter și marnă
C-o pană ce nu trage la cântar...

Cred că exist-un Demon ce îmbie
Spre-acel păcat strângând în poezie
Umorul negru scos dintre hârtoape;

Dar unica-ntre muze ce se-nclină
Spre mine, e fecioara cea mezină...
Și nici pe ea n-o simt cam prea aproape!

SONET VENEȚIAN

S-a stins lumina gingașei Veneții
Când s-a produs subit scurt-circuitul
Ce dinspre larg curentul, nepoftitul,
L-a azvârlit spre mijlocul găleții.

Pe Leul din San Marco șugubeții
L-au dus la Zoo, ca să-i sape mitul,
Și d-aia-i apucase chiar bocitul
Pe vechii ghizi, ce rezemau pereții.

Dând cep butoaielor cu vin de Chianti,
Beat, dogele își pierde câte-o... doagă;
Iar Podul cu Suspine se tot roagă
De umorist strigându-i, sec: „Avanti!”

Iar luna goală degusta-n gondolă
Un pește... cod, cântând o barcarolă...

TURNURI SPRE CER

Simbolul Barcelonei e SAGRADA
FAMILIA - imensa catedrală
Ce-și tot durează straietele de gală
De peste-un secol; magică-i parada.

Năucitoare, suplă, muzicală,
Te copleșește cu-ntrebări fațada
Din piatră, transplantând în zid tornada
Lansată de-o idee ancestrală.

Sculpturi pe turnuri, vârfuri către cer,
Desigur de coloane, interludii
Cu visuri frământate de Gaudi,
Marchează insolitul giuvaer.

Dar, cam strivit de tot ce văd, mi-e greu
Să-l simt acolo și pe Dumnezeu!

SONET COLUMBIAN

Sorbindu-și romul,
CRISTOFOR COLUMB
Stătea pe puntea unui galion,
Râvnind să-și introducă pe blazon
Un savuros știulete de porumb.

Sfidând chiar CODUL ROȘU de ciclon
Vestit prin norii de pe-un cer de plumb,
Își lustruia strălucitorul bumb
Al uniforme sale de... colon...

Dar, când al Spaniei celebru sol
A nimerit pe solul LUMII NOI,
Și-a cam uitat nemuritorul rol,

Simțind că va ajunge, cert, erou
În fața lumii cu Apașii goi,
Doar arătându-le cum sparge-un ou!

POEMA PARIZIANĂ

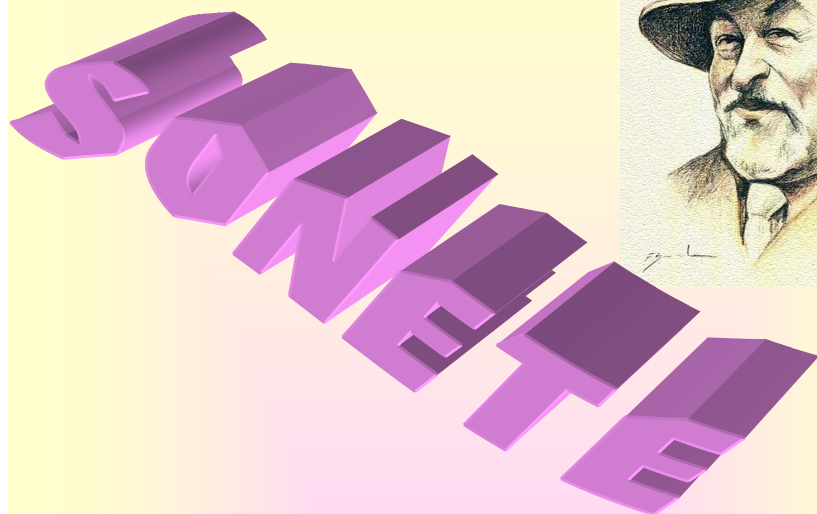
Champs-Elisées își pune diadema
Făcând cu ochiul către Tour Eiffel
Ce-apare-n noapte ca un port-drapel
În timp ce Notre Dame 'și-aprinde stema.

Își cântă Arcul de Triumf poema
Dar, amețit de mândrul Carusel,
Confundă Luvrul cu un menestrel
Ce celebrează, insolit, boema.

Fetițe dulci se plimbă prin Montmartre
Cu buzele-ncărcate de mult ruj,
Dar domnii o cotesc spre Moulin Rouge
Ca-n piesa de demult
de Jean-Paul Sartre.

Iar eu îl caut pe Napoléon
În bolul cu coniac autohton

Mihai BATOĞ-BUJENIȚĂ

SONETUL TRUDEI

Mă chinui, fraților, de-o lună,
Să încropesc un biet sonet
Așa, ca să mă cred poet,
Să fiu cu Dante-n spiță bună

Un vers aș vrea ca un banchet,
Mai savuros ca o căpșună,
Subtil și suplu ca o jună
Și dulce chiar ca un șerbet.

Nu spun că aș avea talent
Sau că mă-ndeamnă vreo trufie
Nimic nu spun, spre cinstea mea.

La stihuri pingălesc atent
Mă strădui doar ca să se știe
Că nu sunt chiar o giurumea!

SONETUL CHEFLIULUI POCĂIT

În cântece rostogoleam pahare
Cu lăutari, amici și niscai fufe,
Râdeam de-orice ca în comédii bufe
Și era totul vis, ori desfătare.

În drum spre casă rătăceam prin tufe
Mai adorneam cu nasul în vreo floare
Sau altceva extras dintre picioare
Spre zori fiind mai moi ca niște rufe.

Dar ca un fum trecură, iată, anii
Cât despre cârciumi, lăutari, ori fete,
De mult nici nu mai vreau s-aud măcar;

Beau doar sifon, sau apă, ca bibanii,
Nevastă am și un ficat cu pete
Și-n vis mă-mbăt, din ce în ce mai rar.

SONETUL AVENTURII

Era nevastă-mea plecată,
La un congres, pe undeva...
Și-un fin miros ca de halva
Dădea sămânța sfărâmată.

Un gând mă sâcăia cumva
Din tinerețea-mi depărtată
Legat desigur de o fată
Cu care-aș tăinui ceva...

Ieșind eu, bine îmbrăcat
Ne-am întâlnit, așa, din mers
Și, jur, nimic nu inventez,

De braț ea ferm m-a apucat
Apoi zâmbind parcă pervers
M-a ajutat să traversez!

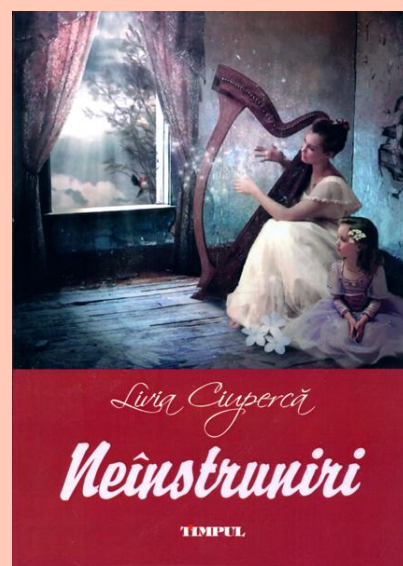
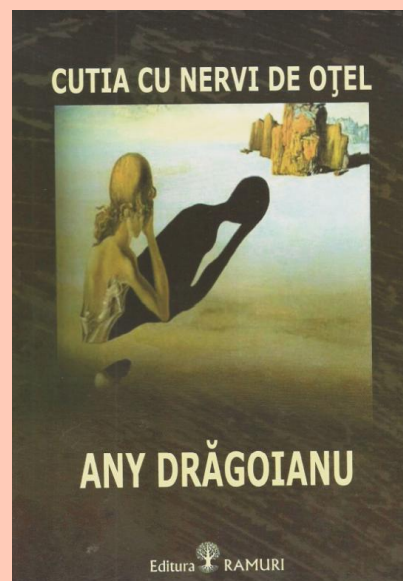
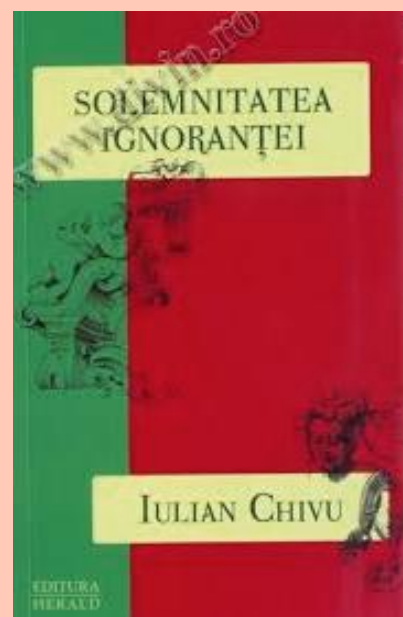
SONETUL URAGANULUI

Sunt un titan cu trup de vânt și apă
Puterea mea-i cât zeci de mii de bombe
Eu fac prăpăd cu ale mele trombe
Și-un înveliș de nori port ca pe-o capă

Povești de groază torc la guri de sobe
Către infern sunt o deschisă trapă
Omor săraci, dar și pe cei ce-ndoapă
Iar tunet am cât miliard de tobe

Pe unde trec rămân numai ruine
Sărmanii n-au nici lemn de-nmormântare
Iar mai presus de rău dar și de bine

Este divina mea determinare...
Și sincer eu vă spun că decât mine
Guvernul României e mai tare!

Cărți primite
la redacție

Octavian LUPU

În vizită la Negustorul de Iluzii

În prăvălia negustorului de iluzii sunt multe articole de interes pentru oricine dorește să dea o altă culoare lumii în care trăiește. Etichetate frumos, cu denumiri dintre cele mai năstrușnice, cutiile cu produse sunt așezate pe rafturi încăpătoare fără a se respecta o anumită ordine. După cum mirajul îmbracă formele cele mai neașteptate plâsmuind imagini de vis acolo unde nu se află decât un pustiu prăfuit, tot astfel licori nenumărate radiau scripi atrăgătoare pentru cunoscători și profani.

Într-una din aceste zile m-am decis să merg și eu la faimosul negustor pentru a afla mai multe despre leacurile pe care le oferea la un preț adaptat oricărui gen de client. Nu îi știam numele, cum de altfel nu l-am aflat nici ulterior, și de aceea îl voi denumi pur și simplu „negustorul”. Dacă nu îl știi încă, nu te mira. Cu siguranță că te-ai întâlnit și tu cu el, dar poate nu ți-a fost clară identitatea sa. Însă, fără îndoială, deja ai folosit multe dintre produsele sale.

Prin urmare, am intrat în modesta sa prăvălie cu aerul celui care știe exact ce caută. De aceea, de îndată ce l-am zărit în spatele teighelei l-am abordat direct:

„Te salut cu deosebită stimă, dragul meu negustor! Iată, m-am întors să te rog să-mi recomanzi din leacurile tale pentru cea mai recentă problemă cu care mă confrunt.”

Iluzia Puterii și a Bogăției

„Ce anume te preocupă, iubitul meu client? După cum bine știi, magazinul meu este deschis tot timpul. Băchiar, demai mulți ani m-am extins în toate colțurile lumii grație noilor posibilități ce mi-au fost oferite.”

„Te referi cumva la noile tehnologii de comunicații?” l-am întrebat întinzându-mă spre răspunsul. „M-am gândit eu că nu vei rata ocazia, epocală-i-a spune, de a intra în casele tuturor oamenilor de pe planetă folosind Internetul. Marketingul direct este mai eficient în zilele noastre decât utilizarea unei nesfârșite ramificații de intermediari.”

„Da, corect!” mă aprobă zâmbitor. „Mă adaptez situațiilor schimbătoare de la o epocă la alta. Nu stau niciodată pe loc. Comerțul cu iluzii trebuie să continue. Fără el istoria nu ar mai fi posibilă. Îți dai seama”, continuă el, „că istoria nu ar mai fi interesantă dacă nu ar

exista posibilitatea de a vinde și cumpăra iluzii. Ce anume ar mai anima pe dictatorii din toate timpurile, dacă nu ar avea mereu înaintea lor Iluzia Puterii pe care au comandat-o din belșug de la mine?”

„Sau”, am continuat eu, „ce ar face toți oamenii influenți ai planetei, dacă nu ar avea Iluzia Bogăției la îndemână? O licoare ca aceasta nu cred că se mai poate găsi pe pământ!”

„Mă bucură faptul că mi-ai înțeles jocul. Ca de fiecare dată, îți ofer ocazia de a te alătura acestui negoț prosper. Vei avea o parte consistentă și poate, vei deveni și tu un mare negustor, așa cum sunt eu.”

Câteva Articole Lipsite de Interes

„Poți să îmi oferi Iluzia Nemuririi? Cred că aș putea, folosind-o, să instaurez o nouă religie. Deja văd cum mulțimile ar alerga spre mine dând năvală, călcându-se în picioare și dorind să pună mâna pe conținutul ei. Cu cât ar bea mai mult, cu atât ar deveni mai dependenți, iar în final aș putea să îmi întemeiez o afacere subsidiară interesantă, nu-i așa?”

„După cum poți singur observa, ți-aș putea vinde acest prețios articol în schimbul unui anumit procent din afacerea pe care ți-ai deschide-o. Dar fiind nesigură viața, chiar și pentru un modest negustor de iluzii, ar trebui să îmi garantezi cu ceea ce ai tu mai scump o astfel de tranzacție”, răspunse calm negustorul.

„Îți mulțumesc pentru ofertă, dar cred că nu sunt încă pregătit să mă angajez în această direcție. Mai degrabă aș avea nevoie de un sfat din partea ta.” Am făcut o pauză după care am reluat: „Mai precis, am observat faptul că oamenii din jurul meu au devenit insen-

sibili la tot ceea ce încerc să le transmit în scris sau prin viu grai. De fapt, nu este vorba numai de valorile pe care încerc să le transmit, ci în principal constat o crasă ignorare a unor subiecte de maxim interes pentru viața pe care o trăim.”

Negustorul de iluzii a zâmbit larg, iar ochii i-au strălucit cu ironie. După aceea răsădăscăret, afișând o calmă condescendență:

„Nu cumva ai încercat să vinzi acele articole lipsite de iluzie și de interes numite: Bine, Adevăr și Frumos? Dacă așa ai făcut, atunci ai cuvântul meu că nu mă miră faptul că nu ai avut succes!”

„Dar le-am ambalat frumos și cu grijă! Am alcătuit, cu meticulozitate, răbdare și multă trudă, materiale bine gândite și atractiv întocmite. Inițial m-am gândit că sunt prea serios în exprimare și am trecut la o abordare mai dinamică. Am schimbat de zece ori forma, dar degeaba. Am studiat zeci de cărți, unele procurate cu mare cheltuială din cealaltă parte a lumii, dar în zadar! Audiența a rămas nesemnificativă. În plus, cu cât depuneam mai mult efort, cu atât se micșora numărul celor care îmi citeau articolele sau îmi ascultau videoclipurile.”

Jocul Iluziei prin Puterea Sugestiei

M-am oprit din vorbire fiindcă instantaneu s-au aprins lămpile din tavan inundând cu lumină întreaga încăpăre. Rafturile pline cu iluzii străluceau și mai puternic. Culori de curcubeu se revărsau din toate părțile și o muzică plăcută se auzea venind din niște difuzoare plasate undeva în partea superioară a încăperii. Ambianța era plăcută. O senzație de căldură te învăluia primitoare asemenea

brațelor unei curtezane iscusite. Toate simțurile erau încântate și atâtea de proiecția conținutului ciudatelor sticlute cu licori felurite. Fără însă a da atenție acestor detalii, am continuat:

„De fapt, nu am dorit să apelez la jocul iluziei. Am crezut că expunerea directă și sinceră va genera un binevenit impact. Spune-mi, te rog, unde am greșit? De ce anume suferă semenii mei și de ce sunt complet ignorat? Un autor fără cititori este ca un actor ce joacă în fața unei săli fără spectatori. Este o imagine deprimantă și cred că voi abandona în cele din urmă acest meșteșug.”

„Ai venit pentru un sfat, dar cred că mai degrabă ai nevoie de remediile mele”, îmi răspunse cu bunăvoință negustorul. „De ce încerci să pui în lumină Binele, când ai putea să oferi pur și simplu licoarea numită Iluzia Binelui? Toți ți-ar fi recunoscători! Nu îți dai seama? Ai aduce alinare la mulți oameni prin cuvinte meșteșugite și idei atrăgătoare pe înțelesul tuturor!”

„Dar în ce constă această Iluzie a Binelui? Nu este de fapt doar proiecția unor lucruri desprinse de realitate? Nu este doar o amăgire?”, am întrebat dorind să aflu răspunsul până la capăt.

„Nu neapărat,” reluă negustorul. „Sugestiile sunt la fel de valabile ca realitatea însăși. Imaginația se interpune mereu în evaluarea lumii în care trăiești. Ce poate fi rău în a-i oferi puțină culoare și astfel să o faci mai interesantă?”

Spiritul Monden și Vedetismul

„Deja mă duce gândul la toată industria aservită spiritului monden, sau vedetismului, cum i se mai zice”, am replicat reflectând la cele spuse. „Astfel, faima devine lucrul cel mai dorit. Succesul ia imediat locul efortului de a progresa moral pe parcursul vieții. Se mai adaugă vanitate din belșug și este gata licoarea miraculoasă!”

„Trebuie să înțelegi că fără acest miraj, oamenii ar muri de plictiseală”, accentuă negustorul. „Există o nevoie continuă după divertisment. Lucrurile inventate plac, în timp ce Adevărul este dureros. Mai bine ai oferi Iluzia Adevărului. Ai putea afirma și cea mai mare nerozie. Cu toate acestea oamenii te-ar asculta și te-ar urma. Astfel, ai deveni un mare lider de opinie și ai accede în structurile superioare ale societății.”

„Da, dar astfel aș promova falsitatea, iar în final eu însumi aș fi prins în capcana obținerii succesului cu orice preț,” am murmurat lipsit de convingere.

Imediat a apărut înaintea mea o femeie deosebit de frumoasă. Talia ei era subțire și unduioasă. Picioarele erau lungi și armonioase. Părul era bogat, iar mâinile aveau o delicatețe aparte. În plus, hainele erau croite după ultima modă. Însă nu am putut să observ prea multe detalii, fiindcă deodată chipul ei s-a transformat și am zărit în schimb o persoană încercănată, cu multe riduri pe față, prematur îmbătrânită și cu pielea zbârcită. Hainele au căpătat imediat o tentă demodată și învechită. Tot aspectul ei devenise respingător.

Contrariat, negustorul dispăru pentru câteva clipe din încăpere ieșind pe o ușă știută doar de el. Nu trecură decât vreo câteva minute și frumoasa femeie reapăru în toată splendoarea ei. Chipul zbârcit dispăruse ca prin farmec. Între timp negustorul se întorsese în cameră:

„Cineva a aprins din greșeală Lampa Adevărului”, se scuza el, „și astfel a anulat efectul Iluziei Frumuseții”, continuă el. „Ce poți să faci cu ucenicii din ziua de astăzi? Sunt curioși nevoie mare și cum văd un buton, imediat îl apasă pentru a vedea ce se întâmplă”, spuse mai mult pentru sine. „Și când te gândești că pot să am clienți în salon, iar toată joaca aceasta la butoane îmi poate ruina întreaga afacere. Câtă indisciplină!”, murmură nemulțumit mai departe.

Am înțeles de îndată că succesul marilor și micilor producători din industria cosmetică se bazează în principal pe folosirea Iluziei

Frumuseții, încorporată în toate produsele lor. De fapt, în loc să caute căi autentice de înfrumusețare a ființei umane, acești oameni de afaceri se mărginesc doar să corecteze superficial aparențele, oferind o iluzie în locul realității.

Jocul Periculos al Iluziei

„M-am lămurit”, i-am răspuns cu promptitudine. „Este clar că îmi oferi doar iluzii pe care să le inoculez semenilor mei. Nu voi face acest lucru. Prefer să rămân singur asemenea Cassandreii, decât să fac așa ceva. Totuși, sfatul tău este interesant, cel puțin dintr-un anumit punct de vedere. Abia acum reușesc să îmi explic succesul incredibil al mediocrității, ascensiunea socială a persoanelor lipsite de caracter și atracția irezistibilă a vedetelor ce își expun fără rușine nuditatea corpului și lipsa de inteligență a minții!”

„Faci așa cum dorești”, îmi răspunse negustorul fără a fi afectat de afirmațiile mele. „După cum bine știi, eu sunt un negustor de iluzii. Nimic în afară de iluzii nu vei găsi în magazinul meu. Însă nu uita”, continuă el, „că gustul realității este amar, suprafața ei este aspră, privilegiștea ei este dezolantă, iar sunetele emise de ea sunt sinistre! Puțini pot să o privească în față, adică așa cum este ea de fapt. Realitatea este o femeie urâtă și lipsită de atracție. Fără jocul abil al iluziei va fi greu să trăiești împreună cu ea, să o strângi în brațe, să o iubești și să i te dăruiești!”

Am plecat în grabă fără să îmi iau rămas bun, tulburat de aceste ultime cuvinte. În oglinda din fața prăvăliei am avut însă impresia că preț de o clipă am zărit o personalitate impunătoare, însă imediat a dispărut și nu a rămas decât imaginea obișnuită a ceea ce sunt de fapt. Cineva din greșeală aprinsese Lampa Adevărului la intrare și uitase să o mai stingă. Cu toate acestea, mi-am iubit de o mie de ori mai mult înfățișarea de om aflat la „vârsta de mijloc”, decât proiecția cosmetizată a ceea ce nu am fost și nici nu voi fi vreodată.

Am făcut bine respingând oferta negustorului?

Nu îmi pot da seama, însă din acea clipă m-am decis să întreb pe toți cei din jurul meu, indiferent de persoană: „Care sunt iluziile pe care le hrănești în viața ta?”

Caravaggio - Moartea fecioarei

Mariana ZAUATI GARDNER (Anglia)

versuri

Fete de soare

Fructe din nisip horesc cu fețe de ceară
Pe la amiezi
Și nici un nume nu și-au dat

Uitarea le-a cuprins din chip
Și-n sori s-au strecurat
În vâlvătaia ce-a rămas din ceață

Când s-au pornit să-și caute aleanul
Și norii au horit
Să prindă-n ochiul veșniciei limpezimea

Întuneric

Picături de tăcere
Se preling în brazde
Contorsionând peștii la mal
Forme sub ape isterice
Picături de tăcere
Adunate în coș de nuiel
Sub copacul aspru al vieții
Colțuri de minți viagere
Picături de tăcere

O problemă de vârstă

Insula se tot micșorează
Fără somn, îi cercetez malurile
Cu satnavs pe hărți virtuale
Aerul e-ncărcat de mânăie
Furtuni mici... furtuni mari...
Apar și dispar la întâmplare
După anotimp colectez
Amintiri zadarnice
Prea personale să fie împărtășite
Satul meu se tot micșorează
Cunosc mai multe locuri ca înainte
Și mai multe nume din cartea de telefon
Zilele mele de azi și de ieri
Devin tot mai mici
Până dispar într-un punct...

Repetiție

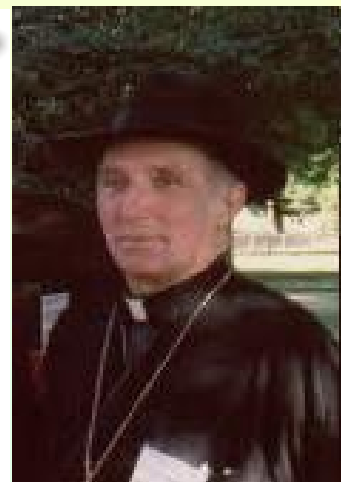
Zilele copie nopțile
În oglinda
Iatacului cu tapet

Și anecdote răsuflăte
Privesc laguna
Prin fereastra deschisă
De la pervazul meu cu pernuță
Prin casă se fac auzite
Cuvinte arzânde
Ferecate-n întrebări ascuțite
Simt tufișuri crescânde
Într-un joc inventat când surfez
Peste lanurile vecerniei
Adulmec sudoarea durerii
Cum se ridică ceață-arcuită
Bronzată în apa de mare
Gust ce-am pierdut
Despre visul din iatac
Pe fundal de limbi înroșite
Formele se copie una pe alta
În oglinda paralizată
De voci joase fără formă
Făr' de-nceput...făr' de sfârșit...

O zi din nimicuri

Platforma japoneză intactă
Plutise timp de peste un an
Până când atinsese plaja cu scoici
De cealaltă parte-a oceanului
Plutise un an sa ajungă acolo
Pe plaja cu dune și lemn plutitor
A fost parte din ȘTIRI pe Coasta
Pacificalui
O macara fusese adusă s-o mute de-acolo.
A doua zi - familii cu copii,
Oameni cu câini, oameni singuri
Sosiseră buluc să se zgâie
La platforma japoneză intactă
Ce plutise din Japonia după tsunami
Macaraua înțepa nisipul și scoicile
Mergeam de-a lungul cărării
Mărginite cu ierbi aromate
În ultima zi a platformei japoneze intacte
Sequoias cu scoarța imună la insecte
Urmau sa fie doftoricate de fiul meu
Ucenic în ale medicinei, cel care-și pierduse
Pijamaua undeva prin acele locuri bizare
Orele deveneau grădine-n minute
Și pâcla înghițea orizontul
El le îngrijea tinerețea fără bătrânețe
Dintr-un hotel indiferent din Eureka.

Dumitru ICHIM (Canada)

ÎN LOCUL STRĂZII A VENIT OCEANUL LA FEREASTRĂ

A venit oceanul la fereastră
și ce furtună a fost toată noaptea!

Dimineața
geamul care murise alături de mine
era acoperit
cu-o pânză de corabie albă.

TOIAGUL DE CEARĂ

M'am coborât în rădăcini.
Era întuneric
și la fereastră - larve și viermi.

M'am înălțat în coroană.
Bezna din beznă-și putrezea coptura.
Prin bube de muguri căutam
să pot ieși afară din mine.

"Nu mai cerca poveței
lumina să i-o urci,
ci fură-i doar toiagul ei de ceară",
îmi zise soarele.

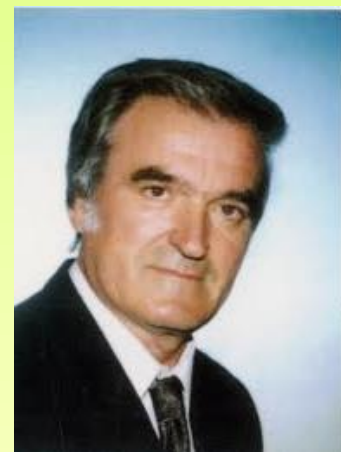
"Doar numai coaja-i albă la mesteacăn.
Albastru 'ntotdeauna-i Mare Neagră.
Totul e negru, totul e negru
precum amarnicul negru al inimii mele."

CONVALESCENȚĂ

Spre talmăcire
i-am povestit lui Iosif visul meu:
... era târziu și luna apunea
precum un icusar
înnodat în colțul batistei.

Uasile LARCO

Râsul, Epigrama și Strănutul

Omul, din cele mai îndepărtate timpuri, a fost un bun observator la tot ce mișcă (și la tot ce nu mișcă) în apropierea sa. A admirat, fiecare în felul său, ceea ce-i armonios și trainic, sau a reacționat la ceea ce nu i-a încântat privirea, auzul, mirosul, pipăitul, etc. Din punctul de vedere al percepției, oamenii sunt diferiți și de foarte multe ori este nevoie de pregătire în domeniu pentru a putea vedea, a înțelege (de exemplu o pictură modernă), de a auzi muzică clasică, sau de a descoperi un anumit mod de comportament al oamenilor.

Plecând de la ultima idee menționată, oamenii, având o anumită educație primită în familie și modelată pe parcursul vieții, o anumită pregătire profesională dobândită în timp, reacționează diferit în anumite situații, funcție de temperament, de nivelul de cultură, de sex, vârstă, lucru ce poate fi o sursă nepuizabilă de inspirație pentru cineva care are un simț deosebit, cum este cel al umorului. Umoristul observă anumite lucruri care sunt ieșite din comun, care deranjează, care nu sunt la locul lor, dar, nu numai că le sesizează, ia și poziție, ia atitudine, le scoate în evidență, le face publice, fie în scris, fie oral.

Umoristul satirizează elementele negative ale unui caracter omenesc, ale unei situații, având însă grijă să o facă într-un mod delicat, civilizat, atunci când prezintă situația, viciul, neregula, iar în final să realizeze o poantă, o glumă, spre deliciul cititorului sau al spectatorului. Desigur, cel cu „musca pe căciulă” va râde mânzește. Creatorul de literatură umoristică își alege singur modul prin care dorește sau încearcă să „îndrepte moravurile”, mod care poate fi exprimat în versuri prin: epigramă, rondel, sonet, parodie, cronică rimată etc. sau în proză.

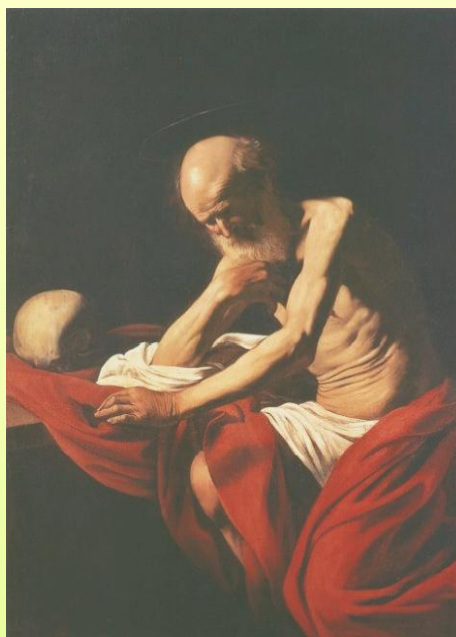
Epigrama este acea specie a poeziei lirice de proporții reduse, de regulă catren sau distih care, după cum menționam mai sus, satirizează elementele negative ale unui caracter uman, ale unei situații și care se termină cu o poantă ironică. Desigur, nu orice realizare în patru sau în două versuri este epi-

gramă, după cum nu orice copac văzut de la distanță este pom. În afară de construcția impecabilă din punct de vedere prozodic, distihul, tristihul sau catrenul, pentru a fi epigramă, trebuie să aibă o poantă. Aceasta este „cireșa de pe tort”, e chichirezul, este farmecul, e-o floare rară, nu se găsește peste tot, nu-i la îndemâna oricui, nu vine la comandă, iar când vine trebuie neapărat să găsească terenul bine pregătit, că altminteri, pleacă. Îmi amintesc de o definiție a epigramei, semnată de epigramistul Al. Bașturescu în anul 1939 și anume:

Dacă iei mai bine seama,
E un fulger epigrama
Și adaug, ca să-nchei:
Trăsnetul e poanta ei.

Așadar, epigrama fără poantă este ca o mâncare fără sare, ca nunta fără lăutari, ca o iarnă de pe la noi fără zăpadă sau ca un profesor fără elevi. Frumos punctează lipsa poantei dintr-o epigramă, I. St. Bogza, în anul 1974, adresându-se unui epigramist:

Epigrama ta-i sublimă,
Are totul în stil mare:

Caravaggio - Sf. Ieronim

Ritm perfect, măsură, rimă,
Doar atât că n-are sare!

Distinsul critic literar George Călinescu, în *Istoria literaturii române*, afirma că *epigrama-i un strănut*. Se spune, totuși, că afirmația îi este atribuită dumnealui, dar aceasta aparține, de fapt, epigramistului Mircea Pavelescu, care, probabil, s-a gândit la zicala cu vulpea și strugurii. În anul 1939 și după aceea, pe seama afirmației: *epigrama-i un strănut*, s-a făcut mare vâlvă literară, organizându-se și un concurs de epigrame pe această temă. Astfel, epigramistul C. Nicol zicea:

O epigramă-i un strănut;
Strănutu-nseamnă sănătate,
Dar domnul critic n-a știut:
Strănută numai cine poate!

A râde e la îndemâna oricărui om. „Râsul este propriu numai omului”, spunea Tudor Vianu, iar Shakespeare afirma că „Soarta unei glume nu depinde de gura care o spune, ci de urechea care o aude”. Prof. univ. dr. Alexandru Lazăr, actor remarcabil, în lucrarea sa *COMICUL ȘI OMORUL* spunea că „râsul nu este doar un act fiziologic, e o manifestare a spiritului. Dovada este că omul e singura ființă care știe să râdă, el râde de viciile pe care le descoperă la el și la semenii lui. Proștia, incultura, înfumurarea, demagogia, avariția, mânia, pofta, cupiditatea, ridicolul, au fost și sunt infirmități de care a râs omul, aducându-le în acest chip o gravă sancțiune morală. De la grecii antici și până astăzi, principiul n-a suferit nici o modificare și nici nu sunt șanse să apară modificări în viitor: râdem, pedepsind slăbiciuni omenești”.

Desigur, din toate timpurile, românul, fiind născut în Zodia râsului, pentru a trece peste greutățile vieții, a făcut și haz de necaz, așadar:

Ușoară-i viața, ca o spună,
E totul clar, măreț, frumos,
Când greul vieții-l iei în glumă
Și doar umor-n serios!

Să râdem, oameni buni, fiindcă râsul e la îndemâna oricui!

Gheorghe A. STROIA

De vorbă cu scriitoarea Mariana Vicky Vârtosu - președinta Ligii Scriitorilor Români, filiala Vrancea

Suntem locuitori ai unei minunate guri de rai, prin așezarea sa geografică unică, prin paginile memorabile de istorie ce s-au scris cu sângele martirilor neamului, prin multitudinea de osuare și monumente dedicate lor, eroilor, dar și prin cultura sa, integrată armonios în patrimoniul culturii naționale. Aici, pe plaiurile unde s-a născut Miorița, s-a scris dintotdeauna, poezi sau scriitori de marcă au înfruntat timpul și au pus opera lor ca gaj nemuririi. Din arealul acestor scriitori valoroși ai Vrancei, am selectat astăzi un nume, căruia ne-am propus să-i dezlegăm tainele și de ce nu să culegem roadele bogate ale unor alese învățăminte. Doamna Mariana Vicky Vârtosu este vrânceancă, prin vocația și prin dăruirea sa, născută fiind la Focșani, frumosul oraș al Unirii Principatelor Române.

Gheorghe A. Stroia: Bună dimineața, stimată doamnă Mariana! Vă mulțumim, dintru început că ați acceptat să ne răspundeți la câteva întrebări.

Mariana Vicky Vârtosu: Bună-dimineața, dragă George. Și eu mulțumesc pentru onoare, din titlu sunt convinsă că, steaua mea călăuzitoare a fost una norocoasă, fiind aleasă pentru acest interviu... Înseamnă că, vrea undă verde, vrea să lumineze dincolo de granițele sufletului meu.

Gh.A.S.: Sunteți, așadar, vrânceancă, prin naștere. Ce amintiri aveți legate de vârstele fragede ale copilăriei. Cum era familia Mariane Vârtosu?

MVV: Pentru mine, Focșani-ul este dragostea mea. Mi-a lipsit în toți acei ani, când soarta a făcut să trăiesc, intermitent, la Focșani. Vreo douăzeci de ani am fost gălățeană, serviciul (bată-l vina), dar veneam în fiecare week-end, în fiecare concediu, parțial e drept, timpul liber era destinat respirării aerului orașului meu natal. Vedeți bine, am renunțat la Galați și am revenit la prima iubire, care nu se uită, nu așa se spune? Familia mea... Am avut cei mai iubitori și buni părinți, Ștefan și Ioana. Simpli, dar cu o educație bună, chiar dacă n-au absolvit decât școli gimnaziale (cu ucenicie cu tot). N-au fost absolvenții niciunui fel de curs ori școală a părinților dar s-au descurcat destul de bine, rezultând, din educația lor, trei copii cu principii sănătoase despre viață, școală, familie. Sora mea, Margareta, este profesoară, fratele meu, Vasile, este militar de carieră, iar eu... și eu... am fost, sunt un om decent în familie și societate. Un strop mai pasională, poate.

Gh.A.S.: De Vrancea și de Focșani, în speță, vă leagă enorm de multe lucruri. Cum era Focșaniul în vremea primelor descoperiri, a adolescenței dumneavoastră?

MVV: Minunat mai era Focșaniul copilăriei mele! Primii doisprezece ani de școală i-am făcut aici, în Focșani. Primii patru la Școala nr. 2, de pe Cuza-Vodă, următorii la Colegiul Unirea. Cred că n-a rămas centimetru pătrat din străzile orașului nestrăbătut în plimbările mele de adolescență și tânără îndrăgostită... În vremea adolescenței mele, tinerii preferau plimbările în aer liber, mai puțin (ori deloc) barurile și discotecile. Mi-amintesc, printre prietenii mei de plimbare s-a numărat și Adrian Vexler, fiul cel mic al doctorului Vexler, de la care am primit (nu știu dacă și asimilat) primele noțiuni despre cuantică... Primele explicații despre ecuații cu... mai multe necunoscute... Atunci, am descoperit „Anotimpurile” lui Vivaldi, poezia lui Esenin și... cea a lui Rainer Maria Rilke, unul dintre poezii mei favoriți. L-am cunoscut pe Turgheniev, da... Stăteam ore-ntregi trântiți pe covor și, ascultam, în mod deosebit „Primăvara”. Uneori, ca fundal muzical, atunci când Adrian îmi citea din Magda Isanos sau din Rainer Maria Rilke. Parcă-i aud vocea: „Ce tânăr sunt. Mi-aș dăru cu-nfiore oricărui zvon ce calea mi-o aține”... La plecarea din țară, Adrian mi-a dăruit o bandă de magnetofon înregistrată cu poezia pe care o trăisem împreună. Nu voi uita niciodată „Vis-ul vegetal” al Magdei Isanos: „Aș vrea să fiu copac. Și-aș vrea să cresc lângă fereastra ta... M-aș apuca și iarna să-nfloresc...” - Regret, n-am memorie de lungă durată a poeziei. Prefer s-o citesc. Ar fi

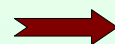
multe de spus despre prieteni și prietenie. Unele amintiri sunt răni și, prefer să le las să cicatrizeze.

Gh.A.S.: În viața fiecărui om există o vârstă a căutărilor, a descoperirilor. O vârstă la care unii dintre noi și-au descoperit vocațiile, au început să-și fructifice talentul. Au început să guste literatura și arta de foarte bună calitate. În acest sens ce ne puteți spune despre debutul dvs în sfera literară. Când și în ce circumstanțe a avut loc?

MVV: E greu de crezut, sunt o mare timidă. Și retrăiesc emoția primului text acceptat. Primul text scris, cu oarecare veleități literare, mi-a fost publicat în copilărie. Povesteam frumos și caligrafiam foarte frumos. Probabil și această calitate a fost punctată. Apoi, am ținut un *jurnal intim* în care exersam descrierile. Niciodată cu certitudinea că voi avea curaj să și public. O parte din textele scrise pe-atunci au apărut în volumul meu de debut *Iubire fără vacanță*. Se crede că, noi, doamnele avem o mai mare înclinație spre jurnal intim. N-aș paria.

Gh.A.S.: Din nefericire, astăzi are loc o ascensiune nejustificată a nonvalorii. Literatura tinde să devină apanaj al comerțului, al vandabilului. „Nu scrii dacă nu poți vinde”, spunea un celebru editor american. Mai este, stimată doamnă, nevoie de literatură? Ce mai poate furniza ea cititorului modern, omului cuprins de tarele cotidiene, asfixiat de zilnicele sale probleme existențiale?

MVV: Dacă acest răspuns al meu va fi citit și de altcineva decât dumneavoastră, cu sigu-

ranță voi stârni sentimente contradictorii. Voi irita. Da, literatura este singurul mod care ne formează, ne ajută la comunicare, ne unește spiritual, iar poezia, una dintre *principesele* literaturii va fi unicul leac pentru suflete bolnave de frumos. Personal, scriu pentru că așa simt, scriu, dorind și sperând că vocea mea va fi auzită. Scriu pentru că-mi face bine...

Gh.A.S.: *Se spune că pentru a scrie, ai nevoie, în primul rând de un curaj nebun. Ai nevoie, de talent și, apoi, de un public țintă, căruia să i te adresezi. Ce credeți, vis-a-vis de relația scriitor/cititor?*

MVV: Cred în relația scriitor-cititor. Nimeni nu scrie numai pentru el. Am convingerea că, până la urmă, nu e nevoie numai de talent ca să poți alcătui un text de valoare, cu priză la cititor. Fără acumulări, fără lecturi, într-o zi vei secătui. Or, și mai grav, riști să bați apăn-piuă, să te autopastezi, să nu mai ai ce da. Așa, ca și cum ai strânge într-un cont de economii. Scoți, scoți, dar nu mai depui nimic. Într-o bună zi, vei descoperi, cu tristețe, cu stupeoare că, ești în roșu. Ca să revin la subiect: cititorul are pretenția să-l surprinzi, mereu, mereu cu noutăți, din ce în ce mai palpitate. Să-l șochezi și să-l atragi. Nu mai vorbim despre nivelul de erudiție în această relație. Dacă te respecti, nu-ți prea pasă câți cititori ai. Ci, mai curând, care sunt cititorii tăi.

Gh.A.S.: *Literatura vrânceană și-a câștigat un loc meritoriu în panteonul literaturii române. Practic, fiecare scriitor are rolul lui în cadrul acestui concert cultural național. Cu toate acestea, nu pot să nu sesizez o atare apartenență a unora sau altora la așa numitele „biserițe” care, din punctul meu de vedere creează diferențieri nejustificate, spre satisfacerea unor orgolii, la fel de nejustificate. Ce credeți că ar trebui să facă un scriitor aflat la debut pentru „supraviețuirea” într-o astfel de bălăie a orgoliilor? Care sunt recomandările dumneavoastră?*

MVV: Simplu: scriitorul debutant trebuie să-și urmeze calea. Să asculte și să rețină pentru sine numai acele sugestii, care se mulează pe principiile sale, pe modul său de exprimare artistică. „Bătăliile” nu m-au interesat și nici nu mă interesează. Sub soarele creației este loc pentru toți.

Gh.A.S.: *Am constatat, cu bucurie, în volumul al treilea VISUL DIN VISE al trilogiei LEGATĂ LA OCHI - noul dumneavoastră proiect, o interesantă creionare a profilului scriitorului ideal și, apoi, a cititorului ideal. Ați putea să ne rezumați în câteva cuvinte, aceste lucruri?*

MVV: Vedeți, în viziunea mea adevărată, scriitorul n-are sex. În adolescență îmi plăcea să idealizez portretul fizic al scriitorului. Mă îndrăgosteam întotdeauna de scriitor. Cucerită de frumusețea lăuntrică îmi construim

ambalajul (corpul fizic) conform imaginației de moment. Nu știu dacă ar trebui să conteze „fizicul”. Important e, ideal ar fi, în momentul lecturii să rezonzi spiritual. Și, cam atât. În practică, nu există nici scriitor ideal, nici cititor ideal. E numai o teorie.

Gh.A.S.: *Există, în viața fiecăruia dintre noi, oameni care au contribuit la creșterea și desăvârșirea ca oameni și, de ce nu, ca scriitori. Cine sunt acești oameni, pentru Mariana Vicky Vărtosu? Cui mulțumiți pentru ceea ce sunteți acum?*

MVV: Am o listă întreagă. În primul rând îi mulțumesc soțului meu care, nu numai că mi-a acordat libertate deplină, dar el a fost acela care a prezentat primul meu manuscris unei tant personaj al susținerii mele, de-a lungul vremii, este scriitorul Gheorghe Andrei Neagu, mentorul meu vrâncean. A crezut în mine, m-a susținut, m-a promovat, m-a publicat. Nu știu dacă voi reuși vreodată să-i mulțumesc îndeajuns. Suport am primit și de la colegii mei de cenaclu (nu-i voi nominaliza, sunt mulți, sunt toți). Ție, dragă George Stroe trebuie să-ți mulțumesc pentru suport, pentru prietenie și promovare. Și-ar mai fi, dar să ne oprim aici...

Gh.A.S.: *În calitatea dumneavoastră onorantă, de altfel, de președinte al LSR, Filiala Vrancea, ce proiecte culturale ați finalizat și ce proiecte de viitor aveți?*

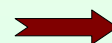
MVV: În primul rând, activitatea cenaclistă, prin faptul că, noi membri Ligii ne-am alăturat vechiului cenaclu, cel al Uniunii Scriitorilor, moderat de Gheorghe Andrei Neagu. Am avut și avem permanent întâlniri de lectură, ne promovăm Liga și membrii în acest mod; apoi, au urmat anualele editate la fiecare final de an, volume ce cuprind creații ale membrilor filialei; întâlniri și participări la diverse activități literare, inițierea unui concurs, care, din păcate n-a trăit decât o primă ediție, problema fiind cea financiară. Iată, ne-am propus un alt anuar, care va cuprinde un număr mai mare de participanți.

Gh.A.S.: *Având în vedere că orașul Focșani are, totuși, un statut de capitală culturală a județului nostru, cum vedeți dumneavoastră viața culturală a acestui oraș? Ce ne puteți recomanda, ca puncte de atracție pentru cineva interesat să descopere în reședința de județ itinerariile culturale ale acestuia?*

MVV: Ați spus capitală culturală a județului. Nu pot să nu surâd, amintindu-mi că, prin anul 2005 **Focșani-ul** a fost declarat capitală națională a culturii (vezi articolul publicat în cotidianul local Ziarul de Vrancea semnat de scriitorul Florinel Agafiței) grație scriitorilor participanți în cadrul Festivalului Internațional al literaturii - Zilele Duiliu Zamfirescu, festival organizat de scriitorul Gheorghe Andrei Neagu și Asociația Culturală Duiliu Zamfirescu în colaborare cu Di-

recția pentru Cultură, Primăria și Consiliu Județean Vrancea, da, în acea vară Focșaniul a devenit capitală culturală. În fine, acel eveniment glorios în istoria culturală vrânceană, care, așa cum spuneți are destule repere culturale atractive. Să amintim o parte dintre ele: Teatrul Municipal Mr. Gheorghe Pastia, Ateneul Popular (cu același nume), Biblioteca Jud. Duiliu Zamfirescu de care ne leagă o relație de colaborare permanentă; Direcția pentru Cultură care găzduiește Reprezentanta vrânceană a Uniunii Scriitorilor, Liga Scriitorilor din România/ Fil. Vrancea, Liga Scriitorilor vrânceni, Asociația Culturală (mai nou-înființată nu-i știu numele, găzduită tot de Direcția pentru Cultură); Asociația Culturală Bogdania, Galeriile de Artă de pe bd. Unirii, Hidalgo Art. Gallery, Asociația Potpourri și probabil, ceva tot îmi va scăpa. Nu putem să nu amintim cele câteva reviste existente, mijloace de exprimare la îndemâna scriitorilor: revista Oglinda literară manageriată de Gheorghe Andrei Neagu, Salonul literar dirijată și manageriată de scriitorul Ioan Culiță Ușurelu, ProSaeculum, avându-l în conducerea sa pe Mircea Dinutz. Împreună cu Teatrul Municipal Mr. Gh. Pastia am avut diverse acțiuni, referindu-mă nu numai la recitalul actorilor din creația poezilor vrânceni, dar și la găzduirea unor lansări de carte etc.; despre Ciclul de Conferințe desfășurat la Ateneul Popular, ciclu deschis de criticul Alex. Ștefănescu, continuat de sesiunea de conferințe a scriitorului Laurian Stănescu și a actriței româno-canadiană Claudia Motea, și cea mai recentă conferință susținută de actorul Ion Caramitru în februarie - având ca temă povestea revoluționarilor fără privilegii. Și, dacă ne vom referi la activitatea cenaclistă, ei bine, ea există, din plin. Nu pot să nu amintesc o altă instituție focșăneană care a găzduit cenaclul Duiliu Zamfirescu, mai mult l-a ospătat (cu dulciuri, cafea și suc) preț de vreo doi ani. Este vorba despre Sinagoga evreiască și despre reprezentantul ei, profesorul Mircea Rond. Ar fi fost ideal dacă am fi fost uniți sub stindardul valorii, toți, laolaltă, fără să fim fracturați în grupări, găști, *biserițe*, cum le-ați numit, să nu fim nevoiți să acceptăm spații mai mult sau mai puțin adecvate. Din câte știu sunt cel puțin trei sedii unde se întâlnesc scriitorii într-un cenaclu: două la Direcția pentru Cultură și unul la Casa Armatei.

Gh.A.S.: *Interesant de amintit că, într-o discuție purtată cu unul dintre reprezentanții Direcției de Cultură a județului Vrancea, scuza pentru neimplicarea acestui for în cultura scrisă a județului a fost de genul: „noi (Direcția de Cultură) nu avem nici un fel de atribuții legate de cultura scrisă, ci doar atribuții de patrimoniu”. Ce credeți*

că ar trebui schimbat în modul în care este condusă cultura în România și, în speță, în Vrancea?

MVV: Știu la cine faceți referire. Și chiar așa este. Au avut prevăzut în buget bani numai pentru investiții și restaurări patrimoniale. Fără să incriminez, nici nu s-a mișcat măcar un deget în sensul adus în discuție, adică finanțarea literaturii scrise. Îmi amintesc un alt reprezentat al instituției, care a murit la datorie, la propriu! - și care a ajutat scriitorimea vrânceană ca nimeni altul. Vorbesc despre Puiu Siru, personaj de roman în toată coloratura caracterială, și o spun cu mult respect și prețuire. Nu numai că a susținut o revistă, dar a colaborat cu o editură contribuind cotă parte la editarea unor cărți ale scriitorilor. Am respect pentru instituție și pentru reprezentantul ei actual, chiar dacă nu a pus și nu pune preț pe robii condeielui (Nu pe toți). Dar, e o altă poveste. Cultura cunoaște și ea o sciziune, o perioadă de chinuitoare tranziție și de căutări ale unei noi identități de exprimare - fie arta vizuală sau cea scrisă -, dar se vor liniști apele, cu siguranță. Păcat, mulți dintre noi nu vor mai prinde valul de liniște. Trăiesc (trăim) un continuu tsunami. Asta e. Nu conducerea este vinovatul principal, așa arăta cu degetul înspre cei ce alcătuiesc acest sector de activitate, și care, ar trebui să-și schimbe unghiul de vedere. Sunt mulți *înțepeniți și constipați* în orgolii nejustificate, gata să pună piedici. Se cred de neînlocuit. Nemuritori, în muritoare lor trecere... Măcar de-ar fi așa...

Gh.A.S.: *Și acum, o altă întrebare. Există, cu siguranță, pentru Mariana Vicky Vârtoșu un lucru pe care ar trebui să-l spună cât mai des și, în consecință, un alt lucru pe care nu ar trebui să-l spună niciodată. Care sunt acestea, doamnă Mariana?*

MVV: În general, sunt echilibrată. Nu prea spun tot ce gândesc. Nu e sănătos, nici pentru mine, nici pentru cei vizați. Foarte rar spun ce nu trebuie. Prefer să gândesc de două ori, de trei ori și să vorbesc o dată. Să revin la partea a doua a întrebării: ar trebui să spun neconținut și tuturor să se respecte, să se prețuiască, să-și cunoască valoarea adevărată, să aibă acest curaj; și, n-ar trebui să... rănesc vreodată pe cineva, fie măcar și cu zâmbetul.

Gh.A.S.: *Spuneți-ne, cum ați sintetiza în câteva cuvinte universul în care se poate înscrie creația dumneavoastră literară? Despre ce sau despre cine scrieți? Care sunt izvoarele inspirației dumneavoastră?*

MVV: Ador universul uman. Întotdeauna mi-a plăcut să întorc lucrurile pe toate fețele, să înțeleg de ce... cum... unde, când... Mă inspir din cotidian, din reflecțiile biblice. Alteori sunt suficiente un gest, o vorbă, o aromă... Iubesc viața, natura cu tot ce mișcă în ea.

Uite, de exemplu, aseară, un luminiiș de pădure, dintr-un film, m-a inspirat și am creionat o proză scurtă.

Gh.A.S.: *Spuneți-ne, vă rugăm, ce modele de scriitori aveți? Ne puteți da câteva nume (nu faceți referire strictă doar la cei vrânțeni)?*

MVV: Îl ador și-l admir pe Mircea Eliade. Îi citesc și-i admir pe Jhon Fowles, Dino Buzzati cu aceeași mare plăcere ca acum mulți ani în urmă. Flaubert și Tolstoi prin cele două prototipuri feminine create, Emma Bovary și Anna Karenina. Le-am citit cu mult drag pe surorile Bronte, Emily și Charlotte. David Lodge, Thomas Pynchon, Haruki Murakami, Paulo Coelho, Mario Vargas Llosa... Virginia Woolf, H. P. Bengescu. Tracy Chevalier (Fata cu cerce de perla și Albastru pur - două cărți scrise foarte bine, folosite uneia ca mine). Ar mai fi... Îmi place Mircea Cărtărescu și-mi place... Gabriela Melinescu. Da, îi prețuiesc și iubesc, sunt prietenii mei de suflet. Aș fi pe deplin mulțumită dacă măcar un fragment din tot ce-am scris s-a ridicat, a tins spre aceste culmi creative. Despre scriitorii vrânțeni? Nu e drept să vă vorbesc despre preferații mei. Există o ierarhie, și nu se cade... Un singur lucru vreau să spun: cartea, care a ajuns la mine, scriitor vrâncean, național, or universal, am citit-o. Unele, printre rânduri, au însemnat sursă de inspirație. De cele mai multe ori, despre cărțile citite am scris și o notă de lectură. Știu, la acest capitol, sunt datornică.

Gh.A.S.: *Nu pot să nu amintesc în discuția noastră, despre Mariana Vicky Vârtoșu, o-mul capabil să intuiască valoarea, să o descopere și să o scoată la lumină. Un ultim exemplu despre care am eu cunoștință este tânărul poet Sebastian Ionel Dogaru. Ce ne puteți spune despre el și dacă mai aveți alte asemenea planuri?*

MVV: Mulțumesc, mă bucur mult că-mi atribuiți această calitate. Da, mă bucur să ajut, să promovez tineri talentați (am învățat acest lucru de la mentorul meu vrâncean) am, avem această datorie de onoare să promovăm noile talente, tinerele talente. Înaintea lui Sebastian Ionel Dogaru au mai fost... Printre ei, Marina Raluca Baci, nume promițător... Adelina Bălan, o viitoare prozatoare. Sunt copiii cenaclului, așa cum este și Sebastian Ionel Dogaru, care mi-a fost prezentat cu vreo cinci-șase ani în urmă de o altă „protejată” a mea, Alina Tătaru. Îl susțin cu tot dragul, cum voi putea, merită, are har și voință...

Gh.A.S.: *V-am „văzut” în două dintre lucrările antologice de prestigiu la nivel național și anume: „MERIDIANE LIRICE” (124 de poeți contemporani) și în proiectul EPOSS MERIDIANE (Antologie de proză scurtă). Știu că și dumneavoastră aveți în lucru o nouă antologie. Spuneți-ne ce părere aveți*

despre lucrările de tip antologic.

MVV: Antologiile vin în sprijinul acelora care vor să-și formeze o părere despre un curent, o grupare. De ce nu, despre locul în istoria literaturii (zonale) și nu numai a autorilor antologați. Este un mare efort să lucrezi o astfel de carte (numai cine a alcătuit una, știe despre ce vorbesc). Satisfacția este pe măsura muncii. Nu întotdeauna, în general, da. Pregătesc anuarul/2012, dorind să-i cuprind, dacă se poate pe toți membri LSR ai Filialei de Vrancea.

Gh.A.S.: *Cât despre revuistica județului Vrancea, există câteva nume sonore în domeniu. Oglinda Literară, Salonul Literar, Pro Saeculum - ca reviste scrise și câteva reviste online de foarte mare anvergură, de exemplu revista universală de creație și atitudine culturală Armonii Culturale și, mai nou, tânără revistă Bogdania a poetului Ionel Marin. Există o „confruntare” revistă scrisă versus revistă online? Sunt benefice oricare dintre aceste modalități de culturalizare?*

MVV: Sunt de modă veche, prefer revista în carne și oase. Există și motive personale, pentru care revistele online nu sunt pentru mine pe primul loc. E bună competiția, e un semn al concurenței loiale, al dorinței de autodepășire. Nu există pericolul necitirii lor, nici a acelora pe suport de hârtie, nici a acelora electronice, așa se zice, nu? Da, sunt benefice ambele modalități. În fond, ce e internetul, revista online, dacă nu un pas înainte?!

Gh.A.S.: *În luna aprilie, vom organiza la Adjud, în parteneriat cu Asociația „Bogdania” și Asociația „Ștefan Petică” de la Tecuci, un alt instantaneu Armonii Culturale, dedicat copiilor și intitulat: „Zâmbete pe portative cu fluturi” - un titlu inspirat din scrierile poetei tecucene Eleonora Stamate. Ne-ar face o deosebită plăcere să vă avem ca oaspete. Ne veți onora cu prezența?*

MVV: Răspunsul meu este afirmativ. Cu un amendament: sunt taur de aprilie, eu și sora mea geamănă avem planificată aniversarea împreună (așa cum s-a întâmplat de-a lungul vieții noastre). Dacă nu coincid datele, repet, cu plăcere răspund prezent, invitației.

Gh.A.S.: *În încheierea discuției noastre, aș dori să vă mulțumesc pentru răbdarea și consecvența cu care ați răspuns tuturor provocărilor noastre. Așa cum vă cunosc, deja, vom mai găsi, cu siguranță, și un alt moment al mărturisirilor. Vă mulțumim, din suflet, pentru tot ceea ce faceți și pentru tot ceea ce sunteți! Vă dorim sănătate, putere de muncă și multă, multă inspirație!*

MVV: Urările sunt reciproce. Eu vă mulțumesc pentru onoare, pentru timpul acordat, pentru încredere și prietenie. Să ne re-întălnim sub aceleași auspicii ale bune înțelegeri și colaborări. Să aveți inspirație!

Marion ASHTON (Anglia)

Căsătorită și cu doi băieți mari, Marion își împarte timpul între Lincolnshire, Anglia și Houston, Texas, muncind cu jumătate de normă drept consultant de limba engleză pentru o firmă specializată în consultanță geologică. În 2011, a absolvit cursurile programului masteral de Poezie, din cadrul facultății Royal Holloway, avându-i drept profesori pe Andrew Motion și Jo Shapcott. Poeziile sale au fost publicate în numeroase și felurite reviste.

Versuri

Vizionarea

Ciudat să atingi vârsta de cincizeci de ani și să nu fi văzut nicicând un cadavru, nici măcar un sicriu neacoperit.
Anthea a văzut o mulțime; povestește chiar cum glumea cu celelalte asistente în spatele perdelei de după care se îngrijește de cei morți. Am fost și eu la un pas de a vedea un cadavru în timp ce vizionam un film la Tate Modern: într-o cameră obscură, sub pâlpăitul luminii, am văzut-o pe mama actorului murind, de două ori chiar; am auzit-o dându-și ultima suflare, molipsitoare. Când s-a prăpădit Tata, moartea l-a lovit pe neașteptate: a început să se tot împletească pe plaja Blackpool, simțindu-se amețit. Două zile mai târziu, cineva a rostit cauza decesului: *anevrism* - prea târziu. Mama și Anthea au mers să recunoască cadavru, scutindu-ne pe noi de-o suferință în plus. M-am supus. Ar fi trebuit să fie primul; nu mi-am luat adio de la el.

(Treizeci și trei de mineri din Chile, blocați sub pământ timp de șaizeci și nouă zile, au fost aduși la suprafață, unul câte unul, într-o capsulă de salvare, pe 13 octombrie 2010.)

Aeroportul Abu Dhabi

El o urmărește
cum coboară pe banda rulantă
până la Terminalul pentru Plecări din marmură.

Bagă de seamă că sub burka
neagră și lungă până-n pământ - cu jilbab și vâl
se ascunde trupul unei tinere.

Înfățișarea este decentă,
capul întors în spate,
ochii mari, căprui, scanând

holul cu un dispreț devoalat:
tulburător, cum sunt înrâmați
în deschizătura aceea îngustă, de cinescop.

O rafală de aer rece îi desface
lungul acoperământ
dezvelindu-i părul blond

minijupa de piele, netezită bine
peste coapsele-i fine și golașe.
Fata îl scrutează, fără a clipi:

Afacerist american - petrol,
cel mai probabil: patruzeci de ani, cămașă albastră apretată,
pantaloni de bumbac și fonați, telefon mobil,

laptop, ceas de aur, verighetă -
îmbujorat. Amândoi sunt conștienți
că imaginea ei îi va rămâne pe veci întipărită-n minte.

Ascunzișul

Ultima rază de lumină a ultimei zile
din an; ținuturile joase ale cerului
sunt o secvență improbabilă de dungi orizontale:

indigo, turcoaz, purpuriu - jos,
acolo unde soarele ce se scufundă împrășcă
cu cerneală roșie până și cel mai îndepărtat stufăriș.

Miezul nopții va fi dificil. Doar cinci,
anul acesta, nu șase. Ce să spunem.
Îmi vine încă greu să pricep cum de a putut pleca.

În liniștea acestui ritual de a sta la pândă,
lentile se îndreaptă și se mișcă la unison,
fiind robii fiecărei mișcări a eretelui -

ai fiecărei planări, cufundări, înălțări, spirale și plonjări.
Te urmăresc, prietene de patruzeci de ani,
pierdut printre păsări, cu trăsăturile-ți șterse,

neocrotite. Mlaștina oglindește coborârea șoimului,
și, chiar de se va înălța încă o dată,
va fi prea întuneric pentru a-l mai putea vedea.

Modigliani și pânzele de păianjen 8.40 am 13 octombrie 2010

ilustrata semnată Modigliani a alunecat
dintre paginile caietului: „Nud așezat,
1916” - acela în fața căruia ai stat preț de câteva minute bune
la Courtauld, fixând cu privirea chiar roșul
acelei cuverturi - acel roșu bordo, al sângelui și al dorinței,
peretele pal, mânjit cu un verde-albăstrui,
îmbujorarea de teracotă a chipului cu ochii-nchiși,
trupul galben-portocaliu, alungit,
cârlionții negri de păr pubian,
curbele negre și alungite trasate de penel,
pictându-i coapsele voluptuoase, de culoarea ocrului.

Soarele tomnatec pătrunde
prin fereastra de la bucătărie, iluminând pânzele de păianjen,
poleind fiecare spiță, fiecare linie concentrică și firul fin
al căminului lor: poduri eterice, fragile,
suspendate între perete și pervaz, vibrând
la fiecare adiere a vântului; precizie proiectată
pentru a detecta, a captura și a nu ceda.
La televizor, Osman Araya, cel de-al șaselea
miner din San Jose, iese la lumină din capsula de salvare,
îmbrățișându-și nevasta cum n-a mai făcut-o nicicând.

Traducere de
Alexandra Munteanu,
masterand MTtLC

MTtLC
Masteratul pentru Traducerea
Textului Literar Contemporan

Aceste poeme sunt
traduse în cadrul
Proiectului Internațional
Poetry PRO, coordonat
de Lidia Vianu, Director
al Masteratului pentru
Traducerea Textului
Literar Contemporan -
Universitatea din
București,
<http://mttcl.ro>

Isabela UASILIU-SCRABA

Olga Greceanu și Părintele Arsenie Boca

Motto: A tăcea și a nu da adevărul pe față înseamnă a-l trăda (Sf. Teodor Studitul, apud. arhim. Athanasie Dinca, M-rea Căldărușani)

Dacă despre întâlnirea dintre părintele Benedict Ghiuș și Olga Greceanu stau măr-turie manuscrisele ei aflate în arhiva „Benedict Ghiuș”, despre întâlnirea ei cu starețul de la Sîmbăta de Sus nu avem decât un mic indiciu strecurat de Părintele Arsenie Boca într-una din predicile sale din 1949 când, din cauza prigoanei mercenarilor ocupantului sovietic, fusese mutat de mitropolitul Nicolae Bălan (1882 - 6aug.1955) la Mănăstirea Prislop din Silvașu de Sus.

Este destul de plauzibil să plasăm întâlnirea pictoriței Olga Greceanu cu părintele Benedict Ghiuș în perioada celor câțiva ani în care Sandu Tudor (martir al închisorilor comuniste, călugărit în 1948 la M-rea Antim cu numele de Agaton) a organizat conferințele așa-numitului grup al „Rugului Aprins”, arestat zece ani după încetarea activității sale, în virtutea principiului de bază al in justiției comuniste: legea penală pedepsește retro-activ fapte, care, la data săvârșirii lor, nu erau considerate ca infracțiuni. Încă din 10 ianu-

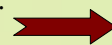
arie 1945 directorul ziarelor „Adevărul” și „Dimineața”(1) scria că „principiul nere-troactivității” nu trebuie luat în seamă, fiind o „fiecțiune juridică” (v. E. Socor în „Curierul”, apud. Gh. Vlăduțescu, *Neconvențional, despre filozofia românească*, București, 2002, p.175). La modul acesta cât se poate de lim-pede, comunistul E. Socor preciza chiar din timpul guvernării generalului Nicolae Rădescu înfățișarea așa-zisei „legalități” în care „călăii harnici” ai armatei sovietice de ocu-pație urmau să acționeze nestingheriți de ni-meni din Comisia Aliată de Control, fiindcă aici „puterile occidentale delegaseră sovie-ticilor majoritatea competențelor” (v. Vasile Valentin, în *Dicționar de istorie a României*, București, Ed. Meronia, 2007, p.97).

În 1949, la o slujbă despre *Învierea fiului văduvei din Nain*, Părintele Arsenie Boca a făcut o referire la una dintre conferințele Ol-găi Greceanu din perioada Rugului Aprins (1945-1948) fără a o numi în mod explicit. Că este vorba de Olga Greceanu am putut consta-tata după citirea mss. 830 - pe care celebra conferențiară l-a încredințat, împreună cu alte zeci de manuscrise, Părintelui Benedict Ghiuș (1904 - 12 iunie 1990). Manuscrisul nr. 830 a fost publicat de Părintele Ignatie Grecu în volumul Olgăi Greceanu, *Meditații la Evan-ghelei* (2) pe care l-a îngrijit, confundând din păcate smerenia (anonimatului) cu respon-sabilitatea bunei editări care implică ieșirea din anonim a celui care se ocupă de tipă-rirea unor manuscrise ascunse de urgia luptei de clasă promovată de regimul comunist menținut până în decembrie 1989 printr-o permanentă teroare.

Fiindcă unul dintre evenimentele edito-riale ale anului 2010 a fost chiar apariția vo-lumului îngrijit de acest călugăr de la Mă-năstirea Cernica. Prin editarea manuscriselor Olgăi Greceanu (1890 - 16 nov. 1978) la circa șase decenii de la conceperea lor, cititorii au

putut afla conținutul celor 47 de predici ținute prin bisericile bucureștene de faimoasa pic-toriță și romancieră Olga Greceanu care avea îngăduința a doi patriarhi, Nicodim Mun-teanu (1864 - 27 febr.1948) și Justinian Mari-na (1901- 26 marie 1977), să vorbească în public despre *Evanghelii*.

La fel, evenimentul editorial care a marcat trecerea anului 2012 a fost - cu siguranță - publicarea (după jumătate de secol!) a *Dic-ționarului biblic* scris de Olga Greceanu (3) pe 2230 de file, eveniment de care nu știm însă cine s-a putut bucura, dat fiind că prețul celor trei volume (vol. I, A-E; vol. II, F-M, vol. III, N-Z) este de 856,50 lei (cam 190 euro), când pensia minimă de cca 70 euro o primesc atât de mulți pensionari, încât numărul ace-s-tora pare devenit „secret de stat” (pentru statisticile europene se oferă o cifră medie de 179 euro/lună care ar reprezenta media pensiilor plătite din bugetul României în care 51% din locuitori trăiesc la sate).

Olga Greceanu

Părintele Arsenie Boca

Spre a fi ferit de confiscarea sa de către Securitate, manuscrisul cel voluminos al dicționarului cuprinzând 500 de desene ale faimoasei artiste și 1400 de articole se pare că a ajuns la Patriarhul Justinian în 1963, când Benedict Ghiuș era fără de vină după gratii, arestat în lotul lui Sandu Tudor, botezat de anchetatorii lui Nicolschi/Grumberg/Nicolau „lotul Rugului Aprins”. Pe aceleași considerente au ajuns în Biblioteca Patriarhiei (la început prin filozoful Alexandru Dragomir, apoi printr-un preot de la Biserica Oțetari) cărțile de domeniul religiei cumpărate de filozoful Mircea Vulcănescu, asasinat în octombrie 1952 în închisoarea din Aiud, unde avea să fie omorât în celulă și Sandu Tudor (/ieromonahul Daniil de la Rarău), zece ani mai târziu.

În *Meditații la Evanghelii* (Ed. Sofia, București, 2010) s-au publicat treizecișapte de predici ale Olgăi Greceanu păstrate de Părintele Benedict Ghiuș și zece predici rămase în arhiva Olgăi Greceanu. Manuscrisul nr. 830 poartă titlul *Cele trei învieri și explicația lor simbolică* și se poate citi la p.88-91. Autoarea observă că cele trei minuni de înviere (a fiicei lui Jair, a fiului văduvei din Nain și a lui Lazăr) sunt realizate de Iisus în chip diferit, că ele se deosebesc între ele ca timp, ca loc și ca situații, având fiecare sensul ei simbolic, de care apoi l-a detaliat.

Cum este mai greu de crezut că manuscrisul nr. 830 al Olgăi Greceanu a ajuns să fie citit de Părintele Arsenie Boca, și cum din dosarul de Securitate al faimosului stareț de la Sâmbăta de Sus s-a aflat că acesta a făcut câteva drumuri prin capitală însoțind-o pe Domnița Ileana, putem mai degrabă presupune că starețul Mănăstirii Brâncoveanu a ajuns și el la Mănăstirea Antim când, în cadrul conferințelor grupării „Rugului Aprins”, a vorbit Olga Greceanu. Probabil chiar despre *Cele trei învieri*. Antonie Plămădeală își amintea cum Părintele ieromonah Arsenie Boca (cel care a prorocit instaurarea terorii comuniste precum și schimbarea de regim din dec. 1989 spunând că „șerpi veninoși vor stăpâni țara multă vreme”) ținea la Sâmbăta de Sus „conferințe de inițiere creștină și de inițiere în rugăciunea [isihastă] în paralel cu cei din București” (*Amintirile Mitropolitului A. Plămădeală*, Ed. Cum, București, 1999). Era perioada în care „reînviase, cu viața și cu propăvăduirea, duhul Filocaliei (4) în viața poporului nostru” (D. Stăniloae, *Prefață și Dedicatie* în vol. al III-lea al *Filocaliei*, Sibiu, Tipografia Arhidiecezană, 1948).

După zece ani de reconstrucție a Mănăstirii Brâncoveanu adus de Mitropolitul N. Bălan în decembrie 1948 la Mănăstirea Prislop aflată în ruină, părintele Arsenie spu-

sese în 1949 la predica sa despre fiul văduvei din Nain că „cineva a băgat de seamă că Iisus a înviat cei trei morți așa: pe unul în casă, pe al doilea în drum spre groapă și pe al treilea din groapă, după patru zile” (v. Părintele Arsenie Boca, *Viață și viață veșnică* în vol. „Cuvinte vii”, Deva, 2006, p.124), lăsând a se înțelege că este vorba de Olga Greceanu:

Dar, spre deosebire de Olga Greceanu, interesată de gândirea simbolică ascunzând semnificația diferită a celor trei învieri, Părintele Arsenie își continuă predica din 10 octombrie pe ideea că Iisus „Putea să oprească moartea”. Fiindcă la noi Iisus a venit „cu propria sa înviere din morți” (*Viață și viață veșnică*), dar că El n-a vrut învierea trupului, ci învierea sufletului

Scos în mod abuziv din preoție în mai 1959 de cei care l-au tot închis {(fără verdictul niciunui proces) în iulie 1945, în 1946, apoi trei luni în perioada Sfințelor Paști 1948 - august 1948, l-au închis abuziv paisprezece luni la Canalul Morții între ianuarie 1951 și martie 1952, l-au anchetat de Rusalii 1953, l-au arestat și schingiuit șase luni între 20 sept. 1955 și aprilie 1956, l-au anchetat în toamna anului 1963 și l-au chinuit de câte ori au poftit fără să dea socoteală la nimeni}, părintele Arsenie Boca a prevăzut prigoana și moartea martirică (4) pe care avea să le îndure din partea regimului de teroare exercitată fără pauză de ideologii comunismului prin politica politică.

În acel text în care face referire la conferința Olgăi Greceanu despre cele trei minuni de înviere, Părintele Arsenie Boca (1910 - 28 nov. 1989) a mai consemnat că Iisus n-a oprit de tot moartea fiicei lui Jair, a fiului văduvei din Nain și a lui Lazăr, că ei mai pe urmă, după niște ani, au murit. Fiindcă nu o înviere la viața obișnuită dorea Iisus, ci o înviere fără de moarte, o înviere a sufletului, ca urmare a unei transformări profunde, prin „convertirea omului la Dumnezeu” (Părintele Arsenie Boca, *Cuvinte vii*, p.124). Unei măicuțe suferinde, Părintele i-a scris că „prin secetă sufletească au trecut și sfinții, a trecut și Iisus pe Cruce, când a zis despre părsire, dar nimeni n-a fost părăsit. Uscăciunea sufletească nu e o deznădejde, ci e una din nevoințele cele fără de voie” (*Alte mărturii despre Părintele Arsenie Boca*, vol. III, Făgăraș, Ed. Agaton, 2008, p. 106). Olga Greceanu, căreia nici un istoric de artă televizat cu asiduitate în comunism și nici un post de Radio nu i-a anunțat trecerea pe tărâmul de dincolo (cu pensula în mână, la 16 nov. 1978), se pare că a fost dăruită cu o credință lipsită de momente de „uscăciune sufletească”. Trecută de optzeci de ani, pictorița făcea „în agora” educație religioasă (într-o perioadă agresiv ateă), prin exemplul momentelor ei de extaz

în rugăciune. Atunci fața îi radia de fericire. Se ruga în genunchi, sprijinită de un copac din marginea trotuarului, în mijlocul capitalei, vara, pe bulevardul I.G. Duca pe care studenți în vacanță mergeau spre Gară. Poate mai mult de aceea, decât din cauza subiectului picturilor ei monumentale, ideologii comunisti au folosit mult var să-i acopere frescele din gara Băneasa (fostă Mogoșoaia), de la Primăria Banu Manta sau de la Primăria Amzei.

Note:

1. Fiul lui Emanuel Socor (director și coproprietar al ziarelor „Adevărul” și „Dimineața”), Matei Socor devenise director al Radiodifuziunii Române. Desigur după îndepărtarea poetului Vasile Voiculescu (1884 - 26 apr.1963), devenit la 74 de ani martir al închisorilor comuniste, fiind arestat în așa-zisul lot al „Rugului Aprins”. Interesant este că un wikipedist cu mai multe pseudonime (Alexandru Tender/MyComp) din grupul mafiot care a pus mâna pe Wikipedia.ro, îndepărtând instantaneu categoria de „martir al închisorilor comuniste” pusă de mine, a motivat că „nu există asemenea categorie”.

2. Olga Greceanu, *Meditații la Evanghelii*, Ed. Sofia, București, 2010, sub îngrijirea probabilă a călugărului Ignatie Grecu de la Mănăstirea Cernica; prefață, date bibliografice și referințe critice de prof. univ. dr. Adina Nanu.

3. Olga Greceanu, *Mărturie în cuvânt și chip. Vocabular al credinței și vieții spirituale* (3 vol.), București, Ed. Institutului Biblic, 2012; îngrijitori pr. Policarp Chițulescu, pr. prof. Ioan Chirilă și Iuliana Mateescu; Preț: 856,50 lei noi.

4. Emil Cioran se extaziasă (pe bună dreptate!) de frumusețea traducerii *Filocaliei* (vol I-IV, Sibiu, 1946-1948). La zece ani după apariția primelor patru volume, Andrei Scrima vorbea de ele la Paris, într-un interviu publicat de Oliver Clement. Dar abia după trei decenii s-a îngăduit publicarea la București a următoarelor patru volume (*Filocalia*, vol. V-VIII, București, 1976-1979). Într-o scrisoare Cioran aducea laude în exclusivitate profesorului Dumitru Stăniloae (1903-1993) pentru reușita stilistică a traducerii. În cripto-comunismul de după nouăzeci s-a început re-editarea primelor patru volume (în 1992, la Editura Harisma) fără retipărirea prefețelor din 1946-1948, ca nu cumva să fie menționat numele Părintelui Arsenie Boca, traducătorul lui Ion Scăraru (la 25 de ani) și, desigur, spre a fi ferită de difuzare adevărata istorie a traducerii *Filocaliei*, așa cum apare ea povestită la Sibiu de prof. Stăniloae. După împușcarea lui Ceaușescu din dec. 1989, într-un interviu, D. Stăniloae își amintea că în tine-

rețe Arsenie Boca stătea la Sibiu, „luni de zile”, la el. Faptul este consemnat și în prefața volumului III, unde precizează că primele patru volume ale *Filocaliei* au apărut (între 1946 și 1948) datorită „stăruinței Părintelui Arsenie, care a stat lângă mine [începând din iarna anului 1943-1944] tot timpul traducerii” (D. Stăniloaie, „Cuvânt înainte” în *Filocalia*, vol. III, Sibiu, 1948). În acel interviu de după 1990 el își amintește de puternica personalitate a celui care a „reînviat cu viața și cu propăvăduirea duhul *Filocaliei* în viața religioasă a poporului nostru” (op. cit.), descriindu-l ca pe un om care „avea ceva atractiv, puternic”, impresiionând „prin forma hotărâtă a lui de a fi. Era un dar al lui. Parcă era o piatră, o stâncă” (D. Stăniloaie, interviu după 1990). Nichifor Crainic (1889-1972) este descris prin opoziție, ca un om „foarte deschis, comunicativ” (ibid.).

Iată fragmentul din scrisoarea lui Cioran (1911-1995) inclus de fiica profesorului Stăniloaie printre amintirile sale (ed. II-a, 2010, p. 318) cam deformate de trecerea anilor: „Doamne, ce limbă curat românească! E o încântare. Ce plastic sună această limbă a ceasloavelor și a rugăciunilor. Ca zugrăveala de pe pereții bisericilor, plină de culoare și de forță de expresie! Părinte Stăniloaie, ai ales exact limbajul care trebuia pentru asemenea lucrare” (v. scrisoarea lui E. Cioran în vol.: L. Stăniloaie Ionescu, *Lumina faptei din lumina cuvântului. Împreună cu tatăl meu*, București, ed. II-a revăzută, 2010, p.318). Desigur că Emil Cioran nu avea de unde să știe că stilizarea primelor patru volume ale *Filocaliei* (apărute între 1946 și 1948 - datorită „stăruinței Părintelui Arsenie” (D. Stăniloaie, „Cuvânt înainte” în *Filocalia*, vol. III, Sibiu, 1948) -, fusese opera a doi mari poeți: În cea mai mare parte, stilizarea era opera Zoricăi Lațcu/ Maica Teodosia (1917-8 aug. 1990), poetă mistică de mare talent care avea chilia ei la M-reă Brâncoveanu (v. mărturiile Aspaziei Oțel Petrescu din ian. 1948). Dar o contribuție la „limba curat românească, plină de culoare și forță de expresie” avusese și fostul profesor de mistică, poetul Nichifor Crainic (membru al Academiei Române), ascuns de Părintele Arsenie Boca la Mănăstirea Brâncoveanu din iarna anului 1944 până în primăvara lui 1945 (v. N. Crainic, *Memorii*, vol. II, p.). Maica Teodosia (poeta Zorica Lațcu) povestea că „în perioada în care Părintele Arsenie Boca împreună cu părintele D. Stăniloaie traducea *Filocalia*, dânsa ajuta la traducere, stilizând textul” (v. Maica Adriana - Schitul Cornet, în vol. *Mărturii din Țara Făgărașului despre Părintele Arsenie Boca*, Făgăraș, Ed. Agaton, 2004, p.78).

4. Iată din înregistrarea Părintelui Pan-

telimon în care se povestește moartea martirică a Părintelui Arsenie Boca: „În 1989 părintele Arsenie spunea celor apropiați: ‘nu mă mai vedeți în curând că aștia mă termină’. (...) Ultimele momente și le-a petrecut la Sinaia. Trebuie neapărat să scrieți asta. Am fost la el împreună cu părintele Dometie care a fost ținut acolo cam o săptămână și nu i-au dat voie să vorbească cu el. Maica de acolo ne spunea că e la Drăgănescu. Părintele Arsenie avea însă un cățel mic, flocos, negru. Unde era părintele, acolo era și cățelul. Când am văzut cățelul, mi-am dat seama că este acolo. În cele din urmă ni s-a spus că este bolnav și că nu poate vedea pe nimeni. I se poate trimite doar un pomelnic sau o scrisoare... După trei zile ni s-a spus că a murit părintele. L-au adus și era așa cum era: TORTURAT și CHINUIT. /.../ Nu mi-e frică să spun adevărul, chiar dacă unii mai vor să ascundă acest lucru. Puteți fi și un om trimis de cei care l-au torturat și acum vor cu orice preț să ascundă adevărul. Eu spun adevărul pe față, pentru că mulți îl știu, dar nu îl spun” (Părintele Pantelimon de la M-reă Ghighiu, înregistrare din toamna anului 2007). După difuzarea pe internet a acestui pasaj, bătrânul părinte Pantelimon a fost mutat de la M-reă Ghighiu, iar internetul a fost „curățat” de respectivul pasaj (există în zilele noastre o meserie bine plătită pentru „aranjarea”, după comanda plătitorilor, a unor informații care circulă pe internetul de limbă românească), pe care, dintr-un bun obicei, l-am transcris într-un caiet și l-am citat într-un articol publicat de rev. „Argeș” în oct. 2010 (v. Isabela Vasiliu-Scraba, *Moartea martirică a Părintelui Arsenie Boca, un adevăr ascuns la Centenarul sărbătorit la Mănăstirea Brâncoveanu*; http://www.centrul-cultural-pitești.ro/index.php?option=com_content&

view=article&id=3274:polemice&catid=311: revista-arges-octombrie-2010&Itemid=112).

Pe pr. Simion Todoran, căruia i s-a anunțat telefonic moartea Părintelui pe 28 noiembrie, marele duhovnic îl văzuse pe 27 oct. 1989 când i-a și spus că este „ultima dată când ne vedem” (S. Todoran în vol. *Mărturii din Țara Făgărașului despre părintele Arsenie Boca*, Ed. Agaton, 2004, p.113). Locuid la Sinaia, Părintele Arsenie Boca (pensionat pe 1 iunie 1967) se dusesese probabil marți 21 nov. 1989 la București să-și ridice pensia. Într-o notă pentru Securitate este consemnată intenția sa de a-și muta pensia la Sinaia. După relatarea preotului N. Boboia din Porumbacu de Sus, Părintele Arsenie Boca s-a întors cu o mașină care a fost somată de doi securiști să oprească. Șoferul n-a vrut, dar Părintele Arsenie Boca i-a zis că-i rămân cei doi copii pe drumuri fiindcă securiștii îl vor împușca dacă nu oprește. Din mașina oprită Părintele Arsenie Boca a fost scos cu brutalitate și apoi bătut cu sălbăticie. E foarte probabil că șoferul l-a transportat apoi la Sinaia lăsându-l în grija maicilor de acolo, înspăimântate de Securitate să nu sufle nici o vorbă de cele întâmplate. Probabil că părintele Pantelimon împreună cu părintele Dometie au presimțit ceva fiindcă aveau mare evlavie la Părintele Arsenie. De aceea s-au dus la Sinaia unde au rămas cam o săptămână, cât a durat agonia și maicile înspăimântate nu i-au lăsat să-l vadă pe cel torturat.

Despre Părintele Arsenie Boca, preotul din Porumbacu de Sus mai spunea că „ar trebui să fie folosit la facultățile de teologie, la seminarii, la mănăstiri, în toată țara. Nu să fie ținut ascuns” (Pr. Nicolae Boboia, în vol. *Mărturii din Țara Făgărașului despre Părintele Arsenie Boca*, Făgăraș, Ed. Agaton, 2004, p.26).

Caravaggio - Natură moartă cu fructe

Petre GICEA-CORUN

File de istorie

Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, în vizită la Craiova

Motto:

Fiecare statuie își are pedestalul ei. (Nicolae Iorga)

La sfârșitul lunii iunie 1970, Șahinșahul Iranului, **Mohammed Reza Pahlavi Aryamehr**, împreună cu soția, au fost oaspeții României mai multe zile. Este a treia vizită pe care Înalțul oaspete o face în țara noastră.

După sosirea sa în Capitala țării, și începerea convorbirilor oficiale, timp de două zile a fost oaspetele litoralului Mării Negre.

În ziua de marți, 30 iunie 1970, Șahinșahul Iranului, însoțit de Președintele României, a fost oaspetele orașului Craiova.

Potrivit obligațiilor protocolare, Consiliile Populare ale județului Dolj și al Municipiului Craiova s-au pregătit de această vizită luând măsurile adecvate.

Doi șefi de state erau prezenți din nou la Craiova. Cu doi ani în urmă avusese loc, în Cetatea Băniei, vizita istorică a generalului **Charles de Gaulle**, Președintele Franței.

Deci, o experiență în primirea oaspeților de nivel înalt, oltenii o căpătaseră.

De data aceasta, Craiova primea solul unui popor aflat în Asia de Sud-Vest.

1. Câteva cuvinte despre istoria acestei țări și despre vizita efectuată

Iranul avea ca nume oficial **Keshvare Shahanshahiye Iran** (Imperiul Iranului) și este situat între 25° - 40° latitudine nordică și 44° - 63° longitudine estică. Se limitează ca granițe cu Uniunea Sovietică, Afganistan, Pakistan, Oceanul Indian (Marea Arabiei și Golful Persic), Irak, Turcia.

Are o suprafață de 1.648.000 km² (de circa

4 ori mai mare decât România) și o populație de peste 31.000.000 locuitori, cu o densitate de circa 20 locuitori / km².

Capitala Iranului este la Teheran (Tehran), care are circa 3.400.000 locuitori. Este împărțită în 13 provincii și 8 guvernorate.

Limba oficială este limba persană.

Pe teritoriul Iranului, la sfârșitul mileniului 2 î.H., se stabilesc triburile indo-europene ale mezilor și perșilor. În secolul al VIII-lea, ia ființă statul Moesia și cunoaște, sub **Cyaxares** (625-585 î.H.), o epocă de glorie, apoi Cyrus al II-lea (559-530 î.H.), care era rege al perșilor, supune Media punând bazele Imperiului persan, imperiu care, sub regele **Darius I** (522-486 î.H.), cunoaște apogeul puterii sale.

Alexandru cel Mare a cucerit Imperiul persan în anii 334-330 î.H.

În perioada 636-651, Iranul este cucerit de arabi și adoptă islamismul. **Ismail I** (1499-1524) este întemeietor al dinastiei Sefavizilor

și a pus bazele unui nou stat iranian centralizat, cunoscând în prima jumătate a secolului XVII o mare strălucire.

În timpul dinastiei Kadjarilor (1794-1925), Persia cunoaște un declin, iar în războaiele cu Rusia (1804-1813 și 1826-1828) Persia pierde Gruzia, Daghestanul, Azerbaidjanul de Nord și Erevanul.

În perioada 1905-1911 a avut loc o revoluție antifeudală și antiimperialistă adoptându-se monarhia constituțională. Dinastia Kadjarilor este detronată în 1925, iar **Reza Han** devine Șah al Persiei.

Se întemeiază Dinastia Pahlavi. **Reza Han** abdică în favoarea fiului său, **Reza Pahlavi Aryamehr**, care este încoronat în anul 1967. Din anul 1931, Persia adoptă denumirea statală de Iran.

Iranul este membru fondator al O.N.U. (1945).

*

Acum, Șahinșahul Iranului, **Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr**, este oaspete al României. Dar și al Craiovei...

Fiind vizită pe linie de stat, această sarcină, de a primi, a revenit Consiliilor populare ale județului Dolj și al Municipiului Craiova.

Eu îndeplinesc, în acel an, funcția de primvicepreședinte al Consiliului Popular județean, ca și în timpul vizitei la Craiova a generalului **Charles de Gaulle**, Președintele Franței.

Vizita Înalțului oaspete la Craiova prevedea doar ziua de marți, 30 iunie 1970.

La orele 9.30, la aeroportul din Craiova, sosește oaspetele iranian, însoțit de președintele României, **Nicolae Ceaușescu**, și suita oficială.

Împreună cu cei doi Șefi de State au sosit

Șahinșahul Iranului Mohammad
Reza Pahlavi Aryamehr

și **Emil Bodnăraș**, vicepreședinte al Consiliului de Stat, **Constantin Stătescu**, secretar al Consiliului de Stat, **Pavel Silard**, ambasadorul României în Iran, **Constantin Popa**, general locotenent, locțiitor al Șefului Marelui Stat Major, **Ardeshir Zahedi**, ministrul Afacerilor Externe al Iranului, **Soltan Sannandaji**, ambasadorul Iranului la București, și alte persoane iraniene care îl însoțesc pe Șahinșah în această vizită efectuată în România.

La scara avionului, **Constantin Băbălău**, Președintele Sfatului Popular al județului Dolj, îi întâmpină pe Înălții oaspeți, adresându-le un cuvânt de „*Bun venit*”, fiind însoțit de **Ion Zăvăleanu**, Primarul Municipiului Craiova.

După aceea, **Constantin Băbălău**, prezintă oficialitățile locale prezente la aeroport: **Petre Gigea**, Primvicepreședinte al Consiliului Popular al județului Dolj, **Ionel Cetățeanu**, **Gabriel Ciupagea**, **Constantin Glăvan**, **Ștefan Duță** și **Mircea Popa**, vicepreședinți ai Consiliului Popular Județean, **Petre Poroineanu**, secretar al Consiliului Popular Județean, **Marin Năstase**, primvicepreședinte al Consiliului Popular al Municipiului Craiova, prof. dr. ing. **Marius Preda**, rectorul Universității din Craiova, acad. **C.S. Nicolăescu-Plopșor**, directorul Centrului de Cercetări al Academiei, filiala Dolj.

Înaltul oaspete iranian a dat mâna mai întâi cu mine, apoi cu ceilalți, având un zâmbet frumos care îi lumina augusta sa figură.

M-am prezentat pe scurt:

– **Petre Gigea**, primvicepreședinte al Consiliului popular județean Dolj.

A răspuns, dând din cap: „*Bine v-am găsit!*”

În spatele său, îi urmărea gesturile președintele României, care l-a însoțit protocolar și prietenește pe șahinșah.

Un grup de pionieri oferă flori oaspeților, după care are loc trecerea în revistă a gărzii de onoare.

Oaspeții iau loc în mașini, respectiv autoturisme elegante, de protocol. În prima mașină, cu cei doi președinți, ia loc **Constantin Băbălău**, Președintele Consiliului Popular Județean Dolj, iar în a doua mașină am urcat eu, însoțind pe **Emil Bodnăraș** și pe **Ardeshir Zahedi**, Ministrul Afacerilor Externe al Iranului.

În celelalte mașini au urcat persoanele oficiale ce însoțesc pe cei doi șefi de state.

Cortegiul oficial se îndreaptă spre oraș.

Primul popas al vizitei este Uzinele „*Electroputere*”. Această uzină a exportat în Iran transformatoare de forță de 150 și 200 kva, precum și diferite tipuri de aparataj electrotehnic. Sunt în lucru, tot pentru Iran, primele tipuri de separatoare electrice de 20 kv.

Aci, Înălții oaspeți sunt întâmpinați de **Ion Avram**, Ministrul Industriei Construcții de Mașini, și ing. **Mihai Liculescu**, director general al Grupului de uzine pentru aparataj și mașini electrice, care le adresează oaspeților urări de „*Bun venit*”.

Șahinșahul Iranului se oprește cu interes la Fabrica de locomotive electrice. Cei doi șefi de State iau loc la pupitrul de comandă al unei locomotive, care se pune în mișcare.

Aci, se dau explicații și se discută problema înzestrării transportului feroviar cu astfel de locomotive. Se vizitează apoi Fabrica de aparataj electric, Laboratorul de înaltă tensiune.

Înaltul oaspete iranian le-a spus gazdelor: „*Vă doresc toate succesele pe care le*

meritați din plin. Dat fiind ritmul schimbărilor pe care le-am remarcat aici, sunt sigur că într-un timp scurt, uzina Dumneavoastră va deveni unul din centrele cele mai importante de producție a locomotivelor. Vă urez succes în continuare”.

În închiderea vizitei, Șahinșahul Iranului semnează în Cartea de onoare a uzinei și își ia rămas bun de la ospitalierele gazde.

De aci, cortegiul de mașini străbate străzile orașului, de-a lungul cărora zeci de mii de craioveni, având stegulețe iraniene și românești, au ținut să salute pe cei doi Șefi de State.

Coloana oficială, escortată de motocicliști, se îndreaptă spre Combinatul Chimic din Craiova, un alt obiectiv industrial, puternic, al orașului.

Se străbat străzile Calea București și Severinului, care se întind pe câțiva kilometri. Oaspeții au posibilitatea de a admira edificiile Craiovei, cu arhitectura lor, precum și noile ansambluri de locuințe.

Timp de douăzeci de minute, în mașina în care mă aflu, am dat explicații atât Ministrului Afacerilor Externe iranian, cât și vicepreședintelui Consiliului de Stat, **Emil Bodnăraș**, vorbindu-le despre economia și cultura orașului, monumentele de artă și arhitectură, despre Universitatea din Craiova, încursiuni în istoria Craiovei și altele.

Am răspuns la întrebările ce mi s-au pus, cu elemente lămuritoare.

La Combinatul Chimic, Înălții oaspeți sunt întâmpinați de **Nicolae Ionescu**, adjunct al Ministrului Industriei Chimice, și ing. **Iustin Rogoz**, director general al Combinatului Chimic, cadre de specialiști, muncitori.

În fața unei machete, care înfățișează marile Combinat Chimic, ing. **Iustin Rogoz** prezintă în amănunt profilul și capacitatea producției fabricilor aflate în funcțiune, precum și un istoric al activității combinatului, care reprezintă Cetatea chimică a Craiovei.

Se vizitează, apoi, în mașini, acest teritoriu de peste 100 ha al Combinatului Chimic, constituit dintr-o țesătură de țevi și de rezervoare metalice.

La Fabrica de oxigen se face o oprire, unde directorul general, **Iustin Rogoz**, prezintă complexitatea procesului de producție, nivelul de înzestrare tehnică ultramodernă, rezultatele obținute până în prezent.

Șahinșahul Iranului a rostit cuvinte de apreciere la adresa chimiștilor craioveni. La încheierea vizitei, înaltul oaspete a spus, printre altele: „*Mi-a plăcut în mod deosebit ceea ce am văzut aci. Vă felicit sincer. Și pe noi ne preocupă dezvoltarea industriei chimice. Vă doresc succese tot mai mari*”.

După ce și-au luat rămas bun de la gazde,

Aeroportul din Craiova, la primirea Șahinșahului Iranului. Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr dând mâna cu Petre Gigea-Gorun, primvicepreședinte al Consiliului Popular Județean Dolj

cei doi șefi de state se îndreaptă împreună cu coloana oficială spre Casa de oaspeți a orașului, pentru un scurt popas.

Aci, într-un cadru restrâns, s-au servit gustări și s-au purtat unele discuții legate de colaborarea bilaterală cât și în soluționarea unor probleme pe plan internațional.

Se discuta și despre relațiile cu China. La un moment dat, **Emil Bodnăraș** intervine:

– *De ce nu aveți, Excelență, relații diplomatice cu China? Pentru că China nu este numai o țară, ea este un continent. În plus, fiecare al patrulea locuitor al globului este chinez.*

Șahinșahul a ascultat traducerea întrebării, apoi, clipind mai des cu ochii, zâmbind, a răspuns:

– *Noi avem relații cu China, prin intermediul Pakistanului. Și suntem interesați în dezvoltarea relațiilor cu China, prin intermediul Pakistanului. Și suntem interesați de dezvoltarea relațiilor cu China.*

La care, **Emil Bodnăraș** a intervenit din nou, sub privirile îngăduitoare, chiar încurajatoare (din câte am sesizat eu), ale Președintelui **Nicolae Ceaușescu**:

– *Da, dar nu aveți relații directe, la nivel de ambasade. Aceasta ar schimba lucrurile.*

Șahinșahul a zâmbit din nou...

– *Aveți dreptate. În legătură cu această problemă ne vom gândi. Vom examina cu atenție, cât de curând, această problemă.*

Scurtul popas la Casa de Oaspeți a fost destins...

Mi s-a părut că Șahinșahul Iranului, **Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr**, este în general un bărbat „bine”, cu siluetă, cu privire ageră și sfredelitoare, dar cu o față blajină.

Costumul său de culoare gri cu cravată de culoare închisă, la față-i măslinie, îi dădea un aspect impunător, având statura mijlocie.

Este un bărbat distins chiar cuceritor.

De la Casa de Oaspeți, coloana oficială, escortată de motocicliști, a străbătut din nou străzile Craiovei, trecând pe lângă Prefectură, centrul orașului, Universitate, apoi pe calea București până la aeroport. Mii de cetățeni au salutat, cu mâinile sau cu stegulețe ale celor două țări pe înalții oaspeți.

La aeroport, Șahinșahul Iranului își ia rămas bun, dând mâna cu oficialitățile județului și ale orașului Craiova, care au fost prezente și la sosire.

Din nou am posibilitatea să-i strâng mâna.

Președintele Sfatului Popular Județean, **Constantin Băbălău**, și **Ion Zăvăleanu**, primarul Municipiului Craiova, conduc oaspeții până la scara avionului.

Un grup de pionieri le oferă buchete de

flori, înviorând atmosfera.

Aeronava prezidențială, în aplauzele celor prezenți, a decolat spre București.

Atunci, la Craiova, era ora 13.30.

Peste câțiva ani, Șahinșahul Iranului, **Reza Pahlavi Aryamehr**, a fost înlăturat de la putere în urma revoluției islamice. Conducerea țării a fost preluată de către **Ayatollahul Khomeiny**, conducătorul spiritului islamului.

Șahinșahul a plecat în exil, în S.U.A. și în alte țări, unde a decedat, în urma unei boli de cancer.

Iranul și-a ales apoi alți conducători, luând o cale de dezvoltare specifică religiei islamice...

2. Conflictul dintre șahinșah și ayatollahul Khomeiny. Exilul șahinșahului

După cel de-al doilea război mondial, în Iran au fost mai multe mișcări revoluționare de răsturnare a șahinșahului de la putere, dar care a reușit numai în anul 1978, prin ceea ce a rămas în istorie sub denumirea de „*revoluția Islamică*”, sub conducerea **Ayatollahului Khomeiny**.

Aceste două mari personalități ale Iranului au avut permanente confruntări în ultima jumătate a secolului XX.

Din aceste confruntări, câștig de cauză l-a avut khomeinismul, care a introdus în Iran fundamentalismul religios.

Dar, să intrăm puțin în istorie.

Iranul a avut și are mari rezerve de petrol, ceea ce a făcut ca „*aurul negru*” să producă interes manifestat încă din timpul celui de-al doilea război mondial.

Această țară, cunoscută și sub numele de Persia, a fost în perioada secolului XX la intersecția sferelor de influență rusă și britanică, prezentând atât interes economic cât și geografic.

Șahinșahul Iranului, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr, cu familia

Se știe că, în timpul primului război mondial, Iranul a avut o stare de mentalitate, dar aceasta nu a ferit Persia să fie călcată de trupele britanice, rusești și turcești, până când la, 13 decembrie 1925, colonelul **Reza Khan**, după o lovitură de stat, s-a înscăunat ca Șah al Iranului.

De la această dată, au fost luate o serie de măsuri pentru modernizarea țării, fiind fondatorul dinastiei Pahlavi.

Acesta este acuzat că ar fi ajutat Germania în cel de-al doilea război mondial și, în urma pătrunderii trupelor sovietice și britanice în Iran, îl determină să abdice în favoarea fiului său, **Mohammad Reza Pahlavi Ariamehr**, care se încoronează în anul 1967, astăzi oaspete al Craiovei.

Aliații sovietico-britanici au ocupat Iranul până în anul 1946, beneficiind de exploatarea petrolului dar a determinat o naștere a sentimentului antioccidental, național, religios și xenofob.

Mișcarea islamistă a crescut an de an în intensitate.

În martie 1951, **Mohammad Mussadegh**, reprezentant al puterii laice, devine prim-ministru, fiind în funcție timp de doi ani, perioadă în care încearcă să-l înlăture pe șah de la putere.

Tentativa sa și a islamiștilor nu a reușit, iar șahul l-a arestat, înlăturându-l de la putere și l-a trimis în exil.

Dar populația săracă și exploatată de companiile străine vede în mișcarea islamistă salvarea, bucurându-se de simpatie în rândul acesteia.

În anul 1963, șahul Iranului a hotărât să elimine pluripartidismul și să înființeze partidul unic sub numele de Partidul Renașterii Naționale, având ca program obiective privind creșterea bunăstării populației și liberalizarea condiției femeii.

Atunci, a apărut pe scena politică a Iranului **Rudollah Khomeiny**, un șef religios dar și om politic, doctor în legea coranică și profesor de teologie islamică.

Khomeiny, născut în anul 1902, a devenit lider al comunității šiite în anul 1963 după moartea ayatollahului **Kachani**.

A fost implicat, ca responsabil al unui atentat împotriva împăratului **Reza Pahlavi**, de altfel ratat, întrucât acesta era acuzat că a trecut la modernizarea și occidentarea Iranului.

Ayatollahul **Khomeiny** a fost exilat, acesta plecând în Turcia, apoi în Irak, iar de la 6 octombrie 1978 în Franța, într-o localitate aproape de Paris.

De aci, **Khomeiny** a condus revoluția islamică, fiind adulat și respectat de islamiștii din țara sa.

Șahul devenise impopular prin metodele sale dictatoriale, fiind susținut de americani. Prin acțiunile sângeroase ale armatei care au dus la victime omenesci, la Tabriz, în număr de 150, la Moshad, 200 iar la Teheran, 700 de victime. Occidentul, prudent, și-a retras treptat, treptat, sprijinul politic și material, americanii ridicând mâna de pe el.

La 16 ianuarie 1979, șahul a luat calea exilului, stabilindu-se în Franța, iar la 1 februarie 1979, **Khomeiny** intra victorios în Teheran, ovaționat și slăvit de către islamisti care erau adepții săi entuziaști.

La 1 aprilie 1979, a fost declarată Republica Islamică.

Khomeiny a devenit conducătorul absolut al Iranului, având drept de viață și de moarte asupra tuturor supușilor, a factorilor politici opozanți, cât și foști aliați ai săi care erau marxiști progresiști.

Rând pe rând au fost înlăturați președintele **Bani Sadr**, plecat în exil în Franța, președintele **Mohammad Ali Rajah**, asasinat în 1981, premierul **Ali Rajai**, și el asasinat.

La 13 mai 1979, șahinșahul **Reza Pahlavi Aramehr** a fost condamnat la moarte în contumacie și a fost mereu hăituit pentru a i se lua viața în Egipt, Maroc, Bahamas, Mexic, SUA, Panama și apoi din nou în Egipt.

Aflat în Egipt, șahul, bolnav de cancer, a fost operat și a decedat la câteva luni după operație.

În anul 1981, președinte al Iranului a devenit **Sayyed Ali Khamenei**, iar în anul 1988 Iranul a reluat relațiile diplomatice cu Marea Britanie.

Ayatollahul **Khomeiny** s-a stins din viață la 3 iunie 1989, iar președintele **Khamenei** devine succesor atât ca conducător al țării cât și ca lider religios.

Familia șahinșahului se află în exil în Franța, unde soția sa a dat câteva interviuri în care a vorbit favorabil despre relațiile cu România. Un astfel de interviu l-am citit și eu, aducându-mi aminte că am cunoscut-o în cadrul vizitei pe care a făcut-o în România, însoțindu-l pe șah.

Până la vizita șahinșahului Iranian în Craiova, în iunie 1970, orașul mai primise vizite oficiale ale unor înalți oaspeți precum **Zhou Enlai**, premier al Consiliului de Stat, **Nichita Segheevici Hrușciiov**, conducător al Uniunii Sovietice, generalul **Charles de Gaulle**, președinte al Republicii Franceze, **Cevdet Sunay**, președinte al Turciei, **Todor Jivcov**, președinte al Bulgariei, **Jose Figueres Ferer**, președinte al Republicii Costa Rica ș.a.

Principalele vizite ale șefilor de stat care au fost oaspeți ai Craiovei, oraș de care sunt legat cu mii de fire, le-am cuprins în memoriile mele.

Eugen DEUTSCH

SONET LIVRESC

Stăteam de veghe-n lanul de secară
Privind la jocul ielelor; mici spice
De-argint se unduiau părând arșice
Ce dănțuiau în legea lor barbară.

Sus luna, surâzând ca o complice,
Cu CARUL MIC se preumbla, ușoară,
Voind să-ntreacă STEAUA cea POLARĂ,
Făcându-și din comete, o elice...

Privea șagalnic înspre constelații,
Căci, dup-un veac de grea singurătate,
Râvnea s-aud-a stelelor ovații...

Pe urmă, a zâmbit, cam vag, spre mine
Iar eu am fost, e drept cu greutate,
Trezit din noi visări diamantine!

Sonet (aproape!) exotic

Se fac... *privighetori diamantine*...
Acele gânduri ce visează zboruri
Spre alte, mai mirifice, decoruri
Cu cactuși, baobabi dar și verbine.

Pe-acolo poți s-auzi subtile coruri
Iar muzele dansează pentru tine
Ca niște fanteziste balerine
Pe poante ce visează alte doruri.

Dar greierii așteaptă doar furnica
Având camera plină de poeme,
Deși e cam avară... mititica!

Iar fluturii râvnesc doar curcubeul,
Pictat pe-un diamant din zări boeme,
Și-așteaptă ca-n Parnas... să-i plimbe
zeul!!!

Janet NICĂ

SONET PĂMÂNTESC

Pitit ca hoțu-n lanul de secară,
Eu nu admir stelarul sens din spice,
Mai bine, joc cu greierii arșice
Să mă îmbăt de muzică barbară.

Eu nu doresc să-mi fac din cer complice
Să iau pe-obraz o palmă mai ușoară.
Un mac mi-aleg să-mi fie Stea Polară
Și-un fluture, pe frunte, drept elice.

Eu vreau aici, aproape, Constelații,
Nicum, păduri de grea singurătate.
Doar de la ciocârliei aștept ovații.

Un lan de-amici se-agită-n jur de mine
Și gândurile, fără greutate,
Se fac... *privighetori diamantine*...

Sonet (aproape) ex(ha)otic

Sătul de întrebări *diamantine*,
Îmi anulez utopicele zboruri
Și-mi pun pe rol potabile decoruri
De lemn și ghips, ciment și chiar verbine.

La fel, sătul de bocete și coruri,
Cu imnuri de la mine pentru tine,
Renunț la spiralete balerine
Ce duc spre cleiul rânțedelor doruri.

Mi-e versul greier, rima e furnica
Și-mi curăț igrasia din poeme,
Căci viața se petrece, mititica!

Un stol de fluturi, ăsta-i curcubeul!
Mieluții-n țarc - metafore boeme...
Și-aveam un zeu pe-aici... dar, unde-i
zeul?

SONETUL

Corneliu FLOREA
(Canada)

Polemos

Lucian Boia - o lumânare de zece bani

Lucian Boia a publicat, la Editura Humanitas, eseul *De ce este România altfel*, iar eu am un bun prieten, care a vrut să mă cătrânească trimițându-mi-l.

Un eseu, cum este acesta, exprimă o viziune personală, spune profesorul de istorie Lucian Boia (LB), care, în 1989, avea 45 de ani, era major, vaccinat și cu cotizațiile de partid la zi. După ce i-am lecturat eseul - 125 de pagini mici - îmi exprim și eu părerea de cititor român.

Personal, afirm că nu a scris o viziune analitică corectă despre România. Motivele pot fi diferite, începând cu cele ale unui eseu de comandat în acest fel până la o timpurie înserare cerebrală. Citind atent eseul, se ajunge la concluzia că LB este încă unul dintre cei ce aleg din istoria românilor doar acele evenimente sau personalități prin care pot să minimalizeze, disprețuiască și blameze tot ce a fost și este românesc. O propagandă anti-românească veroasă străbate eseul de la un capăt la altul, ce dezgustă și intrigă pe orice român educat și conștient. În mod cert, la fel împrăstie și, de la catedră, studenților săi înjosiri, defăimări și resentimente față de istoria românilor, ceea ce este de o mare gravitate prin consecințe. Și acum să demonstrăm:

Începe eseul, ca o leliță cutremurată de ceva groaznic, făcându-și cruce, scuipându-se în sân și zicând *maică, acesta-i un blestem! Istoria noastră-i un blestem*. După care, fiind profesor de istorie cu patalama, își permite să intre în istoria românilor, cum vrea, să o taie și să pună pe tocător, să ne prepare un eseu cu miros și gust stricat, ca un hamburger cu muște verzi pe el. Începe din secolul al XV-lea, când toată Europa era grozavă - ce să spun, numai sateliți în univers nu lansase încă -, pe când noi, câți om fi fost în Vatra Daciei, eram la marginea marginilor, necunoscuți, neștiuți, și fără sânge specific, sânge pur sau albastru cum aveau slavii, cheii și mai ales ungurii puși la mare cînste

în Europa lui LB. Cât ne privește pe noi, niște băștinași din Carpați, cu hematologie dubioasă, am inventat artificial noțiunea *getodaci* și apoi de *români*, iar Dracula lui Bram Stoker umbla după donatori de sânge albastru și pur pe la elevații europeni din Panonia. Mai departe, istoricul *sfarmă piatră și istoria românilor* se rușinează de limba noastră corcicită din slavă și turcă, plină plinuță de împrumuturi masive - dacă ar fi avut cât de cât bun simț istoric ar fi adăugat și câte împrumuturi masive au făcut englezii ce se laudă peste tot că au un dicționar cu un milion de cuvinte. Mai departe, când ne-am apucat de scris, noi, *ăștia fără rădăcini, acte de identitate, fără sânge albastru în noi și cu limbă de împrumut* - LB să moară de rușine nu altceva - *pentru că am scris numai în cirilice vreo patru sute de ani*. Dacă s-ar muri numai din rușine, LB ar fi nemuritor, astfel ar avea șansa să afle cum a fost și cu cirilicele pe capul poporului român. Poate vreun student de la Horticultură îi va spune că împărțirea Europei în de Apus și Răsărit a început de aproape o mie de ani, dar primele aranjamente scrise apar după marea schismă de la 1054. Degeaba s-ar chinui vreun student de la Horticultură sau de la Veterinară să-l lumineze pe LB, că el le-ar propti în față că nu e nimic de capul nostru și degeaba ne laudăm cu unirea românilor de către Mihai Viteazul, care era de fapt un copil din flori al unei grecoalice! Astfel, sare LB de la una la alta, împrôscându-ne cu frânturi scoase din contextul istoric, manipulându-le ca să-i iasă scriitura comandată. După ce l-a crucificat pe Mihai Viteazu, ca pe un simplu incident nesemnificativ în istoria poporului român, trece la grecii fanarioți ce au domnit după ce au plătit Înaltei Porți celui care dădea mai mult

a lui era scaunul domnesc ca să știm noi ce de nimic eram când de fapt Imperiul Otoman tăia și spânzura ce vroia în această parte de Europă și dă de înțeles că în restul Europei, așa ceva nu era de conceput, acolo toți regii și viceregi se așezau pe tronuri fără urzeli, otrăviri, omoruri și fără arginți. După fanarioți, se apucă să ne demonstreze cum am preluat modelele din afară după ce ne-am despărțit de „barbaria orientală” cum o numea Titu Maiorescu, fără să specifice dacă barbaria orientală a fost adusă de cei ce ne-au cotropit de atâtea ori sau ne-am dus noi peste ei și le-am luat-o cu de-a sila. LB nu-i numai sărac cu duhul, dar câtă minte are pe toată o pune în acest eseu să ne denigreze, să ne umilească de ajungem să mergem la Primăria Capitalei să ne schimbăm numele, naționalitatea și cetățenia sau să o ștergem de pe plaiurile mioritice și unde ajungem să facem rost de un buletin hematologic că suntem pur sânge arab, ca și caii lor ce se lasă călăriți de cei ce pun șeaua pe ei. Nu ne lasă LB până nu ne spune, din nou, ce neam de nimic suntem printre ceilalți mari europeni, luând alfabetul latinilor, să ne dăm latini cu corcica noastră slavo-turcă, cum am plagiat noi constituția de la 1866 de la belgieni, iar pictorul nostru, național, Nicolae Grigorescu, a pictat numai țărânci, ciobănași și caruri cu boi, noi nu am avut un Gauguin sau un Cezanne, cum avea fiecare țară câte doi din fiecare la acea vreme. Nici Mihai Eminescu nu scapă de barda antiromânească a lui LB, ce sare în sus la el să-i ia prestigiul și renumele de poet național. Lucian Boia și Roman Patapievici! Sare de la una la alta și ajunge să ne spună că suntem țară fără oameni capabili și aceste mari goluri nu au putut fi umplute decât

cu străini având noroc cu greci și bulgarii din Imperiul Otoman și evreii din Rusia Țaristă. Cerule mare, ce de noroc am avut cu ăștia și LB le deschide ochii și bucurăștenilor, precizându-le că străinii din Rusia Țaristă au umplut găurile capitalei, plus germanii și ungurii. Vorbindu-ne de capitala noastră, dâmbovițeană, aflăm că este opera arhitecților și sculptorilor străini, iar Kiselleff a făcut un bulevard larg, să poată intra armata țaristă cu Regulamentele Organice în Țările Românești, după care nu mai vroia să plece. A câta ocupație rusească era, domnule profesor de istorie?

Capitol nou, Complexul de inferioritate al romanilor, diagnosticul pus de LB, așa și scrie la pagina 33. De ce avem acest complex, vă spune LB: *Moldovenii nu erau români, erau moldoveni iar Transilvania, ca stat, era un stat unguresc, nu românesc!* Halo, LB, să treci pe la casieria parlamentului unguresc, ți-a pus Viktor Orban un cec deoparte!! Știa de cec pentru că se repede ca un bulldog în Școala Ardeleană, pe toți îi mușcă de parcă ar fi lobectomizat și probabil urmează să dărâme statuia lui Gheorghe Lazăr, ce le-a adus școala românească la București. În starea de supraexcitare antiromânească în care atacă, urmează asaltul frontal la adresa naționaliștilor, niște primitivi, și le agață de gât tinicheaua cu antisemitism. Așa, LB, ține-te aproape de coloană, știi că azi orice scriitură fără să țințească antisemiți nu se ia în seamă, acolo sus...

Ce-a mai rămas în jur ca istoricul LB să blameze, dezavueze pe domnește, de ce este România altfel? Vă spun, dar înainte trebuie să precizăm faptul că fiecare țară cu poporul ei este altfel, de mii de ani, datorită a zeci de factori obiectivi, începând cu așezarea geografică, suprafață și bogății sau lipsa lor, clima și relieful, firea și obiceiurile, tradițiile și istoria lor. Da, are și poporul roman identitatea lui, specifică, așa cum este, este a lui! Nu trebuie să ai patalama de istoric ca să afli acest adevăr, dar în acest eseu LB dosește adevărul, scrie ca Roller. Să trăiască mult și bine, dar de vindecat nu se mai vindecă, citiți, a ajuns la demolarea Statului Național Unitar, nici nu mai e nevoie de iredențiștii unguri. La pagina 43: *Dacă Austro-Ungaria nu era înfrântă „detașarea” Transilvaniei n-ar fi fost chiar la îndemâna... românilor*”. Bravo, dom’ prof’ universitar bucureștean, așa se analizează un trecut istoric incontestabil cu *dacă??* Păi, dă, taică, o fugă până în 1918 și scoate-i învingători pe austro-ungari să nu mai poată românii „detașa” Transilvania de la unguri, cu care au venit ei din Asia! Ești penibil și nu te oprești, fiindcă nu-ți dai seama: *Istoricii*

români au „decis” că România Mare a fost un stat național unitar. „Unitar”, firește, a fost administrativ. Încă de la crearea României, la 1859, s-a exclus formula federală sau autonomistă. Deși ar fi fost firească. Omule, ai scris-o în deplinătatea facultăților mintale sau ți-a fost dictată? Recitești-o și explică-te ce formulă federală sau autonomistă trebuia să se pună între Moldova și Țara Românească la 1859? Nu înțeleg nici cum de istoricii au „decis” că **România a fost un stat național unitar**. Și gata, s-a terminat, nu mai este fiindcă istoricii au „decis” atunci și Lucian Boia acum? Vezi LB că națiunea română te poate trage de urechi, băgându-ți în cap că, **încă, popoarele în spațiul lor geografic se consideră națiuni**. Ai auzit, cumva, de Organizația Națiunilor Unite? Da, păi atunci, mai dă o fuguță și până acolo și spune-le să-și schimbe firma, că nu-i **politică corectă** după mata!

Urmează pagini și pagini fără nici o explicație sau analize istorice de ce România este cum este, din cauză că nu are caracter și personalitate istorică, scopul lui este să ne defăimeze până la dezmembrare și lichidare. Suntem numai la jumătatea eseului când scrie că noi, românii suntem și *analfabeți și subdezvoltați, că Maniu și-a greșit țara în care a crezut, iar scriitorimea și intelectualitatea reprezentativă română de la Carol al Doilea și până în zilele noastre, este specială în tămâiere și ode*, cu excepția evreilor care se integrează pe deplin în cultura românească, îmbogățind-o. Surprinde, fiindcă are destulă dreptate, dar a uitat să scrie și

despre unii, din toate categoriile, care, după 1989, au devenit specialiști în detractarea națiunii române. LB pare o bonă cam petrecută, ce pune tot timpul evreimea în balansoar, legănând-o ușor și fredonându-i o odă, oda plecăciunii, fiindcă capul aplecat nu este antisemit. (citiți pagina 57)

Ajungând în vremea lui Carol al Doilea, are ocazia să scrie că *românii nu au onoare, în comparație cu finlandezii*. Finlandezii s-au opus invadatorilor sovietici, noi nu. S-a bătut multă monedă pe acest fapt istoric de netăgăduit. Este însă o mare diferență: în spatele finlandezilor erau norvegienii și suedezii, în spatele nostru erau ungurii, LB știe acest amănunt esențial, dar e și ticălos prin omisiune mai ales că scrie că *românii au cedat rând pe rând*. Ticălos e puțin și blând zis pentru că știe că **nu românii nu au avut onoare, ci regele și camarila lui**, românul, soldatul român era gata să se jertfească pentru patrie, dar a primit ordin de retragere.

La sfârșit, expun telegrafic, că: *minșim, corupem și am romanizat România!!* (pag. 71) *Din secolul al XIV-lea până astăzi, românii par să bată pasul pe loc: nu au urcat nici o treaptă comparativ cu celelalte națiuni* (pag. 89). *Mahalaua românească* între paginile 91-96. *Mai sunt românii o națiune și pe cinci pagini demonstrează că nu ne lipsesc germanii și evreii*. În epilog, devine grav și important, apoi se dezumflă: *în ce mă privește nu am nici o soluție*.

Știam, am citit eseul, nu pentru soluție l-ai scris, ci să faci pe placul dușmanilor națiunii române. Sau nu avem?

Caravaggio - Iuda și Holfern

Nicolae BĂLAȘA

Despre povestea din spatele poveștii

Nu știu cum Dumnezeu se face (deși tot al cu coarne, din noi, ne dă arama pe față), că celor cărora le-am acordat credit (de a fi oameni în lume și în sufletul meu, că banii se regăsesc doar la nivelul lansărilor de carte, mai nou, un fel de pomeni la care au participat și telectualii. Expresia „astăzi pe cine mai bem, pe cine mai mâncăm?” are deja și substanță, dar, contextual, și conotațiile de rigoare) s-au dovedit a fi (evident, ei înșiși după ce a căzut spoiala și a ieșit la suprafață ce iese de obicei când se dă la o parte țărâna), cei care m-au înjurat (și încă o mai fac), m-au contestat, m-au pus la zid, doar, doar, se vor conserva cumva fosile înfipite în timp. Dar dacă timp pentru ei nu e? Nu e și basta! Abia atunci beleaua dracului! Mai ales că nu au luat în calcul chestiunea și nu s-au lăsat a fi măcar moroi spre întoarcerea într-un lătrat la stele, din noroi.

Lăsând gluma la o parte, reamintesc: un neam, adică un popor care nu își conservă valorile (dar valori să fie și nu un fel de (oca)-ocale ocazionale de înșelat prostimea. Doar știți povestea cu ocaua?! și nu promovează, în permanență, altele, este sortit pieirii. Asta e! Mai avem o experiență în istorie! Dacă cei din Dacia ar fi pus la timp civilizația (cu valorile ei), celor ce aveau să plece, nu ne-ar fi lipsit cei o mie de ani din istorie. Nu ne-ar fi lipsit și nici nu am fi fost vânturați prin Evul Mediu (al altora, că noi, de unde?), ca apoi să răsară pe acest pământ tot felul de mangafale (Conu Iancu a știut cel mai bine!). Ce să mai zic? Liber la înjurături, liber și la osanale! Numai că și eu am tras cu ochiul prin învălmășeala lumii și, aflați, că am învățat câte ceva. Din acest motiv, vă asigur, nu mai e mult până ce îmi voi pune singur „coroana” (fie ea și de spini) pe cap și vă voi spune: „de astăzi sunt împăratul vostru, împăratul lumii!” Păi, nu, ca Napoleon! (fără a avea în gând un nou experiment al morții! Sunt destui cei care o prepară în laboratoare. Să aibă parte de preparat!)

Revenind la oile noastre, adică, la cuvinte, că doar asta mi-e turma ce zi de zi, o păstoresc, aș mai aminti doar propoziția 7 (ul-

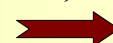
tima) din *Tractatus logico-philosophicus* al lui Ludwig Josef Johann Wittgenstein: „Despre ceea ce nu se poate vorbi trebuie să se tacă” Și eu zic la fel, ca de altfel, și tot românul, ce are un gram de minte, că restul (adică ăia cu gramul lipsă la cântărire), înjură. Înjurați, bă nene, până v-o ajunge gura la urechi sau chiar dincolo de ele! Trebuie să trăiți și voi din ceva! „Astăzi pe cine mai bem, pe cine mai mâncăm?” - lozinca voastră de când v-ați pus moț și umblați moțați prin lume! Mare atenție că ea, lumea, are încă miros, simte repede izul ce mâine va puți a hoit.

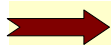
În consecință, tot ca românul neaoș, „nu cunoașteți, nu vă băgați!” Nu de alta, dar în afară de Cel de Sus sau a unui „Principiu” (ca să-l amintesc și pe Thales din Milet), nimeni nu poate fi bun la toate. Cu alte cuvinte, dacă trimitem la scriitură, în spatele oricărei povești poate sta o alta, adică o altă poveste, mai poveste decât aceea scoasă la vedere. E simplu să sari cu cleanța, numai că una e să vorbești, să spui ceva semenilor, celor din jur, și alta e să dai cu nuca în perete. Una e să croșetezi și tu un rând, în rând cu țesătura lumii, și alta e să bați câmpii cu tot felul de „foaie verde, uite, scâr!” poezile pentru orbi, surzi și sluiți (la minte vreau să spun). ...Sau cu „o fi și o păți”, ca în romanul cu planul lui Scripcea (Scripcea? Unul care a tot încurcat cu bazaconiile lui, lumea, dacă nu-l știți!). Sau cu... Ba nu, că în „Povestea poveștilor”, Creangă a zis, totuși, ceva!

Și pentru că tot am amintit de poveste, reiau ce am scris, cu ani în urmă, revoltat de o spusă a lui Friedrich Wilhelm Nietzsche.

„Un secol de semn și semnificație este îndeajuns! Suficient nouă și suficient sieși. Timp de peste o sută de ani, am tot căutat și aici, în simbol, adevărul. Nu l-am găsit! Sau nu am găsit tot ce ne-am poftit noi! Cum s-ar zice, nu am câștigat mare lucru! Dar de pierdut? În primul rând, povestea! Iar măreția omului stă tocmai în puterea de a povesti și a se lăsa povestit. De-aceia, m-am gândit să o luăm de la capăt cu una adevărată, cu și despre oameni.” Oameni adevărați! Că, de curve (omenirii), cucuvele, joiține, urinele

(helăuuuu!), țardei, sfârlogei (de care n-am uitat și la care mai adaug), lătrătorii la stele, e plină lumea. E! Din păcate! Iar dacă în ea nu ar fi, măcar aici, colo, presărat și frumosul, atunci vai de mama noastră! Imaginați-vă, ce-ar fi să fie, dacă urâtul și-ar întâlni doar urâtul? Beleaua, doar beleaua! Cucuvelele (ălea de pe centurile lumii), doar cucuvelele? Ne-am scuipa unii pe alții ca chiorii și am ține-o tot într-un dărâmat. Dar ce să tot dărâmi, câtă vreme, deocamdată, avem la îndemână doar pământul?! Apropos, de chestiunea cu dărâmatul: nu ar mai fi mult de dărâmat pe-aci, pe la noi! Cam de prin '49 până prin '65, am tot făcut zob (tot ce făcuseră alții înaintea noastră). O vreme, până spre '89, am ridicat (a construi e cu totul altceva!). De-atunci, din '89, de după balamucul public, iar demolarea! Se mai dărâmă în draci și astăzi, câtă vreme banii din dărâmat curg gărlă! Bă, proști ați fi dacă mai rămâne ceva în picioare! Jos și cu semenii, că mănâncă prea mult și produc mai puțin decât roboții! Jos! Jos cu tot! Că abia acum, „Omul nou”, din doctrina comunistă, e pe drum, e pe vine! A zis despre asta, despre !Omul nou” și Nietzsche? Nu! Filosoful a vorbit despre „omul cu voință de putere”, împrumutând, cu siguranță, „voința” de la confratele său, Arthur Schopenhauer, voință care ar fi însemnat pentru el, pentru Schopenhauer, lucrul în sine. Expresia, de fapt, conceptul, a fost lansat de către Kant. Ca să vedeți și voi cum e cu urma lăsată de grăuntele de minte, în istorie, și de ce ăia de la Școala de la Palo Alto, din America, au zis: „totul e comunicare”. O fi! Numai să ne spună și nouă cum e cu înjurătura cosmetizată la nivel de ghiulea nucleară când ne apucă, pe noi, cei din altă parte a globului, logoreea. Uite, tocmai am primit vestea conform căreia Coreea de Nord și-a plasat armata în stare de luptă și a cerut unităților speciale „strategice” să se pregătească pentru eventuale lovituri împotriva Statelor Unite, Insulelor Guam și Hawaii, în Pacific. Voi credeți în aiureala asta? Eu, nu! Dar curând o să-i vedem pe amărății ăia pisați ca șerpini din deșertul

kuweitian acum câțiva ani și dați apoi hrană-ajutor, spre democratizare. Ce ți-e și cu politica lumii?! Mai ieri, alalteri, capitaliștii condamnau naționalizările (ce-i drept, comuniștii din răsărit le-au aplicat la sânge! Au luat tot ce putea lua, chiar și vreo șase, șapte piei de pe bietul om, că trebuiau date cotele, despăgubiri de război), astăzi e invers, vesticii le pun în practică și le consideră soluții salvatoare pentru omenire! S-a schimbat totuși denumirea! Mai nou, la vremurile de acum, se cheamă impozitare.

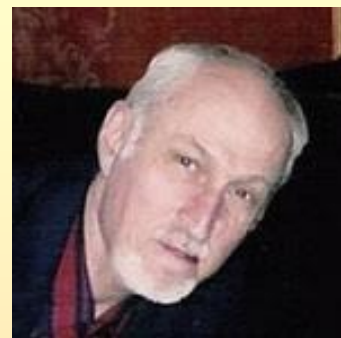
Domnilor, am mai spus-o: grija față de om, lucru dracu! De casa popii, nu mai pomenesc! Nu mă mai bag, or ști ei ce fac! Problema însă, ține de un răspuns la fiecare din întrebările: „când ești popă și când ești hoț?”, întrebări raportate la aceeași unitate de timp, ce nu sunt nici pe departe pseudoprobleme rezultate din lipsa unei sintaxe logice și coerente la nivelul limbajului. Când aflați răspunsurile, să-mi ziceți și mie, nu mă lăsați în beznă!

Până atunci, mă întorc la povestea cu oameni adevărați și frumosul presărat te miri unde, încât dacă îți iese înainte, în cale, îți sare inima din piept.

Imaginați-vă că ați fi cumva pe acoperișul lumii, aci, la noi. Repet, aici, la noi, la români, nu de alta, dar aci e! (http://www.youtube.com/watch?v=BUpWDo_Fafc) ...și v-ați prinde cu Olguța Berbec în ritmul cântecului! „Hai, măi nană!/ bată-te norocul!/ Vezi că începe jocul/ Și noi stăm pe loc!/ Ca și altă dată,/ joacă lumea toată/ hai, nană, odată!/ Numai eu nu joc/ (...) Vino nană lângă mine/ Să cântăm danțul săltat/ Vino nană lângă mine/ Cum te-am învățat/ Măndru ești, băta-te vina/ Dar nu știi danțul deloc/ Nu știu ce mă fac cu tine?/ Drag îmi e să joc! (...) Hai, măi nană!/ Că sunt ușurică/ Nu îți fie frică/ Mă poți învăța/ Că ieri în poiană/ Ai văzut, măi nană?/ Parcă aș fi o pană/ Când sunt la iubit/ Vino, nană, lângă mine/ Să cântăm danțul săltat/ Vino, nană, lângă mine/ Cum te-am învățat...” nu ați simți cum ne țin în poală munții? Nu ați simți, în vocea Olguței că Dumnezeu ne-a pus pământul la picioare doar pentru a fi și noi oameni? Nu ați simți în trăirile ei că viața ne-a fost dată pentru a ne veseli cu toții, întru Dumnezeu? Nu ați înțelege că singura noastră menire în lume se rezumă la iubire de semeni? Asta, dacă suntem și noi semeni! Nu ați înțelege că?... Nu?! Păi, atunci, mai ascultați-o încă o dată pe Olguța Berbec! Ascultați-o și ascultați-i povestea din frumoasa melodie „danț”! Povestea din spatele acestei povești o să ne-o spună ea altă dată... Cu siguranță, doar e o dulcică!

Boris MARIAN

Hoțul de suflete

Nu sunt eu acela. Ba aș spune că mie mi s-au furat sentimentele. Impetuos, depuneam la picioarele iubitei un covor cu briliante, apoi rămâneam singur bătând din buze. Cititorul va spune - aha, te răzbuni. Nu. În anul întâi am fugit după o fată prin tot județul Ilfov, era în practică, studentă fiind la filozofie, făcea practică agricolă. Am ajuns într-o comună, eram plin de ulei de la un tractor care mă adusese acolo - fata m-a întrebat - de ce ai venit? Chiar, de ce am venit? Voiam s-o iau de nevastă. În anul trei m-am îndrăgostit de o minionă (acum este ca o gogoasă), am plecat la studii în capitala socialismului mondial, după un an, am revenit, fata m-a întrebat - de ce ai venit? Și cu ea voiam să mă însor. De aceea eu nu râd de sentimentele nimănui și înțeleg și starea sinucigașilor din dragoste. Mi-am iubit părinții, simt cum mă ocrotesc de undeva din înalturi, dar la moartea tatălui meu nu am vărsat o lacrimă. Eu aveam 19 ani, el 50, mi se părea ceva absurd și nedrept. Pe atunci nu mă gândeam la Dumnezeu, la viața de apoi. Stăteam cu o fată pe dealul Cocio-cului, în spatele Crematoriului Cenușa. Ea plângea. De ce plângi? Ea mi-a răspuns - mă gândesc și la tatăl meu, să nu moară. Din motive ne semnificative, ne-am despărțit ce-

va mai târziu, ea spunea că nu va fi niciodată soția mea, pentru că eu am o fire dominatoare. Nu știu de ce, întotdeauna m-am gândit la însurătoare. Prietenii râdeau de mine, dar s-au însurat și ei. Ei bine, fata aceea a plecat cu soțul în SUA, a revenit după zeci de ani la București, ne-am întâlnit la o cofetărie, era crispată, nu prea frumoasă, mi-a spus - tu ai fost primul meu eșec în dragoste. Am tăcut, mă gândeam cum or fi fost celelalte eșecuri. Ea lucrează la Departamentul de Stat, e specialistă în limbi străine.

A doua și nu ultima este pasiunea pentru scris. Geo Dumitrescu mi-a spus că am talent și că își pune mari speranțe în mine. Cu puțin timp înainte de moartea sa, mi-a spus la telefon - ce ai făcut cu acele speranțe? Eu știu ce aștepta de la mine? Ilie Constantin a zis - ai talent, te public. Grigore Hagiu - iar ai venit cu poezile? Dan Laurențiu - poezia dumitale nu cântă. A lui cânta. Cornel Regman - poezie gnomică, adică moralistă. Florin Mugar - nu ai personalitate, dar poți s-o construiești. Nina Cassian - ai o sinceritate cuceritoare. Maria Banuș - am găsit grăunțe de aur în poezia dumitale, nu căuta efecte prin rimă. Geo Bogza - ești poet, dragul meu. Alex Ștefănescu - de ce nu se scrie despre Boris Marian? Nu știe să-și administreze opera. Gh. Grigurcu - un pedagog liric. Marian Popa - poet obsedat de Holocaust, Henri Zalis - arderea de sine concentrează lupta cu demonia (aminteste de Tzara, Urmuz, Bogza), Zoltan Terner - poet periculos, Baruch Cohen - „un Heine al zilelor noastre” (aici mă abțin), ș.a.

Dacă m-aș lua după elogiile de pe Net, 90% dintre autori sunt geniali, restul - zero barat.

M-am convins de un lucru - între intenție și realizare este o prăpastie pe care nu o trec mulți. Sinceritatea, atât de importantă în viață, nu ajută cu nimic în artă. Cititorul poate să se supere. Cine știe ce este în mintea unui violonist genial? Poate nu este nimic în afara unei concentrări extraordinare asupra notelor. Asta este arta. Când iubești ceva sau pe cineva să nu întrebi - DE CE? În acel moment Dumnezeu se retrage.

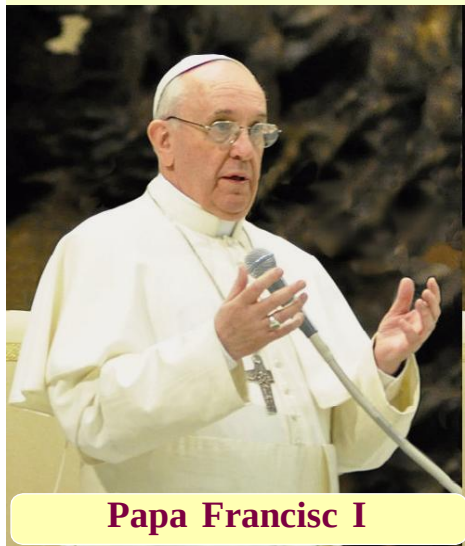
Caravaggio - Magdalena

Viorel ROMAN
(Germania)

Papa Francisc

Cardinalul argentinian **Jorge Mario Bergoglio** (76 ani) este primul iezuit care ocupă Sfântul Scaun și va continua în vest marea operă încununată de succes a predecesorilor săi în est. Un polonez, Fericitul Iona Paul II, și un german, papa Benedict XVI, au luptat împotriva degradării condiției umane în Lagărul moscovit și a ideologiei, minciunilor ortodoxo-comuniste, marxist-leniniste. (vezi anexa) Primul papă slav a supraviețuit, ca prin minune, după un atentat la Roma organizat în vremea Războiului Rece în spatele Cortinei de Fier și executat de un criminal turco-musulman, iar al doilea a renunțat din cauza vârstei înaintate la funcție și este acum primul papă emerit din istorie.

Noul papă este primul care și-a ales numele Francisc - *nomen este omen* - în cinstea lui Francisc de Assisi (+1226), care a pus bazele Ordinului ce-i poartă numele, și a lui Francisc Xavier, care a fost, alături de Ignatius de Loyola (+1556), unul din cei șapte care au înființat Societatea lui Iisus (SJ). Francisc, ca și Dominicus, a înființat ordine cu misiunea apostolică de readucere pe calea cea dreaptă a ereticilor albigenzi și a depășit astfel rânduiala în care mănăstirile erau rupte de lume. Ignatius, confruntat cu reforma protestantă, face un pas mai departe și renunță complet la mănăstire și la veșminte deosebite de oamenii de rând. *Omnia ad maiorem Dei gloria!*

Papa Francisc I

Dacă aceste ordine sunt modelele, atunci este de așteptat o confruntare a noului papă cu ereticii marxiști ai teologiei eliberării, ca aceea cu albigenzii și cu protestanții. Discrepanța dintre săraci și bogați din America latină și anglo-saxonă din sec. XX a favorizat crearea unui amalgam teoretic quasi religios și ateu, marxist, în care Biblia (Vechiul Testament) era redescoperită și Liturgia anunța Revoluția Socialistă. Nu-i de mirare că ortodocșii și protestanții privesc cu simpatie această mișcare. Alianța lor, după eșecul de a fi model pentru întreaga lume în vremea Războiului Rece, este indispensabilă pentru ambele tabere, iar eșecul refacerii unității creștine a creat din nou un impas, o criză mondială pe care papa Francisc o va depăși motivând și mobilizând 1,2 miliarde de catolici, întreaga lume. Evanghelizarea a fost una din primele sale cerințe.

În această mișcare revoluționară, teoria dependenței periferiei (colonia) de centru (imperiu) a lui Mihail Manoilescu a jucat, la sfârșitul sec. XX, un rol important, mai ales în Brazilia. Prăbușirea Lagărului ortodoxo-comunist nu a dus, cum era de așteptat, și la descalificarea teologiei eliberării. Vezi biografia catolicilor revoluționari Fidel Castro și Hugo Chavez. Dacă ortodocșii, mai ales moldo-valahii în general și cei socialiști în special, par a avea o înclinație organică spre teologia eliberării și revoluție (vezi Asociațiile și Federațiile de Revoluționari), trebuie să pomenim că Preafericitul Lucian cardinal Mureșan, chiar dacă nu a făcut parte, din cauza vârstei, din cei 115 cardinali ai conclavei, care l-au ales pe noul papă, este în continuare o garanție sigură și o speranță a întregii națiuni de a nu merge pe aceste căi greșite. (vezi anexa)

Să ne reamintim că vizita Fericitului Ioan Paul II la București a deschis calea depășirii izolării milenare și intrării în Europa occidentală. Dialogul atât de promițător, chemarea, mâna întinsă a Romei a rămas, ca de atâtea ori în trecut, fără un răspuns convingător.

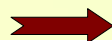
Va avea papa Francisc energia de a lupta pe două fronturi, în vest și în est? Totul depinde de moldo-valahi. Președinții lor, Cea-

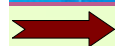
ușescu, Iliescu, Băsescu, Antonescu, și partidul ortodox PMR, PCR, FSN, PDSR, PSD, USL au avut și vor avea tot timpul posibilitatea de a continua dialogul în vederea unirii, *conditio sine qua non* a aderării de facto, nu numai de jure, la valorile Europei.

Pentru că acquisul comunitar este dreptul roman, codul canonic romano-catolic modernizat, actualizat și astăzi, tot așa cum au modernizat și actualizat Biserica și Europa occidentală Fericii Francisc, Ignatius, Ioan Paul II, papa emerit Benedict XVI. Pe urmele lor calcă acum papa Francisc.

Anexă: Minciuna marxistă după 20 de ani

Au trecut două decenii de când ideologia marxist-leninistă a eliberării exploatarei omului de către om a Partidului Comunist s-a dovedit, lângă ideologia rasistă a Partidul național-socialist al muncitorilor germani (NSDAP), cea mai inumană formă de sclavie și exploatare modernă. După anul revoluționar 1989, când s-au văzut dimensiunile criminale ale minciunii în estul Europei, nimeni nu s-a bucurat. Entuziasmul de paradă, organizat de actori și regizori profesioniști, de la balconul CC al PCR și la TV avea rolul de a trece cât mai repede peste acest moment penibil pentru toți, dar mai ales pentru cei mulți și obidiți, umiliți, siliți să trăiască generații de-a rândul ca robi, fără libertatea de expresie, mișcare, fără drept la adevăr, justiție, la drepturile fundamentale ale omului. Asta explică de ce PCR, FSN, PDSR, PSD, Ceașescu, Iliescu, au rămas la putere în mod democratic cu aceeași ideologie și minciuni. Și în occident, marxismul era la modă, parțial finanțat de ortodocșii comuniști din est, și s-a altoit chiar și pe creștină dând naștere teologiei eliberării, care la dezastrul din est a intrat și ea oarecum în criză. Marxismul a fost o încercare mesianică de a salva întreaga lume, pe care pretindea a

o analiza științific. Credința creștină era încuită de materialismul dialectic și științific, de cunoașterea științifică. Oricum nu se mai pune problema numai a cunoașterii, cum fac dintotdeauna filozofii, ci a transformării societății umane, chiar și a omului. Rezultatul a fost scoaterea lui Dumnezeu - „opium pentru popor” - din societate, decuplarea muncii de remunerarea ei și a sexualității de procreare. Libertatea, țelul suprem al mișcării, era condiționată de egalitatea tuturor. Așa că încă de la început libertatea era sacrificată pe altarul egalității și era determinată pe deasupra de structura întregului. Lupta se ducea pentru schimbarea structurii social-politice a întregii lumi. Unde duce o astfel de înșiruire de minciuni cusute cu ață albă? La un om nou (!), ne asigurau ideologii ortodoxo-comuniști, pentru ca se vedea cu ochiul liber lipsa de libertate, dreptate, pentru care se pretindea că se fac sacrificii cu minciuni pe toate drumurile și pentru mai multă siguranță, cu granițe închise și o Cortină de Fier. Faptul că atât ideologia lui Karl Marx, cât și teologia eliberării s-au dovedit construcții intelectuale inumane, au generat, cum este poate și firesc, nihilismul și relativismul. Dacă și aceste mari teorii eliberatoare, care voiau să realizeze aspirațiile omului (nou!) spre adevăr, libertate și progres, au eșuat atât de lamentabil, atunci poate că nici nu există o teorie sau perspectivă, care să valoreze mai mult. Așa că totu-i o apă și un pământ, totu-i relativ. Și dacă oricum nu există adevăr, poate că doctrina eliberării n-a fost încă cum trebuie înțeleasă și mai ales corespunzător aplicată. În acest context n-ar fi de mirare dacă fantoma care a bântuit prin Europa apoi prin întreaga lume, marxismul, exilat în lumea civilizată în cimitirul ideilor, și-ar face din nou apariția, desigur într-un nou veșmânt, la fel de demonic ca cel vechi.

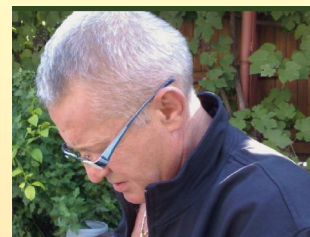
Anexă:

Ghinionul de a fi moldo-valah, al treilea cardinal

Preafericitul Lucian cardinal Mureșan este al treilea cardinal din România în înaltul Senat de la Roma. Îi reprezintă pe greco-catolici, pe milioanele de români fugiți în occident și întreaga națiune. România este în UE, dar ortodocșii sunt încă nefamiliarizați cu normele și valorile europene. De aceea, rolul noului cardinal este de a-i sprijini pe președintele și patriarhul de la București în continuarea dialogului cu Roma început de

Fericitul papa Ioan Paul II, pentru că ideea Statului fără Biserică s-a dovedit falsă și contraproductivă, pentru că ea are la bază o falsă conștiință, generată de escamotarea valorilor, judecăților religioase pe care le-a făcut în prealabil. La încrucișarea intereselor a trei culturi, religii, imperii, greco-catolicii din Transilvania s-au unit cu Roma în 1697 fără o supraveghere austro-ungară. În 1701, a doua unire s-a realizat în condiții de subordonare cu consecințe până astăzi. Vezi rolul UDMR-ului. De trei secole se luptă greco-catolicii să ridice nivelul intelectual al națiunii, să formeze o pătură de intelectuali la nivel occidental, capabili să articuleze și să realizeze programul de emancipare națională, socială, ca în țările de origine latină - Italia, Franța, Spania. E greu de știut ce linie va urma Preafericitul Lucian, cea primei uniri, a episcopului romanilor Inocențiu Micu Klein, a Școlii Ardelene sau unirii a doua, a episcopilor Ioan Bob și Ioan Lemeni, mai cooperanți cu linia maghiară. Președintele, patriarhul și cardinalul pot elibera neamul de lanțurile grele ale duhovniciei și soborniciei moscovite și constantinopolitane, cum se exprimau cei care au eșuat în perioada interbelică. Ideea contemplativă, tot din vremea aceea, că trebuie așteptat până când moldo-valahii se coc, s-a dovedit la fel de greșită. Condițiile de emancipare a tuturor romanilor sunt azi în UE incomparabil mai favorabile decât cele din trecutul Bisericii unite cu Roma, dar asta nu înseamnă că afirmarea națională, socială se face cadou, va cădea, cum se spune în popor, ca para malăeață în gura lui nătăfleață. Acum nu se mai pune problema unirii cu Roma, ca pe vremea marilor Imperii, ci o cooperare și coordonare a eforturilor comune occidental-românești în Europa unită grație Romei. Asta presupune și dialog și intransigență în apărarea propriilor interese, cum au făcut episcopul și protopopii ardeleni la prima unire și apoi mai ales Școala Ardeleană. Rezistenta în efortul de emancipare au fost și sunt pe toate fronturile. Occidentalii n-au încredere în ortodocșii moldo-valahi, greco-pravoslavnicii n-au încredere în ortodocșii de origine latină. Moscova, Belgrad, Sofia nu văd cu ochi buni emanciparea României pentru că le stă în calea unității lumii lor slave. Greco-fanarioții sunt și ei nostalgici. Budapesta îi vrea pe români de o mie de ani ori subordonați, ori maghiarizați. Pe de altă parte, dacă ne reamintim de generozitatea Fericitului papa Ioan Paul II față de moldo-valahi, puteam avea nădejdea că președintele, patriarhul și al treilea cardinal vor schimba destinul României în UE și vor crea poate un model și pentru celelalte țări ortodoxe, cum a fost și prima vizită a unui papă în lumea ortodoxă, la București în mai 1999.

Uali NIȚU

viața ca regulament

regulile jocului mi se par uneori
tot atâtea nereguli
în fiecare cărămidă din temelia dimineților
adaug o porție de insomnie
îi dreg gustul cu zâmbetul dulce/amar
al întâmplărilor abonate live
la cele mai magnifice spectacole/concert
închinat jocului și regulilor
din viață

alerg la centrul terenului
și constat că sunt mult mai aproape
de poarta ce se va deschide într-o zi
pentru ultima oară

mă uit înapoi și nu văd arbitru
probabil a plecat la vestiar
să citească iar regulamentul și regulile
ce nu se pot schimba în timpul jocului
și nici durata reprizei
de viață.

vaier

sunt nesătuț chiar dacă respir greu
și mâinile mele se fărâma în ore sparte
sub bătăile tobelor ce anunță
sfârșitul unui an bombardat de trădări
și de cearcăne

deja demodate sunt la prețuri reduse
așa cum se întâmplă
mereu cu bătrânii
ce păcătuiesc când inspiră
aerul din marginea de drum
noroc cu ninsoarea
ce înghite praful de pe toba mare

deodată toba mică calcă-n picioare ritmul
și aspirațiile notelor
de la subsolul paginii
mă fac să-mi aduc aminte
că nu mai sunt tânăr
trebuie să merg în vârful picioarelor
să nu deranjez semeția unora din loji
dar ce să fac
respir greu și încerc să expir
cât mai târziu cu (ne)putință.

Victor TEIȘANU

Svetlana Paleologu Matta: „Calicantus: scene din viața lui Cristal”

„Calicantus...” ar putea fi o carte de învățătură, pentru că mustește de informație culturală diversă, aserțiuni memorabile de critică literară, comentariu filosofic, scene și întâmplări dintr-un destin omenesc aflat constant sub zodia lucidității și experiențelor abisale. „Scenele” autobiografice, consumate în deplină libertate necronologică, sunt alese cu exigență, păstrându-se doar momentele purtătoare de semnificație și simbol, capabile să definească o personalitate polivalentă. Două mărturisiri, frânturi de interviu, evidențiază rădăcina spirituală a personajului Cristal, nimeni altcineva decât Svetlana Paleologu Matta: „eu iubesc aproape exclusiv Europa” și „România mi-a rămas ca o primă patrie sufletească”. Într-adevăr, autoarea (Cristal), școlită în Apus și cu o serioasă experiență culturală europeană, se simte confortabil în mediul occidental, unde zborul spiritului și imaginației creative n-au fost niciodată îngrădite. Dar corespondența și relațiile directe cu intelectuali din țara copilăriei și adolescenței, precum N. Steinhardt, E. Papu, P. Anghel, I. Bădescu, G. Popa, Lucia Olaru Nenati sau G. Vulturescu au ținut-o la curent cu tot ce se petrecea semnificativ în cultura și literatura română. Pentru că, deși analizele sale pe tema singurătății ființei sau dovedit atât de profunde, Svetlana Paleologu Matta n-a fost o solitară, cultivând permanent un sistem multiplu de legături, extrem de diverse, cu lumea exterioară. Climatul era cel al totalei libertăți, în numele căreia nici „fidelitatea nu constituia o virtute naturală”, periclitând o posibilă fericire și amintind de celebra sintagmă „familii, vă urăsc!”, rostită cândva de Gide. În „colecția” ei de prieteni, unii înrâurindu-i decisiv evoluția, se află britanici, canadieni, cehi, francezi, germani dar și români ai diasporei. Fiecare a contribuit cu ceva special la edificarea entității finale, acel prețios „cristal”, în egală măsură compact și fluid, așa cum, încă de la Heraclit, *logos* și *physis*, două con-

trarii beligerante, sunt într-o armonie inexplicabilă și de neseplat.

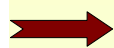
Evoluția lui Cristal se desfășoară practic între granițele literare ale bildungsromanului. Pentru că arhitectura cărții, dincolo de secvențele de istorie literară și de interpretare filosofică pură, conține texte epice de cea mai bună calitate, precum și multe personaje vii, conturate de mîna unui portretist înzestrat cu har artistic și stăpînindu-și dezinvolt instrumentele. Se cuvine să observăm dualitatea partituri: cînd creionează personaje și scene de viață concretă Svetlana Paleologu Matta devine subit prozatoare, situîndu-se ferm în literatură; cînd comentează cărți, scriitori și filosofi europeni își construiește discursul adecvat analistului, cu toate cele specifice. Și trebuie să recunoaștem că autoarea posedă o rară capacitate de penetrare în fenomenul artistic, fie că vorbim de poezie, muzică sau arte plastice. Așa cum impresionează și acuitatea cu care se mișcă în spațiul vast al gîndirii umane, excelînd mai ales în observarea antichității, a idealismului și raționalismului occidental de secol 19, dar și în investigarea excrescențelor acestora din veacul 20, majoritar orientate spre aspecte existențial-ontologice. Punctul nodal al cercetărilor pe tărîm filosofic l-a constituit Heidegger, cel care în 1927 publica opera sa de căpătîi *Sein und Zeit* (Ființă și Timp), unde Svetlana Paleologu Matta caută o nouă cheie pentru reinterpretarea liricii eminesciene. Chestiunea ființei abordată de Heidegger va aduce spotul de lumină necesar în definirea abisului ontologic la Eminescu. Acesta ar fi, în esență, drumul pe care vrea să-l urmeze Cristal, într-o devenire dramatică, implicînd numeroase autodepășiri, precum cele preconizate de Nietzsche prin gura lui Zarathustra. Un parcurs plin de urcușuri epuizante și de impasuri descurajatoare. Pentru că în arealul gîndirii conexiunile sunt ne-numărate iar Cristal, aventurîndu-se aidoma eroului romantic, nu acceptă sub nici o formă

improvizația. Așa că i-a „vizitat” temeinic pe Heraclit și Parmenide, pe Platon și Aristotel, pe G. Bruno și Pascal, pe Kant și Nietzsche. Urma desigur întâlnirea hotărătoare cu Heidegger. Între timp Cristal era tot mai îndrăgostită de Eminescu, dar nu întâmplător: oare nu este poetul chiar cugetătorul care coboară în adâncimile spiritului, spre vis și inconștient? Adică acolo unde Nietzsche credea că are loc activitatea noastră principală, un teritoriu care, după Freud, trebuie delimitat științific, ca „provincie” fundamentală a sufletului.

Frapează la Svetlana Paleologu Matta, alias Cristal, imensul talent comparatist, facilitatea cu care descoperă similitudini și punți de legătură între artiști de facturi și structuri diferite, din epoci diferite, dar și între stiluri și opere aparent divergente. De altfel, Cristal își contraria colegii și profesorii încă din studenție, cînd îi comenta laolaltă pe A. Daudet și Matisse. Însuși titlul cărții, *Calicantus*, reproducînd numele unui arbust care înflorește iarna, cu delicate petale galben-verzui și roșii, ca sîngele și vinul liturgic, provoacă analogii mai mult decît profitabile estetic. Calicantus este „un simbol al vieții spiritului”. Înflorind iarna, amintește de cele *Patru cvartete* ale poetului T. S. Eliot, unde, la vîrsta senectuții, există și grația unei „primăveri de iarnă”, ca speranță și compensare spirituală. Tot într-un context comparatist îl vom găsi pe Eminescu lângă Heidegger, existențialistul german, cel care formulează *Dasein*-ul, lăsându-se cîntărit de singurătate și eșec, într-o luptă absurdă cu inautenticul și angoasa alienantă a lumii cibernetice. Putem citi aici, pe o altă treaptă a timpului, și drama gînditorului Eminescu, incompatibil cu veacul său.

La fel de incitante sunt și opiniile Svetlanei Paleologu Matta cu privire la poezie și poeți, la situarea artei și destinului artistice

În diverse contexte sociale, spațiale și temporale. Înfîlîm iarăși aceeași admirabilă mobilitate a spiritului, care găsește formulări, similarități și termeni de comparație acolo unde privitorul anost nici n-ar putea să privească. Agera intuiție a exegetei pare să-i fi asigurat lui Heidegger și pe acest teren o biruință definitivă. Svetlana Paleologu Matta subliniază de cîte ori are prilejul că filosoful german nu este și poet, doar se exprimă poetic, utilizînd un vocabular fără complexe profesionale. De aici derivă și des pomenita sa latură obscură. Într-un fel, Heidegger admite eșecul filosofiei sale, cîtă vreme aceasta este și vrea să rămînă o construcție rațională, dar nu și al ființei umane în general, care păstrează dreptul la vis, la zborul spre înălțimile (și adîncimile) imaginației, îngăduite dintotdeauna artei. Aici pașii filosofului german se îndreaptă predilect spre Hölderlin, iremediabilul visător și solar. Se pare că geniile (nu toate!) mai au uneori o armă imbatabilă: refugiu dincolo de rațiune, în propria nebulă. Nietzsche vedea în demența geniului o „spărtură în adîncime”, oferind spiritului maximă libertate și experiențe altfel imposibile. Așa s-au petrecut lucrurile cu Hölderlin, Novalis, Poe, Nerval, Rimbaud și mai nou cu americanul A. Ginsberg, el însuși consumator de halucinogene, cel care „dialoga” cu Apollinaire la mormîntul acestuia, declarînd că, într-o civilizație detracată, „voi muri pentru poezia care va salva lumea”.

Din seria extravaganțelor comparatiste face parte și paralela între J. L. Borges, argentinianul europeanizat, în ipostaza sa de poet, și Eminescu. Se știe că Borges a cultivat limbajul abstract, obscuritatea calculată, mergînd către Valéry, cel care teoretiza „fabricația” poemului și rigoarea științifică, astfel încît produsul finit să fie o „sărbătoare a intelectului”. Este genul de poezie care solicită colaborarea cititorului, liber să descopere sensuri proprii. Spune Borges: „cine citește versurile mele, le inventează”. Ținînd de o cu totul altă poetică, versul eminescian ascunde și el mai multe învelișuri, stratificări care așteaptă să fie devalate. Dar exegeta găsește convergența celor doi poeți în izvorul lor comun de gîndire, Kant și Schopenhauer, avînd ca bază starea dubitativă și nevoia organică a cufundării în vis. Însă adevărata măsură a măiestriei sale comparatiste este comentariul Svetlanei Paleologu Matta din interiorul unui interviu acordat Luciei Olaru Nenati cu tema „Eminescu în constelația poeziei europene”. Investigația, în stilul inconfundabil al exegetei, presupunînd zboruri, planări și picaje derutante pe suprafețe întinse, fără constrîngerii didactice, constituie

în final o demonstrație de forță și virtuozitate hermeneutică. Afirmatii surpriză, verdicte și concluzii șocante prin originalitate, într-o fluentă lejeră și cuceritoare, sunt tot atâtea motive să revii neconținut asupra lecturii, ca în fața unor texte primordiale. Svetlana Paleologu Matta vede în poezia europeană un liant cu forme proprii de manifestare în diversele epoci creatoare: umanismul, acel fabulos produs al antichității greco-latine, resuscitat mai apoi de Renaștere, Iluminism, Romanticism. Din păcate secolul 20 a fost unul al desacralizării furibunde. Era tehnocibernetică face din om un funcționar al mașinii, golit de sentimente și emoții. Trăim un soi de umanism tehnofil, utopic și alienant. Din acest marasm care alterează fibra ființei, exact ce-l îngrozea pe Heidegger, nu putem scăpa decît prin terapia artei, care și ea se adaptează treptat, acceptînd ingerințele virtuale ale computerului.

Și dacă devenirea lui Cristal începea cu Eminescu, lucrarea Svetlanei Paleologu Matta, asemeni unei minunate călătorii inițiatice, se încheie tot cu poetul „nepereche”, precum în mitul Veșnicei Reîntoarceri transmis nouă de Nietzsche. Cîteva interviuri „provocate” și puse în pagină de Lucia Olaru Nenati, care se numără printre prietenele statornice ale cercetătoarei din Elveția, sunt un bun pretext pentru noi și ample survoluri peste nemărginirea eminesciană. Firește, într-o ordine cosmică, nici întîlnirea dintre Svetlana și Lucia n-a fost întîmplătoare, totul petrecându-se sub semnul iubirii comune pentru Eminescu. De altfel Paul Anghel, prozatorul, le numea pe amîndouă, cu o expresie inspirată, „logodnicele stelar” ale Luceafărului. O relație umanistă de bun gust, grație căreia istoria literară s-a îmbogățit cu noi și consistente abordări despre miracolul eminescian, tragica ilustrare a geniului nostru național. În plus Svetlana Paleologu Matta scrie, cu aceeași fervoare a stilului, și despre poezia Luciei Olaru Nenati, aplicîndu-i nuanțate sale tehnici de tatonare critică. Svetlana Paleologu Matta distinge la poeta botoșăneană, dincolo de pecetea eminesciană, ontologia „ființei verzi”, abisală și de neanalizat, caracterizînd un întreg și misterios drum orfic. Conform exegetei, Lucia Olaru Nenati deține o „artă muzicală” proprie, cu rădăcini arhaice în melosul popular, dar și o „etică a frumuseții”, practic „drumul de salvare, un drum spre Dumnezeu”. Pentru că oricum, doar prin prisma artei poți medita creator și fără eroare, consonînd astfel cu Pascal care susținea că a gîndi rău este imoral. Probabil de aceea cartea se încheie, patetic, tot cu o trimitere la Heidegger. Acesta credea sincer că lumea de azi, golită de esența umană, nu poate fi salvată decît prin poezie.

Miruna OCNĂRESCU (Canada)

V
e
r
s
u
r
i

Să mă mai minți...

Dacă nu știi să mă mai minți
năbădăios și lacom - dă năvală,
Îți las cireșii care-și ies din minți
spre vara caldă, lungă, madrigală.

Dar păpădia din dumbravă
și-a scuturat pufoșii ei arginți
Topind sub un călcâi de lavă
lăptosul vis - ca să îți ieși din minți.

Te-mbujorezi... o boare aburindă
frământă pulberea de-auri.
Cireși și păpădia cea plâpîndă
plesnesc din biciul verii. Tu mă minți.

Doamne!

Doamne... când mi-ai pictat
ursita pe lespezi,
Ai uitat să mă-ntrebi
și cât roșu să pui
Și-ai lăsat apa să spele
anii cei repezi,
Hăinuțele blânde și strâmte
atârinate în cui.

Doamne... când mi-ai pictat
pașii pe ape
Ai uitat să mă-ntrebi
cât albastru să pui
Pe al pînzelor nor
care să adape
Corăbii încărcate
cu mirodenii de dor.

Doamne... când mi-ai pictat
ochii în stele
Ai uitat să mă-ntrebi
câte lacrimi să pui
În lumina de miere,
cât cer în semințe,
Ca să nu le înghețe
vreun ger amărui...

Constelații epigramatice

Janet NICĂ (n. 12.05.1948)

Născut în localitatea Ostroveni, județul Dolj. A absolvit Liceul Teoretic din Bechet, Facultatea de Filologie a Universității din Craiova și funcționează ca profesor de limba franceză și limba română, în comuna natală și orașul Bechet, Dolj. Debutează cu poezie în revista *Ramuri* (1967), iar în volum cu *Semănătorul de limite* (poezii, Ed. Litera, 1981). Este fondator și secretar al revistei *Cadran universitar* (în timpul facultății), redactor al revistelor *Sfârșit de mileniu*, *Mileniu*, *Lamura*, *Metamorfoze*, membru fondator și secretar general de redacție al revistelor *Literaria* și *Constelații diamantine* (ambele apărute sub egida Ligii Scriitorilor Români).

Membru al Societății Scriitorilor Olteni (din 2000), al Ligii Scriitorilor Români (2008), al Uniunii Epigrafiștilor Români (2008) și al Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România (2012). Este președinte al Cenaclului „Comuna Literară” Bechet (din 1975), membru al Cenaclului Literar „Sburătorul”, din Craiova și membru fondator al Cenaclului Epigrafiștilor Olteni (2008).

Scrie poezie lirică și cu formă fixă (excelând în sonete), haiku, eseu, epigramă, prefețe la câteva volume, apare în peste 30 de publicații de gen, a primit 30 de premii naționale pentru poezie, critică literară, eseu și epigramă, peste 50 de diplome de onoare și de excelență și este prezent în 31 de antologii literare.

A publicat 8 cărți de poezii, haiku-uri, sonete, eseuri, precum și 3 cărți de literatură umoristică: *Testamentul vesel* (parodii, 1997), *Cuvintelnice aproape rebel* (dicționar umoristic, 2000), *Năstrușnicelnic* (paradoxuri umoristice, 2007). Este Cetățean de Onoare al orașului Bechet.

Sfârșitul lumii

Că e 'nainte de Crăciun
Și toată lumea se agită,
Eu doar atâta vă mai spun:
„Apocalipsă fericită!”

S-a ales noul PAPĂ

Toți creștinii vor s-aclame,
Din birou sau de la sapă:
„N-o să mai murim de foame,
De-azi avem, în fine, PAPĂ!”

Car cu boi

Treierarăm ieri ogorul...
Ion, primarul de la noi,
Cară grâul cu tractorul,
Eu, sârac, îl car cu boi.

Avantaj

Un avantaj c-avem păduri:
sunt locuri sacre de fripturi
și permanent, sau uneori,
venim de-acolo mai ușori...

Campanie

O campanie-n delir!...
Doamna blondă, ghem de nuri,
A primit un trandafir
Și-un buchet de-njurături...

Stat de drept

Urmărim un țel suprem:
Pentru vremurile grele,
Instituții tre' s-avem,
Să ne facem treaba-n ele!

Lui Păstorel

Citindu-i epigramele
cu vin din toate cramele,
vă spun cinstit, ca scurt bilanț,
că m-am trezit... dormind în șanț.

Elegie

Supăratu-s pân' la chin,
sufăr de la A la ZET
că există „submarin”,
însă nu și „subjanet”!

Iremediabil

Nu e zi să n-auzim
c-am dormit, prin timp, întruna,
iar acum ne trezim
că dormim... ca-ntotdeauna!

Mândrie

O spun oricând, o spun oricui,
epigramist ca mine nu-i!
Sunt cel mai bun din vremea nouă,
dar, după primii 99...

Cerere în căsătorie

Mă rog frumos la Dumnezeu
Să fii, pe veci, a mea, madam,
Stăpâna sufletului meu
Și-al magazinului ce-l am!

Constatere

Așa se spune prin popor:
Românul, mai la toate trist,
E, ca poet, nemuritor...
Când moare, e epigramist.

Omagiu femeilor

Sunt bune unele, sau rele...
Dar, să te bage în belele,
Contrar la ceea ce se spune,
Și cele rele-s foarte bune.

Paradox

Au intrat străinii-n țară
Ca-n piftie, până-n vatră,
Iar la radio se zbiară:
„Muică, suntem neam de piatră!”

Boala vacilor nebune

E boala vacilor nebune
La ăia-n Vest, așa se spune.
Ce bine, Doamne, e de noi,
Aici, în Est, că suntem... boi!

Reduceri de versuri nesimțite

Că guvernu-i gol în pungă,
Ponta face, azi, demersuri
Epigrama să ajungă
Un catren cu... două versuri.

Echilibru

În țara mea cu-adânc trecut
Să știți că bine nu-s văzut,
Dar, slavă Domnului, constat
Că-s foarte bine... ascultat.

Drumul DRACULUI

Când am intrat pe „Transalpină”,
Eram cocoș, un pui de dac.
Iar, la sfârșit, eram găină,
Pe pantaloni cu „cotcodac”...

Unui poet

Poetu-aruncă undița cu har
Să prindă din a Literelor Ligă,
Măcar de gust, un critic literar...
Dar criticii nu trag la... mămăligă.

Prevedere

Văzând că și statuile se fură,
Pe-al meu primar, om fin și cu monoclu,
De vrea statuia mea în băătură,
Eu l-aș ruga să-mi facă numai... soclu!

Lui Emil Lăzărescu, dir. rev. Rațiunea

Don' director, de mai an,
Nu pricep prin ce minune,
Este singurul oltean
Care are... RAȚIUNE!

Alimentație sănătoasă

Cu-atâtea E-uri în mâncare
Ce dau frisoane și puseuri,
m-aștept ca ăștia să declare
că și femeile au E-uri!

Promisiuni politicoase

De atâtea vorbe goale
Despre lapte, piept de pui,
Despre miere și sarmale,
Toți flămânzii sunt... sătui.

Recunoaștere

Am o pupăză și bine-i
Lângă ea, o spun ca soț,
Însă pupăza vecinei
Mi se pare mai cu... moț!

Constelații epigramatice

Gheorghe BĂLĂCEANU (02.03.1950)

Născut în satul Heci, comuna Lespezi, județul Iași. A absolvit cursurile Facultății de Sociologie-Psihologie la Univ. „Al. I. Cuza” și s-a stabilit definitiv în Iași, unde lucrează ca cercetător științific principal gr. II, doctor în psihologie, la Centrul Regional de Sănătate Publică Iași. Este membru al al Asociației Literare „Păstorel” și al Uniunii Epigramiștilor din România, al Societății Literare „Junimea 90”, membru în colegiul de redacție al revistei „Booklook”, președinte al Asociației Artiștilor Plastici ieșeni. A fost inclus de către „American Biographical Institute” în „International Directory of Distinguished Leadership” (2000), „Hall of Fame” (2001) și nominalizat la „Lifetime Achievement Award”, „International Profiles of Accomplished Leaders”, „Great Minds of 21st Century” (2007), „International Directory of Experts and Expertise”, „Man of the Year”, „The World Medal of Freedom” (2006), „The 100 Most Intriguing People of 2003” and „American Medal of Honor” (2003).

A publicat 11 cărți de autor: două cărți de specialitate, trei cărți despre artă, două volume de epigrame: *Pilule contra devierilor de caracter* și *Umor pe strada lui Păstorel* și patru cărți de proză, dintre care două de proză scurtă umoristică: *Privind înapoi fără mânie* și *Nu râdeți, că-i chiar așa!* Colaborează la diferite ziare și reviste din țară și de peste hotare, a obținut 20 de premii la concursuri naționale de epigramă sau proză scurtă și este inclus în peste 25 de antologii de epigramă. Este autorul a peste 200 de lucrări științifice, comunicate la manifestări de gen, interne și internaționale, sau publicate în reviste sau volume de lucrări.

Ca artist plastic, a obținut de două ori medalie de aur și titlul de laureat al Festivalului Național de Creație, numeroase premii la expoziții, diplome de excelență și are sute de lucrări de pictură și sculptură în colecții particulare din țară și străinătate.

Vorbim și noi...

Pe noi săracii, ne alină
Că tot vorbind uităm de greu;
Bogații tac, au gura plină...
Cu ce le-o umplem noi mereu...

Recomandare după inspecție

La disciplină, mult mai mare
Atenție să dea gradații,
Fiindcă pe la dormitoare,
Cam prea-și dau aere soldații.

Sfat pentru vedete în devenire

S-ajungi solistă dintre cele bune
Cu vilă și mașini de protocol,
Din notele din gamă, se impune,
Cu mari maeștri să lucrezi la... „sol”.

Libertate de exprimare

Azi toți sunt liberi să vorbească
Și depășindu-și modestia,
Sunt mulți ce pot să dovedească
Ce mult zăcuse-n ei prostia!

Rezultatul controlului medical

La cât de-atent și-amănunțit verific -
Chiar dacă scârțâie ceva un pic -
Eu, domnule ministru, vă certific:
La creier sigur nu aveți nimic!

Autoepitaful unui bețiv

Nu beat fiind aș fi murit
Cum mă bâfesc cei răi de gură,
Ci eu, doar n-am mai reușit
Să mă trezesc... din băutură.

Străduință

Aleșii noștri, cu temei,
Se străduiesc pe întrecute
Să dea ce au mai bun din ei...
Și toți se miră de ce pute...

Opțiunile de concediu

De ar fi să le confrunte,
Ea, de fapt, preferă mare;
Dar ciobanii, sus, la munte,
Au ofertă mult mai tare!

Ghinion

Pierdusem bani și abătut,
Voind de-un gard a mă susține,
Cum l-am atins, a și căzut...
Precis era mai beat ca mine!

Candidatul, către alegători

Văzând cum tot adună potul,
De ce-i votați așa ca-n transă?
Ați vrea ca ei să fure totul?
Mai dați și altora o șansă!

Mărturie

Nu știu de-avură vreo tocmeală,
Dar am văzut, pe-onoarea mea,
Cum ea-i cerea lui socoteală
Și dânsul nu voia să-i dea!

Am armata-n sânge

Mă simt acasă ca-n armată:
Când soața-mi spune mai mereu
„Culcat”, mă conformez pe dată...
Doar cu sculatul e mai greu.

Răspunsul unui crai bătrân

(acuzat că se ține de fetișoare)
Să știți că eu, un moșulică,
Mă țin de-o fată cu temei
Și n-am probleme dacă pică...
De pică, e... problema ei.

Conducătorii noștri

Îi văd ca niște corifei
Pe lângă care toți sunt mici
Și-atunci când trec pe lângă ei,
Îmi vine să pocnesc din bici.

Remediu eficient

Când ea e-n criză, nu-s o brută;
N-o cert, n-o bat și nu-i stric fardul,
Iar ea-mi zâmbește, mă sărută...
Dar tot nu-i dau pe mână cardul!

Din leafa de bugetar

Achit la rate, dări, nevoi,
Reduc fumatul și pileala,
Le-adun cu grijă și apoi
Îi dau nevestei... socoteala.

Neputință medicală

Întinsă-n pat, orice mi-ar spune,
Mi-ar fi și milă s-o ascult
Cînd știu că leacul ei minune,
La mine-a expirat de mult.

Ginere iubitor

De când Alzheimer soacra are,
Îi fac și piața, cumpăr presa,
Ba chiar și țin la ea mai tare...
Fiindcă ne-a uitat adresa!

După degustare

De-aceste vinuri încantați,
Am vrea - mai mult ca toate cele -
La guvernanți să nu le dați...
Că dau în gropi și fără ele.

Rugăciune contra țăntarilor ucigași

Primiți dragi sfinți și ruga turmei:
Feriți de ei parlamentarii,
Că merită la urma urmei
O moarte bună... și țăntării.

Comparație nepotrivită

Pe-aleși, întâmplător, de-mi vine
Cu boii să-i compar, greșesc:
Căci nu muncesc la fel de bine
Și nici ca dâșii nu gândesc!

Îndrăgostit de carte

E om matur cu funcții mari în stat
Și cărțile, c-o dragoste morbidă,
De mic școlar atât le-a venerat,
Că nici n-a îndrăznit să le deschidă!

Noi venituri la buget

Propunem ca acest Guvern
Să ia impozit în natură,
Din tot produsul brut intern
Ce-i scos... din ce-am băgat în gură!

Epigrama mea

Pe drumul vieții lat și lung,
Sunt, pot să spun, un om cu carte;
Celebru însă, de ajuns,
Voi ști, desigur, după moarte.

Nelu VASILE

Constelații rebusiste

(fantezie)

UN OM CU OPINIE!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1		56	57	48	49	7	8		24	
2	9				6	1	4	3	5	53
3				2		20	17		25	22
4	50	39	45		46	19		18	61	62
5	52	40		47		21	55			23
6	38	35	16				34	58	54	26
7		15		41	29			11	51	
8		44	28	27						
9	33	32	14		36	30	31			10
10	59	37	42	43		13	60		12	

ORIZONTAL: 1) Urmarea unui jaf. **2)** Ofertă neprotocolară de la DRĂGOIANU (Any și Ion)! - S-a născut înainte de termen. **3)** SANDU (Marin) de 31 de ori!... - și DRAGOȘ (Nicolae) de numai 24 de ori! - Jind sec! **4)** Petrecere cu cântec... - ...și inspirație. **5)** IONICĂ LAURIAN - A alături vremelnice. **6)** E în plină desfășurare - Pus pe talpă la pantofi. **7)** COGE (Marius) în centru la program! - Băutură din bace negre-albastrii. **8)** Erbacee cu flori galbene. **9)** Are interpretul lui - Praf pentru cafea - Inițiale pentru CEAUȘU (George) și ZAMFIR (Ilinca)! **10)** Spusă cu aproximație.

VERTICAL: 1) Ofensatoare. **2)** Doamna lui UNGUREANU (Ion) văzută prin... Ardeal! - Te preamărește. **3)** Sfârșitul lui SMARAND (Valentin Popescu)! - Cel mai mare râu din Teleorman. **4)** Loc de tras pentru bețivi - ALEXANDRU RADU. **5)** Apărătorul lui POTCOAVĂ (Andrei) - International Table Tennis Federation (siglă) - FLORESCU (Florea) și MARINESCU (Ștefan) în monograme! **6)** Barba-împăratului - E aproape popular (var.). **7)** Porțiuni din zonele mai coborâte ale Saharei (sg.) - Siglă pentru Sistemul Conturilor Naționale - Apariția lui ȘTEFĂNESCU (Ilarian) la... Ostroveni! **8)** Căluțul lui BRATU (Gabriel)! - A respira greu **9)** Locul masonilor - ROGOBETE (Nicolae) cuprins de sete! - CORNELIU VASILE. **10)** Consfățește neputința unui bărbat.

Dicționar: ITTE, SCN

P.S.: În căsuțele rasterate găsiți prenumele și numele omului cu *opinie*, iar căsuțele numerotate indică: localitatea în care s-a născut (1-9), localitatea și comuna de domiciliu (10-21, 2 cuv.), județul de care aparțin cele trei localități (22-25), profesia (26-33), revista la apariția căreia contribuie, unde publică lunar câte **O... pinie, două pinii** (34-54, 2 cuv.) și funcția în cadrul colegiului de redacție (55-62).

Nelu VASILE, Turburea, Gorj

CONSTELAȚII DIAMANTINE

Cereștii soli lucesc în soare
Oglinzi de visuri și speranțe
Născând în minți subtile stanțe
Semințe veșnic roditoare.

Torente de idei subtile,
Ecouri vii de poezie
Lumini de zare siefie
Aduc și fantezia-n file.

Ținând în brațe infinitul
Idile cosmice vibrează
Iscând o nouă ipostază
Ducând spre culmi albastre mitul.

Istețe pene saltă către stele
Având mici picuri de comete
Mirobolante și cochete
Ademenind comori rebele.

Nimbate pagini elegante,
Talentul înfrățit cu sporul,
Impun nu doar gândiri savante,
Nostalgice, dar și umorul:
Exuberante diamante.

Eugen DEUTSCH

CHIT (a se citi la umbra personajului biblic Iona)

Pământul e o mamă eroină,
În fiecare an însărcinată
Nouă luni,
Renaște primăvara.
Mamă, câte fete ai?
Cât voi mai aștepta să naști
Și primăvara mea?
Nu vezi că nu am de ales?
De ce nu m-ai fi logodit de mic,
Să nu mai am de ce s-aștept o fată
Mare?
Mamă,
Scutește-mă de această povară
Și mă însoară
C-o primăvară
Care-i fecioară,
Căci mi-a trecut și vremea-n care
Feciorul singur să se-nsoare
Poate.
Însoară-mă, mamă, cu toate!
Nu vezi că sunt aproape chel?
Nu vezi că toate-mi sunt la fel
Cum or fi fost în clipa-n care
M-ai zămislit
Chit
Că-s mai mare?

Marius ROBU

RĂSPUNS

Dacă Dumnezeu ar vorbi odată cu mine,
Cred că i-aș găsi multe defecte:
Mi s-ar părea puțin răgușit,
Puțin bălbăit,
Puțin.
Ar face și greșeli gramaticale.
Când s-ar înscrie la cuvânt,
Cuvântul nu și-ar găsi cuvintele.
Doamne, du-te acasă!
Când vorbești numai cu tine,
Ții cel mai frumos discurs,
Ai cea mai frumoasă voce
Și toate atributele.
Iar pentru că taci mereu,
Meriți cu prisosință
Titlatura de Cuvânt.
Nefăcând ceva, nespunând ceva,
Ești fericit
Nu-ți este niciodată dor
De tine.

Marius ROBU

Dezlegare: JECMANEALA - IA - AVORTON - C - NS - RG - JD - NEDEIE - HAR - IL - ATASA - O - TOI - A - CREP - OG - ANINATA - AIOR - C - I - U - ROL - FES - CZ - ESTIMATIVA. (JANET NICĂ; OSTROVENI; ZĂVAL, GIGHERA; DOLJ; PROFESOR; CONSTELAȚII DIAMANTINE; SECRETAR).

Dan LUPESCU

NICHITA STĂNESCU în revista *LAMURA*

Cel mai prietenos și iubit poet român din jumătatea a doua a secolului al XX-lea, Nichita Stănescu - cel mai iubit și prețuit în România, dar mai ales în Iugoslavia -, se regăsește cu consecvență în seria nouă a revistei *Lamura*, care apare la Craiova, din noiembrie 2001, ajungând deja la nr. 137/ 2013 (format tabloid, 56-64 de pagini, dintre care 16-20 în policromie pe hârtie cretată mată).

Menționăm că prima serie a *Lamurei* a văzut lumina tiparului în București, sub egida Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice, din octombrie 1919 până în decembrie 1928.

Din ianuarie 1929, denumirea acestei prestigioase publicații a fost metamorfozată din *Lamura* în *Revista Fundațiilor Regale*, care și-a încetat apariția după abdicarea forțată a Majestății Sale Mihai I, regele României.

Voi semnala în această tabletă-medalion doar câteva respirații cu Nichita, desprinse din edițiile revistei craiovene *Lamura* publicate în zorii mileniului al treilea.

În iunie 2003, așadar la aproape două decenii după nașterea în cer a marelui poet, lansam seria de *Inedite* a regretatului profesor universitar, critic și istoric literar Edgar Papu cu tripticul de evocări: *Nichita Stă-*

nescu (plasat în capul paginii 15), *Camil Petrescu, Mihail Ralea*.

De reținut că, afectat de o boală gravă, care îl pusese în imposibilitatea de a scrie, Edgar Papu a dictat soției sale grupajul celor circa 40 de medalioane, care le-a așternut pe hârtie cu pixul. La finele fiecărei evocări, este caligrafiată semnătura olografă a criticului literar Edgar Papu.

Pornind de la precizarea că Nichita i-a fost student, moment după care s-au cunoscut din ce în ce mai bine, profesorul universitar consemnează, cu vădit regret, anomalia: „**În loc ca fostul student să scrie despre profesorul decedat, se întâmplă tocmai invers**”.

După care menționează că, în decursul timpului, a recenzat câteva dintre cărțile poetului prin diverse reviste. Edgar Papu aproape exclamă cu tristețe înmărmurită că îl vedea și se bucura că-l vede, cu diverse prilejuri, la Uniunea Scriitorilor, acasă la Aurel Covaci, „**de câteva ori și acasă la mine**”.

Istoricul literar, comparatist de referință, cu o vastă cultură clasică, apreciază că: „**...Nimeni, ca el, absolut nimeni n-a întruchipat ca om (...) tipul ideal al poetului. Poate doar Ioan Alexandru să-l fi ajuns**”.

În continuare, Edgar Papu face recurs la un reper din literatura universală, reliefând că Nichita Stănescu era cu totul opus cântărețului care apare figurat pe „urna greacă” a lui Keats - unde, fiind de marmură, rămânea mut, cântarea sa fiind pur interioară.

„**Nichita Stănescu, dimpotrivă** - subliniază Edgar Papu, cu fermitate și cu abia disimulată bucurie spirituală. **El emana continuu, ca dintr-un izvor etern, poezie și iubire. Tot ceea ce spunea neintenționat ca atare, simpla sa vorbire spontană, devenea poezie. Așa cum tot ceea ce atingea miticul Midas devenea aur, tot ceea ce atingea Nichita devenea poezie**”.

Pentru ca apoi, fostul profesor al poetului să extindă și să nuanțeze portretul omului Nichita: „**...devenea poezie. Dar și iubire, dragoste revărsată față de toți oamenii, chiar și față de cei care îl invidiau și îl urau**”.

Deschizând la extrem cercul demonstrației sale, Edgar Papu, în stilul-i limpede ca apa de izvor, punctează: „**Și iubirea este mai puternică decât orice pe lume. Amor omnia vincit. «Puteți sta de vorbă cu îngerii, puteți fi dăruit cu puterea de-a face minuni, dacă n-aveți dragoste, totul e aromă sunătoare și chimval zăngănitor».** Ei bine, Nichita Stănescu este un mântuit, fiindcă avea dragoste, **acea dragoste care iartă, care topește ura ca și cum ar fi ceară la flacăra focului**”.

Exprimând convingerea că acest om rar era plămădit din poezie și iubire, Edgar Papu se întreabă aproape retoric, pentru a augmenta efectul basoreliefului său, dăltuit în bronzul cuvântului eclatant: „**Se poate, însă, iubire, și încă la un asemenea grad de incandescență, fără bunătate? Nu, nu se poate. Nichita Stănescu era și de o bunătate excepțională**”.

Echivalentă cu o sentință definitivă și irevocabilă, această afirmație este susținută imediat printr-un argument irefragabil. Criticul și istoricul literar face recurs la amintirea unui gest al marelui „înger blond”, dintr-o conferință națională de alegeri la Uniunea Scriitorilor. Se împărțiseră liste în care trebuiau să fie subliniate/ tăiate numele candidaților care urmau să fie eliminați din competiție. Nichita a restituit buletinul de vot fără a fi tăiat pe nimeni, murmurând, parcă mai mult pentru sine, o ingenuă întrebare: „**Cum pot elimina pe un coleg al meu?**”.

Ajuns la cheia de boltă a portretului evocator, Edgar Papu lansează o interogație șocantă ca lumina orbitoare a teribilei ghilotine din oțel de cea mai bună calitate: „**Când va apărea filosoful care să scoată din poemele sale, mai cu seamă din minunatele elegii, un implicit și original miez de gândire și de doctrină?**”.

Pasajul demonstrativ are, cel puțin în prima sa frază, virtuți de poem în proză: „**Negreșit că acele aripi, care nu se văd afară fiindcă ele cresc înăuntru și se avântă acolo, nu pot fi tratate fără a se scoate la lumină existența în adânc a unei înalte concepții**

filosofice, nu gândite, ci trăite de Nichita Stănescu”.

Ne îngăduim observația că, în loc de „nu gândite”, ar fi fost mult mai aproape de realitate: ... „unei înalte concepții filosofice, nu structurate ca atare, într-un sistem distinct, ca la Lucian Blaga”...

Cercetătorul competent - notează Edgar Papu - ar trebui să extragă această concepție filosofică a lui Nichita „și să o ordoneze pe portativul gândirii”.

Instantaneu, acest strălucit hermeneut universitar punctează decisiv: „Surpriza ar fi colosală. Ar ieși expresia unei înalte filosofii spiritualiste, fără nici un corespondent material în afară (aripa ce se vede), nucleu care ar putea fi coroborat cu alte aspecte implicit filosofice ale creației sale, bunăoară motivul pe care l-aș numi al *cronomahiei*, al luptei înverșunate cu timpul (din vol. *Dreptul la timp*)”.

Edgar Papu nu-și reprimă cătuși de puțin mărturisirea imboldului de a-l ademeni pe vreunul dintre filosofi noștri tineri: „la această treabă atât de necesară pentru patrimoniul culturii românești”.

Subliniem afirmația redevabilului profesor al Universității din București: „...atât de necesară pentru patrimoniul culturii românești”.

Din finalul portretului *in aqua forte* - mai bine zis *în apă vie, în apa vieții*, apă a tinereții fără bătrânețe, descoperită de Henri Coandă după studierea îndelungată a populațiilor de la poalele tuturor ghețarilor de pe planetă - transpare tristețea generată de faptul că Nichita: „S-a despărțit de pământ și inclusiv de mine (n.n. de Edgar Papu) fără să-l mai văd, dar cu un impresionant semn de iubire din partea sa”.

În apartamentul din Piața Amzei nr. 9, unde poetul și-a trăit anii din urmă ai vieții sale telurice, acesta și-a serbat ultima onomastică.

Era - se cuvine să precizăm - în 15 septembrie, dată la care se află înscris, în Calendarul Ortodox, Marele Mucenic Nichita Daco-Romanul, preot misionar din Câmpia Dunării, care a mucenicit în anul 372, fiind ars de viu, în fața Sfântului Altar unde oficia *Liturghia*, de necruțătorii goți, conform ordinului primit de la regele lor Athanaric, care declanșase, în acea zi autumnală, de Râpciune, prigoana sângeroasă contra creștinilor.

Așadar, cu trei luni înainte de ultima clipă terestră a lui Nichita Stănescu...

„Avea intuiții puternice, și poate că simțea către ce se îndrepta bătaia fatidică a orelor - consemnează retroactiv Edgar Papu. Casa i se umpluse de lume. Eu nu eram de

față, dar se nimerise printre musafiri și fiul meu, Vlad, venit acolo ca să-l felicite. După câțva timp au urmat plecările oaspeților”.

În această horă a urărilor din prag de noapte, Nichita Stănescu a făcut un gest coșcitor, pe care numai un creator de talia sa, titanică, îl putea gândi, trăi și realiza.

Iată cum relatează Edgar Papu această secvență cu adevărat memorabilă: „La despărțire, a luat mâna fiului meu și i-a sărutat-o, însoțindu-și gestul de cuvintele: «Transmite asta părintelui tău»”.

Fostul său profesor din studenție conchide: „Marele, bunul, unicul Nichita Stănescu! Nu l-am mai văzut”.

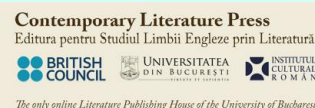
Era în seara/ noaptea zilei de 15 septembrie 1983, anul trecerii în eternitate a inconfundabilului Nichita, al cărui chip în basorelieful din bronz luminează, din comuna Desești, Maramureș, întregul Septentrion românesc, până dincolo, hă!, de Transcarpatia, unde geografi englezi au plantat, cu mai bine de un secol și jumătate în urmă, o insolită piatră kilometrică prin care este atestat faptul că acolo se află Centrul bătrânului nostru continent.

De aici încolo, orice comentariu este de prisos.

Închei prin a adăuga, totuși, că - în ediția Martie-Aprilie-Mai 2002 a revistei craiovene *Lamura* - pe subsolul paginii 38, am publicat evocarea semnată de Nicolae Băbălău, pe care am titrat-o: *NICHITA - Fotografia din urmă, în Dolj*. Precizez acum doar că ea a fost realizată la Calafat, în iulie 1983, la revenirea în țară a delegației conduse de Dumitru Radu Popescu, președintele Uniunii Scriitorilor din România, în vizita de documentare din Bulgaria.

În fața Monumentului Independenței din Calafat, Nichita le-a adresat celor 18 colegi de delegație (printre care Corneliu Leu, Marin Sorescu) și gazdelor care-i așteptaseră pe malul românesc - în frunte cu Ilarie Hinoaveanu, directorul Editurii *Scrisul Românesc*, Romulus Diaconescu, redactor șef adjunct al revistei *Ramuri* - îndemnul neașteptat: „Hai, fraților, cu toții să ne tragem în poză, că e ...ultima împreună. Hai, repede, să nu mă răzgândesc!”.

Alte detalii le păstrez pentru ediția viitoare a gloriosului Festival Internațional Nichita Stănescu, organizat prin înțeleaptă strădanie a autorităților administrative și culturale din municipiul natal al marelui Poet, Ploiești, din județul Prahova și, iată, ale celor din superba gură de rai cu denumire expresionistă, Urlați, la Conacul-Muzeu al românului exemplar venit din sudul Dunării, Bellu, rămas în nemurire prin cel mai vestit cimitir din București, care-i poartă numele: Bellu.

Contemporary Literature Press,
sub auspiciile următoarelor foruri:
Universității din București, The British Council, Institutul Cultural Român și Ambasada Republicii Irlanda

Anunță publicarea volumului
Adaline Glasheen's Third Census
Linearized: A Grid
("Recensământul" numelor de persoane din Finnegans Wake, linearizat sub formă de tabel)

Editat de C. George Săndulescu.

Redactat de Lidia Vianu.

în patru volume:

ISBN 978-606-8366-42-5, 978-606-8366-43-2,
978-606-8366-44-9, 978-606-8366-45-6.

Editura cu caracter academic Contemporary Literature Press publică acum, laolaltă, patru volume care însumează 1.500 de pagini. Ele se ocupă toate în exclusivitate de un unic aspect al 'povestirii', sau al 'harațiunii' din ultima carte a lui James Joyce, intitulată *Finnegans Wake*. Acest unic aspect de care ne ocupăm sunt PERSONAJELE (adică, toate numele de persoane care apar în carte) - reale, potențiale, ipotetice, sau posibile. Ele sunt, absolut TOATE, menționate de Joyce și discutate, explicate chiar foarte amănunțit de Adaline Glasheen, în cartea ei, *A Third Census of Finnegans Wake*, publicată acum aproape 40 de ani, în 1977.

Marele neajuns al cărții lui Glasheen la vremea apariției ei a fost că este organizată alfabetic, ceea ce face ca folosirea ei sistematică să fie anevoioasă, extrem de lentă și chiar imprecisă.

Am efectuat două modificări importante în acest text: în primul rând, am eliminat TOATE explicațiile, iar, în al doilea rând, am schimbat structura lui, plasând fiecare nume în ordinea firească a menționării lui în textul lui Joyce, așa cum îl găsim când citim cartea rând cu rând. Mai tehnic spus, am linearizat numele de persoane, obținând astfel același inventar complet, dar în altă ordine. În felul acesta, cineva care citește un anume pasaj are la dispoziție acum o listă clară a personajelor care apar în pasajul în studiu. Cititorul se poate într-adevăr bizui pe această listă, care a fost alcătuită de o autoritate recunoscută în cercetarea operei lui Joyce. Autoarea și-a dedicat toată viața acestei cărți pe care a scris-o ea: a publicat mai întâi un prim "recensământ" (First Census) în anul 1956, și un al doilea, mai extins, în anul 1963.

Suntem convinși că aceste patru volume, care linearizează toată informația sub formă de TABEL, se vor dovedi a fi un instrument de lucru cu adevărat folositor, pe lângă toate celelalte existente până acum. Atât cercetătorii operei lui Joyce, cât și cercetătorii în devenire vor dispune de încă o unealtă indispensabilă.

Cartea poate fi consultată adresa de internet:
<http://editura.mtlc.ro/sandulescu-third-census.html>